

**PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
2023 - 2027**

„LEPŠIE, POKOJNEJŠIE A BEZPEČNEJŠIE ŽIŤ“

OBSAH

Úvod	3
1. <u>Návrat k štandardnému prostrediu demokratickej spoločnosti</u>	5
2. <u>Podpora trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti hospodárstva</u>	7
• Hospodárska politika	7
• Cestovný ruch	14
• Oblasť dopravy a výstavby	16
• Pôdohospodárska politika	24
• Finančná politika	27
• Plán podpory obnovy a odolnosti, znalostná ekonomika	31
• Informatizácia – digitálna dekáda Slovenska	34
3. <u>Udržanie sociálneho štátu a posilnenie hospodárskej, sociálnej, environmentálnej a územnej súdržnosti spoločnosti</u>	38
• Vzdelávacia politika	38
• Sociálna politika	42
• Zdravotná politika	46
• Kultúrna politika	50
• Environmentálna politika	53
• Politika v oblasti športu	56
• Politika odstraňovania rozdielov medzi regiónmi	58
• Politika podpory národnostných menšín	60
4. <u>Posilnenie úlohy demokratického štátu</u>	62
• Trestná politika štátu	63
• Súdnictvo a prokuratúra	66
• Politika prevencie proti korupcii, integrity verejného sektora a transparentnosti	70
• Verejná správa	71
• Vnútorň poriadok a bezpečnosť	75
5. <u>K vplyvom vonkajšieho prostredia</u>	81
• Zahraničná a európska politika	81
• Bezpečnostná politika	85
ZÁVER	88

**PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
2023 - 2027**

„LEPŠIE, POKOJNEJŠIE A BEZPEČNEJŠIE ŽIŤ“

Slovenky, Slováci, príslušníci národnostných menšín a ďalší občania Slovenskej republiky sa v demokratických parlamentných voľbách 30. septembra 2023 rozhodli ukončiť obdobie chaosu a amatérskych rozhodnutí, ktoré ohrozovali hospodárstvo krajiny, sociálnu súdržnosť spoločnosti a kvalitu života obyvateľov. Novú vládu Slovenskej republiky zostavili politické strany, ktoré od apríla 2020 dôsledne upozorňovali na kroky predchádzajúceho vládneho zoskupenia, ktoré poškodzovali Slovenskú republiku a jej občanov.

Podľa článku 113 Ústavy Slovenskej republiky je vláda povinná do tridsiatich dní po svojom vymenovaní predstúpiť pred Národnú radu Slovenskej republiky, predložiť jej svoj program a požiadať ju o vyslovenie dôvery.

Vláda Slovenskej republiky predkladá Národnej rade Slovenskej republiky programové vyhlásenie na roky 2023 – 2027 pod názvom „Lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie žiť“ a žiada ju o vyslovenie dôvery.

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky má ambíciu reagovať na okolnosti a udalosti, ktoré výrazne ovplyvňujú politickú, ekonomickú, finančnú, sociálnu a právnu situáciu a postavenie Slovenskej republiky vo svete:

1. Slovenská republika sa od roku 2020 prepadla medzi najchudobnejšie krajiny v Európskej únii. Životná úroveň obyvateľov sa zhoršuje nielen v porovnaní s európskym priemerom, ale aj v porovnaní so susednými štátmi.
2. Verejné financie Slovenskej republiky sú v porovnaní so začiatkom roku 2020 rozvrátené, štát čelí vysokému deficitu a rekordne rastúcemu dlhu. Ohrozené je aj čerpanie životne dôležitých finančných zdrojov z fondov Európskej únie a Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.
3. Nová vláda Slovenskej republiky uprednostňuje silný sociálny a právny štát založený na princípoch trhového, dobre fungujúceho a v potrebnej miere regulovaného trhového hospodárstva pred nepremyslenou radikálnou konsolidáciou verejných financií, ktorá by priniesla ďalšie zhoršenie nepriaznivého stavu Slovenskej republiky.
4. Ignorovanie inflačných tlakov zo strany predchádzajúcich vlád pôsobiacich v rokoch 2020 až 2023 spôsobilo, že rast cien na Slovensku je najvyšší v eurozóne, v prípade potravín dokonca dramaticky vyšší. Novú vládu Slovenskej republiky čaká aj súboj o bezpečné dodávky energií za dostupné ceny.
5. Sociálny dialóg prakticky neexistuje, keďže predchádzajúca vládna zostava ignorovala legitímne požiadavky sociálnych partnerov a nepremyslenými rozhodnutiami výrazne poškodila vzťahy medzi štátom a samosprávami. Vláda Slovenskej republiky obnoví partnerský dialóg na všetkých úrovniach a k oprávneným požiadavkám partnerov bude pristupovať s rešpektom.
6. Napriek náročným ekonomickým podmienkam a zlému stavu verejných financií vláda Slovenskej republiky podnikne potrebné kroky, aby sa zo Slovenska stal moderný

a efektívny štát, ktorý bude klásť dôraz na sociálne istoty, dobré konkurenčné podnikateľské prostredie, zvyšovanie kvality vzdelávania a zdravotnej starostlivosti a posilňovanie dôvery verejnosti v spravodlivosť a právny štát. Dôležité vnútroštátne sociálno-ekonomické ciele však neumožnia novej vláde Slovenskej republiky ďalej zvyšovať výdavky na obranu.

7. Vláda Slovenskej republiky zastaví zneužívanie bezpečnostných zložiek na politické ciele. Upokojí polarizovanú spoločnosť, v ktorej sú v dôsledku pôsobenia predchádzajúcej vládnej zostavy prejavy nenávisť, agresivity a neznášanlivosti častejšie ako v iných obdobiach modernej slovenskej histórie. Nová vláda Slovenskej republiky bude venovať pozornosť národnému sebavedomiu, posilňovaniu suverenity, štátnosti a zdravého vlastenectva, úctu k štátnym symbolom, národným a kultúrnym tradíciám.
8. Predchádzajúcimi tromi vládami ignorovaná nelegálna migrácia vedie novú vládu Slovenskej republiky k razantnej reakcii s cieľom chrániť občanov Slovenskej republiky pred negatívnymi dopadmi nelegálnej migrácie na vnútornú bezpečnosť.
9. Mimoriadne dôležité členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii je po vstupe do Schengenu a eurozóny vystavované ďalším výzvam. Návrhy nahradiť jednomyselnosť pri prijímaní zásadných rozhodnutí väčšinovým hlasovaním, alebo pokusy zaviesť povinné migračné kvóty, nezodpovedajú predstavám novej vlády Slovenskej republiky o suverénom členstve v Európskej únii a potrebe chrániť národné záujmy.
10. Vláda Slovenskej republiky bude pokračovať v podpore takých riešení konfliktu na Ukrajine, ktoré budú založené na princípoch medzinárodného práva, vrátane nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc a jej prirodzeného práva na sebaobranu. Aktuálna situácia na Ukrajine ukazuje, že vojenské riešenie konfliktu je v nedohľadne a vedie k obrovským ľudským tragédiám. Vláda podporí iniciatívy medzinárodného spoločenstva vedúce k prímeriu a mierovým iniciatívam, predovšetkým na pôde Európskej únie. Akékoľvek riešenie konfliktu na Ukrajine musí zároveň prispieť k posilneniu celoeurópskej stability a bezpečnosti.

Nová vláda Slovenskej republiky sa k týmto výzvam stavia s rešpektom. Bude mať vysokú pracovnú disciplínu a využije všetky skúsenosti, ale aj ponaučenia z minulosti, aby Slovenky, Slováci, príslušníci národnostných menšín a ostatní občania Slovenskej republiky mohli po skončení jej mandátu konštatovať, že na Slovensku sa žije lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie.

Vláda Slovenskej republiky pri príležitosti predloženia svojho programového vyhlásenia do Národnej rady Slovenskej republiky prehlasuje, že základným prameňom, z ktorého vychádza jej program a o ktorý bude opierať svoje rozhodnutia a postoje je Ústava Slovenskej republiky.

1. NÁVRAT K ŠTANDARDNÉMU PROSTREDIU DEMOKRATICKEJ SPOLOČNOSTI

Článok 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) charakterizuje Slovenskú republiku ako zvrchovaný, demokratický a právny štát, ktorý sa neviaže na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Jedným zo základných predpokladov právneho štátu je aj rešpektovanie zásady ústavnosti a zákonnosti.

V nadväznosti na článok 2 ústavy vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) bude dôsledne rešpektovať základnú ústavnú zásadu, že štátna moc pochádza od občanov, sloboda jednotlivca je principiálne neobmedzená, kým štát a jeho orgány sú oprávnené konať len to, čo im zákon dovoľuje.

Druhá hlava ústavy upravuje problematiku základných práv a slobôd. Podľa článku 12 ods. 1 ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Na základe článku 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupiny, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Vláda vychádza z ústavného príkazu, podľa ktorého Slovenskú republiku riadia na základe ústavných alebo zákonných kompetencií orgány verejnej moci. Demokratický pluralitný systém politických strán tvorí nenahraditeľný a nedotknuteľný základ tvorby orgánov verejnej moci.

Vláde osobitne záleží na štandardizácii demokratického politického systému a zdravej súťaži politických strán. Vláda uznáva aj úlohu mimovládnych organizácií. Nemôže však akceptovať, aby politicky zamerané subjekty, často financované zo zahraničia, netransparentne ovplyvňovali demokratickú politickú súťaž. Vláda je pripravená finančne podporiť mimovládne organizácie vykonávajúce verejnoprospešnú činnosť, napríklad v oblasti sociálnej, humanitárnej, environmentálnej, výchovnej, vzdelávacej, športu a pod.

Vláda s nevôľou sleduje výsledky pôsobenia predchádzajúcich vládnych garnitúr pri obhajobe národných záujmov. Preto prináša koncept suverénnej slovenskej zahraničnej politiky pri plnom rešpektovaní členstva Slovenskej republiky v Európskej únii, NATO a ďalších významných medzinárodných organizáciách (viď Zahraničná a európska politika).

Vláda musí konštatovať, že po parlamentných voľbách v roku 2020 sa nahromadilo viacero porúch v uplatňovaní demokracie a právneho štátu. Napríklad nezvládanie protipandemických opatrení neprimerane obmedzovalo demokratické práva a slobody, ktoré vláda podrobí procesu dodatočného preskúmania. Najväčšie nútené sústredenie ľudí počas testovaní malo vplyv na šírenie chorôb a zbytočné straty na životoch.

Vláda presadí návrat k štandardnému politickému prostrediu demokratickej spoločnosti. Zasadí sa aj o ďalší rozvoj fungovania ústavných inštitúcií. Z uvedených dôvodov najmä:

- Podporí návrat atmosféry a pomerov typických pre demokratickú spoločnosť.
- Zasadí sa o obnovenie spoločenského dialógu na celoštátnej úrovni vrátane posilnenia jeho inštitucionálneho rámca. Uskutočňovaniu kľúčových rozhodnutí bude predchádzať konkrétna forma verejných konzultácií.

- Presadí ochranu obyvateľov Slovenskej republiky pred neprimeranými zásahmi do súkromia zo strany orgánov verejnej moci.
- Prostredníctvom zodpovedných personálnych opatrení a nominácií prispeje ku skvalitneniu činnosti ústavných inštitúcií a mechanizmu štátu.
- Po analýze rozhodnutí orgánu ochrany ústavnosti o porušení základných ľudských práv v súvislosti s trestným stíhaním, zabezpečí uskutočnenie korekcií právnej úpravy a praxe v oblasti justície, trestnej politiky, väznenstva a právneho štátu vôbec (viď Spravodlivosť a materiálny právny štát).

Po problematickom období vláda presadí posilnenie uplatňovania základných princípov právneho štátu, podľa ktorých:

- Pre fyzické osoby a právnické osoby platí – čo nie je zakázané, je dovoľené.
- Pre orgány verejnej moci platí – čo nie je dovoľené, je zakázané.

2. PODPORA KONKURENCIESCHOPNOSTI HOSPODÁRSTVA A TRVALO UDRŽATEĽNÉHO HOSPODÁRSKEHO RASTU

Podľa článku 55 ods. 1 ústavy hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Podľa článku 55a ústavy Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov.

HOSPODÁRSKA POLITIKA

Hospodárstvo Slovenskej republiky vytvára rozhodujúce zdroje pre vytváranie trvalo udržateľných podmienok pre harmonický rozvoj štátu, ktorý zabezpečuje a rozvíja kvalitu života jej občanov, vrátane dôstojnej práce. V dôsledku svojej veľkosti a nedostatku vlastných surovínových zdrojov musí byť otvoreným celosvetovým hospodárskym štruktúram, ich zmenám a rozvojovým potenciálom. Strategickým hospodárskym programom Slovenskej republiky je preto zvyšovanie konkurenčnej schopnosti v európskom a globálnom rozmere. Všetky čiastkové odvetvia hospodárstva sa preto musia merať ich konkurenčnou spôsobilosťou schopnosti v trvale meniacom sa svete.

Tento cieľ na strategickej úrovni nie je možné dosiahnuť spoliehaním sa na spontánne trhové sily, je zodpovednosťou a úlohou silného štátu garantovať hospodárskou politikou všetky komponenty potrebné pre hospodársky rast. Iba v prostredí, kde sú tieto predpoklady zabezpečené, možno očakávať udržateľné a rozvíjajúce sa podnikanie súkromných subjektov.

Základným predpokladom trvalo udržateľného rozvoja a konkurenčnej schopnosti hospodárstva sú dostupné a bezpečné dodávky všetkých druhov energií a surovín. Ceny energií pre domácnosti zostanú na primeranej úrovni. V strednodobom a dlhodobom horizonte je úlohou prijať zásadné investičné rozhodnutia smerom k navýšeniu kapacity výroby aj prenosu elektrickej energie. Rast hospodárstva bude nevyhnutne viesť k zvýšeniu spotreby energií a strategických surovín hospodárstvom Slovenskej republiky.

Pre dlhodobý rast hospodárstva Slovenskej republiky je nevyhnutná jeho vysoká inovačná výkonnosť. Preto je potrebné podstatne účinnejšie podporovať inovácie. Prepojenie výskumu a vývoja s hospodárskym dopytom po inováciách je kľúčom k budúcnosti a novému modelu rastu národného hospodárstva Slovenskej republiky. Ekonomická diplomacia má svoje nezastupiteľné miesto v rozvoji perspektívnych hospodárskych odvetví, vrátane zabezpečenia energií a strategických surovín.

Podnikateľské prostredie na Slovensku sa musí začať vyznačovať stabilitou a predvídateľnosťou. Nejde tu iba o potrebu legislatívnej stability, ale aj o odstraňovanie neprimeranej administratívnej záťaže, zjednodušenie podmienok dostupnosti štátnej podpory. Ide o úsilie, v ktorom je potrebná trvalá a intenzívna spolupráca naprieč ministerstvami.

ENERGETICKÁ POLITIKA

Dobre fungujúca oblasť energetiky je základným predpokladom pre životaschopnosť a konkurencieschopnosť národného hospodárstva. Vláda jednoznačne deklaruje, že budúcnosť rozvoja energetickej politiky Slovenska vidí v podpore a rozvoji súčasného energetického mixu

postavenom na jadrovom zdroji a obnoviteľných zdrojoch. Vláda zároveň deklaruje podporu nezastupiteľnej úlohy zemného plynu ako dôležitého energetického nosiča umožňujúceho tranzíciu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu. V tomto kontexte vníma potrebu zabezpečenia diverzifikácie prepravných trás, s podporou partnerov na medzinárodnej úrovni a s dôrazom na rozvoj a spoluprácu pri výstavbe LNG terminálov.

Vláda považuje za nevyhnutné posilniť úlohu štátu v strategických energetických podnikoch a v podnikoch, ktoré sú súčasťou kritickej infraštruktúry tak, aby bolo možné efektívne a operatívne tlmiť negatívne vplyvy energetickej nestability na domácnosti, zamestnávateľov a verejnú infraštruktúru.

Vážnym problémom je predpokladaný nedostatok dostupných zdrojov energie za prijateľné ceny spojený s globálnym otepľovaním. Najlacnejším spôsobom riešenia nedostatku energie je zlepšenie využívania energie – zvýšenie energetickej efektívnosti. Tento prístup paralelne prispieva aj k znižovaniu skleníkových emisií. Pre vládu je preto prioritou zvyšovanie energetickej efektívnosti a energetických úspor, a preto sa zameria na podporu a implementáciu najmodernejších spôsobov manažovania a riadenia spotreby energií v domácnostiach a u zamestnávateľov a pozornosť bude venovať aj energetickej efektívnosti budov a spotrebičov.

Nevyhnutným krokom je zefektívnenie činnosti národného energetického regulátora. Za uvedeným účelom vláda vytvorí personálne, materiálne, organizačné a legislatívno-právne predpoklady pre revitalizáciu jeho činnosti. Riadny výkon regulačných činností musí mať prednosť pred sanovaním dopadov. Je nevyhnutná súčinnosť medzi nástrojmi energetickej cenovej regulácie a energetickej inšpekcie zameranej na vytvorenie efektívneho kontrolného mechanizmu v energetike, vrátane potierania špekulatívneho zdražovania energií, predchádzania možností zneužívania kompenzačných cenových mechanizmov a pod. Rovnako je nevyhnutný aj návrat k medzinárodnej spolupráci, podporujúcej autoritu energetických regulátorov, vrátane potierania cezhraničných špekulatívnych obchodov s energiami. Veľký význam má obnova spolupráce energetických regulátorov štátov V4.

V oblasti energetiky sa preto vláda rámcovo sústreďí na:

- Bezpečnosť a odolnosť vďaka diverzifikácii prepravných trás a zdrojov.
- Udržateľnú cenovú dostupnosť pri zachovaní konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia v tomto sektore.
- Efektívnosť pri podpore moderných riešení v oblasti spotreby a environmentálnych inovácií.
- Posilnenie exportných a importných možností Slovenskej republiky výstavbou nových cezhraničných prepojení (interkonektorov) v oblasti elektroenergetiky, a to najmä smerom na Ukrajinu a v oblasti plynárenstva rozvíjaním možností prepojenia na iné diverzifikované zdroje plynu.
- Súlad s požiadavkami udržateľnosti a klimatickej zmeny, najmä zvýšiť energetickú bezpečnosť štátu a urýchliť transformáciu národného hospodárstva na nízkouhlíkové hospodárstvo vrátane využívania vodíka a vodíkových technológií podľa platnej Národnej vodíkovej stratégie a jej Akčného plánu do roku 2026.

Krátkodobé priority

Prvoradým cieľom energetickej politiky je zabezpečiť cenovo udržateľné, stabilné, predvídateľné a dostupné dodávky všetkých druhov energie pre domácnosti, hospodárstvo a verejný sektor. Prebiehajúca energetická kríza však ovplyvňuje súčasný energetický komfort

domácností, udržateľnosť poskytovania verejných služieb zo strany územných samospráv a aktuálnu konkurencieschopnosť zamestnávateľov na európskom a svetovom trhu. Preto vláda Slovenskej republiky:

- Uplatní komplexný a efektívny systém kompenzácií cien elektrickej energie, zemného plynu a tepla pre domácnosti a ostatných zraniteľných odberateľov.
- Pristúpi k jednoznačnej legislatívnej úprave energeticky zraniteľných odberateľov za účelom osobitnej a adresnej pomoci pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva a podnikov.
- Využije všetky dostupné a efektívne nástroje pre zníženie poplatkov, ktoré vstupujú do koncových cien elektrickej energie, zemného plynu a tepla.
- Zavedie mechanizmy zabraňujúce nedostatku elektriny na území Slovenskej republiky pri nedostatku výrobných kapacít na území Slovenska. Povinný výkupca (štátny) zabezpečí dostatok elektriny na území Slovenskej republiky za dostupné ceny v požadovanej kvalite.
- Vytvorí podmienky pre intenzívne využívanie dynamických taríf a riadenia na strane spotreby.
- Bezodkladne zabezpečí, aby finančné prostriedky Environmentálneho fondu, minimálne vo výške 20 % a Modernizačného fondu, boli v maximálnej možnej miere použité na podporu zvyšovania energetickej efektívnosti a na podporu realizácie dekarbonizačných investícií pre priemyselné podniky a ostatných zamestnávateľov.

Vláda si taktiež uvedomuje, že Slovensko je jednou z najplynofikovanejších krajín v Európe, a preto bude:

- Pokračovať v úsilí diverzifikácie zdrojov a prepravných trás zemného plynu, ako aj dopravných ciest prostredníctvom stabilných obchodných partnerov a primeraného využitia existujúceho dlhodobého kontraktu. V tejto súvislosti je potrebné pripraviť sa na možné prerušenia prepravy plynu cez ukrajinské územie, čo predstavuje reálnu hrozbu v blízkej budúcnosti. Reálnym sa javí realizácia projektu Solidarity Ring a projektu Eastring.
- Podporovať energetické spoločnosti pri využívaní efektívnych nástrojov pre stabilizáciu cien a dodávok zemného plynu.
- Motivovať domácnosti a podniky k efektívnej spotrebe.
- Motivovať k zásadnému zlepšeniu v oblasti nevyužitých plynových pripojení domácností a obcí, a tým zlepšovať kvalitu ovzdušia v obciach.

Strednodobé priority

Vláda vníma, že naplnenie klimatických záväzkov Slovenska dominantne závisí od zvyšovania efektívnosti individuálnych systémov výroby tepla a dekarbonizácie systémov centrálného zásobovania teplom, využívanie geotermálneho potenciálu, zmysluplného nasadzovania tepelných čerpadiel.

V oblasti zvyšovania efektívnosti individuálnych systémov výroby tepla si vláda kladie za cieľ vytvoriť podmienky pre zvýšenie dostupnosti, zjednodušenie a zásadné rozšírenie možností podpory komplexnej obnovy rodinných domov pre nízkoprijemové domácnosti. V oblasti dekarbonizácie systémov centrálného zásobovania teplom vláda podporí kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie s integrovaním obnoviteľných zdrojov energie so zvýšením využitia odpadového tepla. V tejto súvislosti vláda taktiež prijme také opatrenia,

aby akcelerovala energetické a nízkoemisné využitie odpadov – ako potencionálnej suroviny aj pre výrobu elektriny a tepla a jej distribúcie pre odberateľov.

Vláda taktiež vníma potrebu, v spolupráci s dotknutými organizáciami pôsobiacimi na Slovensku, aktualizácie pravidiel zavádzania dopravy s alternatívnym pohonom a nových impulzov pre rozvoj elektromobility. Dôraz bude kladený na rozvoj infraštruktúry, legislatívy a zjednodušenie súvisiacich procesov. Vláda deklaruje zásadnú podporu výskumu a vývoja batérií s cieľom podporiť rozvoj elektrifikovanej dopravy. Vláda bude podporovať aj výskum a vývoj nových komponentov vhodných pre moderné energeticky úsporné nabíjacie systémy.

Pre podporu implementácie predmetných riešení strednodobých priorít vláda vyvinie úsilie pre:

- Rozširovanie domácich produkčných a servisných kapacít na výstavbu a prevádzku nových energetických zdrojov.
- Zvýšenie kapacít stredoškolských a vysokoškolských technických odborov, vrátane rozšírenia kapacít pre potrebné rekvalifikácie, vrátane vytvorenia podmienok pre návrat kvalifikovaných občanov pôsobiacich v zahraničí do podnikateľských subjektov pôsobiacich v Slovenskej republike.
- Posilnenie regionálnej spolupráce a výmenu informácií a dát v strategických hospodárskych oblastiach na úrovni krajín V4 a s ostatnými krajinami Európskej únie.
- Zefektívnenie administratívnych a povoľovacích procesov (najmä procesu EIA a stavebného konania) v prípadoch odôvodneného strategického hospodárskeho záujmu.

Dlhodobé priority

Zámerom vlády je čo najdlhšie, s ohľadom na jadrovú bezpečnosť, využívať existujúce zdroje s ich ďalším rozvojom, preto si je vláda vedomá, že aj napriek jednoznačnému záväzku zvyšovať mieru energetických úspor v horizonte 25 až 30 rokov zásadne vzrastie spotreba elektrickej energie, a preto vytvorí podmienky pre:

- dostavbu štvrtého bloku Atómovej elektrárne v lokalite Mochovce,
- prípravu výstavby nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice,
- hľadanie možností diverzifikácie dodávok jadrového paliva s dôrazom na optimalizáciu nákladov na výrobu elektrickej energie a zvýšenie spoľahlivosti bezpečnosti prevádzky jadrových elektrární,
- rozvoj systému nakladania s vyhoreným jadrovým palivom,
- posilnenie výskumu, vývoja a medzinárodnej spolupráce v oblasti využitia malých modulárnych reaktorov na Slovensku spolu s identifikovaním vhodných pilotných projektov na území Slovenska,
- prípravu výstavby nových regulovateľných točivých zdrojov na výrobu elektriny a efektívne využívanie existujúcich na využitie ich kompenzačného potenciálu pre zabezpečenie bezpečnosti a stability elektrizačnej sústavy,
- vytváranie podmienok pre výstavbu obnoviteľných zdrojov (najmä fotovoltika a veterné elektrárne) pri zohľadnení potenciálu a reálnych možností Slovenskej republiky v súlade s finančnými nástrojmi Európskej únie, vrátane Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, s dôrazom na využitie hnedých priemyselných parkov (brownfieldov) a strešných plôch, hlavne v ucelených parkoch s cieľom pozitívneho dopadu na zníženie cien elektriny,

- preskúmanie možností a podporu výroby elektrickej energie a tepla z geotermálnych zdrojov, z energetického spracovania odpadov nízkoemisnými technológiami (napr. plazmové technológie a pod.),
- výstavbu uskladňovacích zariadení, zhodnotenie potenciálu výstavby prečerpávacích vodných elektrární vrátane akumulácie do vodíka pre lepšiu integráciu nestabilných obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy s dôrazom na minimalizáciu dopadu na cenu elektriny pre všetkých odberateľov,
- modernizáciu existujúcich vodných elektrární, a to predovšetkým vodných elektrární, ktoré sú súčasťou Vážskej kaskády,
- rozvoj a posilnenie elektrizačnej prenosovej sústavy, vedení a distribučných sústav v hlavných uzlových bodoch,
- zefektívnenie administratívnych procesov v oblasti zapájania nových zdrojov do elektrizačnej sústavy,
- maximalizáciu využívania inteligentných prvkov a technológií pri riadení distribučných a prenosových sústav (smart grids, smart metering, kreditných meracích systémov a pod.),
- aktívne využívanie veľkých dát na analýzu, predikciu a zdieľanie dôležitých trhových signálov a podporu cezhraničnej spolupráce a spoločných projektov v rozvoji energetických projektov s využitím rozvojových cezhraničných európskych podporných finančných mechanizmov,
- trvalé vytváranie podmienok pre využívanie vodíka v ťažkej doprave a priemysle s dôrazom na ekonomickú návratnosť a pozitívny dopad na ceny energií.

STABILNÉ A MOTIVUJÚCE PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

Základným cieľom hospodárskej politiky je vytvorenie podmienok pre udržateľný hospodársky rast, nízku mieru nezamestnanosti so zvyšovaním zamestnanosti, čo umožní opätovne naštartovať reálnu konvergenciu slovenskej ekonomiky k priemeru Európskej únie.

Prioritou vlády v oblasti podnikateľského prostredia je vytvoriť predpoklady pre jeho stabilitu, predvídateľnosť legislatívneho prostredia, racionalizáciu postupov regulácie a efektívny a konštruktívny odborný dialóg so sociálnymi partnermi. Investičné aktivity bude vláda podporovať transparentným, nediskriminačným a predvídateľným spôsobom, sledujúcim ciele hospodárskej politiky. Vláda sa bude usilovať o vytvorenie prostredia stimulujúceho k ekonomickej aktivite zjednodušovaním povinností a odstraňovaním prekážok. Na tento účel bude v prierezovej oblasti podnikateľského prostredia stimulovať konštruktívnu medzirezortnú spoluprácu, ako aj funkčný a pružný sociálny dialóg.

Krátkodobé priority

Vláda preto prehodnotí a aktualizuje schválené strategické dokumenty v oblasti hospodárskej politiky, na ktorých v čase ich prijatia panovala zhoda medzi sociálnymi partnermi v tripartite, vrátane, ale nielen schválenú „Stratégiu hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ s nadväzujúcim 1. akčným plánom pre realizáciu opatrení vyplývajúcich z nej.

Jedným z hlavných predpokladov udržateľného hospodárskeho rastu a nízkej miery nezamestnanosti je legislatívna stabilita prostredia. Vláda si kladie za cieľ zásadne zvýšiť stabilitu podnikateľského prostredia, a to obmedzením používania inštitútu skráteného legislatívneho konania a zabránením obchádzania diskusie so sociálnymi partnermi formou

účelových návrhov zákonov bez riadneho zhodnotenia vplyvov na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie či sociálne vplyvy. Vláda považuje za nevyhnutné garantovať prediktívnu legislatívu v oblasti podnikateľského prostredia a sprísniť štandardizované spôsoby jej prijímania s cieľom zabezpečiť, aby legislatívne návrhy:

- podliehali jednotnému, štandardnému, legislatívnemu procesu, vrátane adekvátnej účasti miestnej a regionálnej samosprávy a účastníkov sociálneho partnerstva, následného medzirezortného pripomienkového konania a prerokovania na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky a boli zostavené podľa jednotnej metodiky, vrátane uplatňovania Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov a
- minimalizovali tzv. „pozlátenia“ („goldplating“).

Strednodobé priority

Vláda si kladie za cieľ stimulovať rozvoj mikro, malého a stredného podnikania, ktoré tvorí majoritnú časť slovenského podnikateľského prostredia, a preto zväži:

- opatrenia na dostatok ľudských zdrojov v hospodárstve Slovenskej republiky a dôsledok nepriaznivého demografického vývoja prejavujúci sa už v súčasnom trhu práce v Slovenskej republike,
- úpravu limitu obratu pre povinnú registráciu platiteľa DPH,
- možnosti úpravy limitu paušálnych výdavkov pre fyzické osoby – podnikateľov,
- vytvorenie podmienok pre uľahčenie generačnej výmeny v rodinných firmách,
- stimuláciu súkromných investícií formou rozšírenia možností zrýchleného odpisovania hmotného a nehmotného majetku,
- rozšírenie možností a uvoľnenie limitov pre vykázanie daňovej straty,
- digitalizáciu procesov a aktualizáciu plánu inteligentného priemyslu zameraného na zníženie byrokratickej záťaže a administratívnej náročnosti zakladania obchodných spoločností,
- zavedenie zberu a poskytovania prehľadných informácií o možnostiach financovania podnikateľských aktivít na jednom mieste,
- implementáciu opatrení a schém pomoci malým a stredným podnikom vrátane startupov predovšetkým na uľahčenie štartu podnikateľských aktivít, zvýšenie prístupnosti k úverovému predfinancovaniu prevádzkových potrieb a uľahčenie kofinancovania projektov z európskych programov,
- zjednodušenie čerpania finančných prostriedkov z európskych programov, zjednodušenie pravidiel verejného obstarávania a zavedenie záväzného uplatňovania prvkov sociálneho a zeleného verejného obstarávania v maximálnom možnom rozsahu.

Dlhodobé priority

Vláda si uvedomuje, že dôležitým prvkom stabilného a motivujúceho podnikateľského prostredia je flexibilný a moderný trh práce, ktorý dokáže využívať celé spektrum nástrojov pre nastoľovanie rovnováhy medzi ponukou práce a dopytom po nej, a preto podporí implementáciu efektívnych nástrojov, aby zvýšili schopnosť slovenského trhu práce pružne reagovať na národohospodárske priority v oblasti digitálnej, dátovej a zelenej ekonomiky.

Konkrétne, vláda:

- Bude vytvárať stály tlak na rast miezd v nadväznosti na rast výkonnosti a zlepšovanie

pracovných podmienok, vrátane sociálnych benefitov; k tomu venovať mimoriadnu pozornosť predovšetkým rastu celkovej produktivity a nielen produktivity práce na podnikovej, ale aj národnej úrovni; z toho dôvodu sfunkčni súčasnú Radu vlády Slovenskej republiky pre konkurenčnú schopnosť a produktivitu.

- Podporí tripartitný orgán „Alianciu sektorových rád“, aby prostredníctvom Informačného systému o cene práce zabezpečovala kontinuálne poskytovanie hodnoverných údajov, analýz a prognóz o stave a vývoji mzdových, pracovných a sociálnych podmienok, rovnosti príležitostí a odmeňovania žien a mužov.
- Zabezpečí v spolupráci so sociálnymi partnermi združenými v Aliancii sektorových rád spracovanie komplexnej „Stratégie rozvoja ľudských zdrojov v nových demografických, technologických a environmentálnych podmienkach do roku 2050“.
- Podporí investície štátu do ďalšieho vzdelávania dospelých tak, aby sa vytvoril ucelený systém celoživotného vzdelávania ako plnohodnotný nástroj pre napĺňanie priorit hospodárstva založeného na inováciách a ich vplyvu na nové nevyhnutné zručnosti zamestnancov pre konkurenčne schopné hospodárstvo.
- Zvýši motiváciu a zlepši podmienky pre dlhodobo nezamestnaných opätovne sa vrátiť do zamestnania.
- V záujme riešenia dostupnosti pracovnej sily v objektívne nedostatkových profesiách prijme jasné pravidlá pre získavanie pracovných povolení cudzincov, odbúravanie existujúcich prekážok v uznávaní kvalifikácií a iných administratívnych bariér.
- Pre zabezpečenie kontinuálneho rozvoja pracovných kompetencií a zručností v spolupráci so sociálnymi partnermi a inými rezortmi vlády Slovenskej republiky spracuje ucelenú novú Politiku zamestnanosti do roku 2035, ako reakciu na súčasnú demografickú situáciu na trhu práce.
- Vypracuje stratégiu rozvoja tzv. striebornej ekonomiky a podporí jej implementáciu.

INOVÁCIAMI RIADENÁ EKONOMIKA A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Kľúčom pre naštartovanie nového moderného rastového modelu hospodárstva Slovenskej republiky je podpora inovácií, ktorú vníma ako kritický faktor udržateľného hospodárskeho rastu a parameter štátnej podpory investícií. Inovačná výkonnosť sa v súčasnosti stáva kritickým činiteľom pre konkurenčnú schopnosť na globálnych svetových trhoch.

Vzhľadom na to, vláda považuje podporu inovácií a inovačných procesov za jeden z najdôležitejších faktorov zvyšovania vytvorenej pridanej hodnoty a sociálneho štandardu zamestnancov. Spolupráca medzi akademickou a súkromnou sférou v oblasti tvorby inovácií a ich uvádzania do praxe je nedostatočná, a to aj napriek pomerne robustným verejným investíciám do rozvoja vedeckých parkov, vedecko výskumných centier, centier excelentnosti a startupov.

Krátkodobé priority

Cieľom vlády je zásadne zvýšiť efektivitu verejných zdrojov vynakladaných na podporu inovácií a prepojiť tvorbu inovácií s potrebami hospodárskej praxe, a preto:

- Prehodnotí posilnenie investícií podnikov do výskumu, vývoja a inovácií daňovými úľavami.

- Dôkladne zhodnotí súčasné znenie zákona o významných investíciách a skúsenosti s jeho vykonávaním a navrhne zmenu zákona s cieľom posilniť účinnosť investičnej podpory.
- Podporí rozšírenie úlohy skupiny Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, Slovenského investičného holdingu a Exportno-importnej banky Slovenskej republiky v záujme vytvorenia komplexného a účinného finančného nástroja štátu pre podporu domácich podnikateľských aktivít pre inovatívne malé, stredné a veľké podniky.

Strednodobé priority

Vláda si kladie za cieľ opätovné zdynamizovanie miery dobiehania ekonomickej úrovne vyspelých štátov Európskej únie, a preto:

- Zvýši podporu projektov realizovaných vedecko-výskumnými subjektami, financovaných partnermi z priemyselnej a ďalšej praxe, ktoré tým preukazujú vysokú mieru pridanej hodnoty vo forme inovácií uplatniteľných v praxi.
- Podporí také verejno-súkromné partnerstvá a projekty, ktoré budú mať vierohodný a rastový podnikateľský plán a jasne definovanú cestu k monetizácii výsledkov.
- Podporí súkromné spoločnosti v zapájaní sa do cezhraničných výskumno-vývojových projektov (napr. IPCEI) a sprostredkovanie informácií o existencii takýchto projektov.

Dlhodobé priority

S ohľadom na potrebu zásadného impulzu pre rast celkovej produktivity, a s tým súvisiacou potrebou internacionalizácie podnikateľských aktivít súkromného sektora vláda:

- Prepojí a zefektívni domáci a zahraničný dopyt po inováciách s oblasťami podporovanými štátnou podporou výskumu a vývoja.
- Zefektívni fungovanie ekonomickej diplomacie v prospech rozvoja sektorov a hospodárstva Slovenskej republiky v spolupráci s krajinami, kde sa daní diplomati nachádzajú a pôsobia, pričom aktívnu komunikáciu s týmito diplomatmi a ich vecné a metodické riadenie zabezpečí Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky a ním poverené podriadené organizácie rezortu.

CESTOVNÝ RUCH

Hlavnými prioritami v oblasti cestovného ruchu je podporiť rast jeho podielu na národnom hospodárstve, ako aj nastaviť udržateľné a najmä systémové financovanie infraštruktúry tohto sektora.

Krátkodobé priority

Vláda vytvorí Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky s cieľom posilnenia a zefektívnenia využívania verejných zdrojov a potenciálu v cestovnom ruchu. Vytvorením samostatného rezortu zabezpečí vláda vyššiu mieru komplexnej podpory cestovného ruchu a športu. Prostredníctvom nástrojov štátnej politiky vytvorí podmienky pre rast športovej kultúry celej populácie obyvateľstva Slovenska a účelnú podporu a kontinuálny rozvoj mladých talentov. V oblasti cestovného ruchu významne podporí rozpoznateľnosť značky Slovensko ako bezpečnej turistickej destinácie a na zahraničných trhoch vytvorí priestor pre plynulý rast príjmov tohto významného sektora domáceho hospodárstva.

Vláda prijme Stratégiu rozvoja udržateľného cestovného ruchu 2035, ktorá určí konkrétne strategické ciele, nástroje a úlohy v cestovnom ruchu v súlade s cieľmi koncepčných dokumentov Európskej únie transformovať cestovný ruch na zelený a digitálny s dôrazom na sociálnu inklúziu.

Vláda zriadi Fond na podporu cestovného ruchu, ktorý bude predstavovať, podobne ako Fond na podporu športu, transparentný nástroj na dofinancovanie sektora s dôrazom na podporu udržateľnosti cestovného ruchu, zavádzanie infraštruktúry.

Vláda zabezpečí finančný mechanizmus na podporu zavádzania nových dopravných liniek zameraný na príjazdovú zahraničnú mobilitu.

Vláda vytvorí podmienky pre posilnenie všetkých foriem vzdelávania v sektore cestovného ruchu (napr. vytvorením akreditovaných kurzov pre pedagógov odborných škôl), ktorých cieľom bude rozširovanie odborných zručností v cestovnom ruchu ako aj prepojenie aktivít organizácií cestovného ruchu, stavovských organizácií a stredných odborných škôl, vrátane celoživotného vzdelávania pedagógov.

Strednodobé priority

Vláda sa zameria na rozvoj kúpeľného cestovného ruchu. Na zvýšenie unikátneho potenciálu prírodných zdrojov Slovenska sa zasadí úpravou výšky poskytovaného poistného plnenia pre poskytovateľov kúpeľnej starostlivosti. Zároveň vláda podporí rejuvenizáciu spoločnosti rozšírením kúpeľnej starostlivosti o možnosť dobrovoľných preventívnych pobytov za zvýhodnených podmienok domáceho obyvateľstva.

Cykloturistika predstavuje jeden z hlavných pilierov udržateľnej mobility. Vláda vyvinie maximálne úsilie o transformáciu cykloturistiky, a to od dobudovania základnej infraštruktúry až po tvorbu komplexného produktu cestovného ruchu, ktorý bude komunikovaný marketingovými nástrojmi organizáciami cestovného ruchu a agentúry Slovakia Travel. Cieľom tejto aktivity bude podpora a zatraktívnenie turistického potenciálu jednotlivých regiónov Slovenska ako dovolenkovej destinácie, ako aj zvýšenie povedomia a dostupnosti jedinečných voľnočasových a športových aktivít pre návštevníkov.

Prostredníctvom vhodných legislatívnych nástrojov zabezpečí zvyšovanie kvality poskytovania služieb v sektore cestovného ruchu. Vláda sa zasadí o vytvorenie moderného systému kategorizácie ubytovacích zariadení, čím zabezpečí možnosti kontroly kvality poskytovaných služieb a jej zvyšovania, ich šandardizáciu a merateľnosť. Týmto bude vytvorený priestor so zreteľom na bezpečnosť klienta.

Jednou z priorít vlády je posilnenie všetkých foriem vidieckeho a prírodného cestovného ruchu, ktoré patria k ťažiskovým formám transformácie cestovného ruchu na Slovensku. Ich zásadný prínos spočíva okrem podpory a rozvoja športu a zdravia spoločnosti, najmä v rozvoji regiónov s nízkou hustotou obyvateľstva a zamedzení tvorbe nadmerného turizmu v mestách či turisticky exponovaných destináciách. Vyvinutím maximálneho úsilia pri podpore tejto formy cestovného ruchu vytvorí vláda možnosti udržiavania existujúcich ako aj tvorby nových pracovných miest, čím zvýši konkurencieschopnosť našej krajiny a jej jednotlivých regiónov. Zároveň posilní aktívnu medzirezortnú spoluprácu s predpokladom využitia kultúrneho potenciálu krajiny a ochrany životného prostredia.

Vláda považuje prílev zahraničných turistov za dôležitú súčasť rozvoja cestovného ruchu. Za týmto účelom bude podporovať medzinárodné letecké spojenia s významnými slovenskými letiskami. Vláda bude podporovať rozvoj súčasných medzinárodných letísk na Slovensku.

Dlhodobé priority

Vláda pripraví riešenie pre efektívnejší systém zdieľania dát pri ubytovacích službách aj s cieľom podpory efektívnejšieho výberu priamych a nepriamych daní na úrovni samosprávy a štátu. Zároveň vytvorí podmienky na kontrolu kvality poskytovaných služieb.

Vláda sa zasadí o dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry cestovného ruchu vrátane podpory kongresovej turistiky, čím vytvorí podmienky pre rozvoj mestského a kongresového cestovného ruchu.

Prostredníctvom zriadeného Fondu na podporu cestovného ruchu a za pomoci verejno-súkromných partnerstiev sa vláda zasadí o tvorbu osobitných podmienok zameraných na budovanie turistických a voľnočasových atrakcií s cieľom zvýšenia atraktivity lokalít vo vybraných regiónoch Slovenska, prechádzajúcich ekonomickou transformáciou, ktoré majú rozvojový potenciál.

OBLASŤ DOPRAVY A VÝSTAVBY

Posledné roky hospodárskeho vývoja v rámci prostredia Európskej únie Slovenská republika naráža na problém poklesu ekonomických ukazovateľov. Pokles rastu HDP má priamy dopad na životnú úroveň a kvalitu života občanov Slovenskej republiky. Rozvoj dopravy má zároveň priamy dopad na vývoj a tempo rastu HDP. Doprava je komplexný systém vyžadujúci zdroje na systémové, organizačné, prevádzkové a investičné opatrenia, a zároveň predstavuje kľúčový predpoklad pre rozvoj a udržateľnosť národného hospodárstva krajiny. Sekundárny dopad na rozvoj regiónov a nárast tempa HDP je dosiahnuteľný prostredníctvom rozvoja multimodálneho systému dopravy, ktorý reflektuje na potreby regiónov a vytvára predpoklady pre ekonomický rozvoj. Rozvoj infraštruktúry potrebuje optimálny a rýchly proces prípravy a financovania, aby bolo možné doručovať nevyhnutné výsledky pre občanov Slovenskej republiky.

Je prioritou vlády zabrániť hroziacim ekonomickým škodám a nebezpečenstvu pre občanov spôsobeným katastrofálnym stavom súčasnej infraštruktúry a zároveň rozvíjať dopravnú sieť, aby reflektovala na medzinárodné záväzky, národné strategické plány a plány rozvoja regiónov.

Súčasná geopolitická situácia vyžaduje urýchlené dobudovanie nadradenej infraštruktúry s cieľom dostupnosti našich strategických partnerov a ich napojenie na národnú infraštruktúru. Konflikt na Ukrajine a migračná kríza vyžadujú invenčný pohľad na využitie, ako aj význam národnej strategicko-ekonomicko-transportnej infraštruktúry smerom na východnú hranicu Európskej únie. Vo vízii následnej povojnovej obnovy Ukrajiny je rozvinutá infraštruktúra nevyhnutným predpokladom medzinárodného obchodu.

Akcelerácia prípravných a povoľovacích procesov je kľúčovým faktorom umožňujúcim rozostavať Slovensko. Legislatívna úprava týchto procesov na úrovni dnešného znenia je často nad rámec komunitárneho práva Európskej únie s negatívnym dopadom na ich rýchlosť, a teda na tempo rastu HDP.

Stavebný zákon prijatý počas predchádzajúcej vlády je v aktuálnom stave inštitucionálnej pripravenosti k danému dátumu účinnosti nevykonateľný. Jeho zavedenie by viedlo k značným ťažkostiam pri príprave a povoľovaní stavieb. Aplikácia tejto legislatívy je nepripravená, a to nielen po technickej a organizačnej stránke, ale aj z pohľadu nadväzujúcej legislatívy. Je nevyhnutné odložiť účinnosť tejto právnej úpravy a v spolupráci so zástupcami

samosprávy spracovať rozsiahlejšiu revíziu uvedenej legislatívy, ktorá napraví najväčšie nedostatky.

Vláda pripraví novelu aktuálne účinného stavebného zákona s cieľom zabezpečiť v prechodnej dobe výrazné urýchlenie procesov umiestňovania a povoľovania stavieb s využitím inštitútov platnej stavebnej legislatívy.

V oblasti stavebného povoľovania vo väzbe na posudzovanie vplyvov na životné prostredie sa vláda zasadí za harmonizáciu legislatívy a procesov v oblasti územného plánovania a krajinného plánovania. V oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie budú preskúmané kroky na zjednodušenie procesov EIA na národnej úrovni pri zachovaní súladu s európskou legislatívou.

Vláda sa bude usilovať maximálne využívať zdroje z programového obdobia 2014 – 2020 a rozbehnutie projektov nevyhnutných pre čerpanie zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Programu Slovensko a ostatných dostupných verejných zdrojov. V kontexte prehodnotenia Viacročného finančného rámca Európskej únie bude vláda presadzovať zabezpečenie zdrojov na prípravu a realizáciu projektov, ktoré zlepšia dopravnú konektivitu a napomôžu odstráneniu úzkych miest na dopravnej infraštruktúre v Prešovskom a Košickom samosprávnom kraji.

S ultimátnym cieľom odvrátiť prepadnutie finančných prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky vláda vyhodnotí výkonnosť a stav implementácie a pri zlyhávajúcich projektoch navrhne realokáciu v prospech úspešných komponentov s vysokou absorpčnou kapacitou, prípadne navrhne nové reformy alebo investície s dôrazom na plnenie klimatických cieľov.

Prioritou vlády je nastaviť udržateľný systém financovania dopravnej infraštruktúry a využiť príležitosti poskytované Európskou úniou na financovanie modernizácie dopravného sektora. Vláda dokončí reformu verejnej osobnej dopravy implementovanú prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, ako aj ostatné reformy potrebné pre zabezpečenie investícií z uvedeného nástroja Európskej únie. Vzhľadom na skutočnosť, že dopravný systém vyžaduje zdroje, ktoré nedokážu financovať zdroje Európskej únie a vzhľadom na skutočnosť, že existuje predpoklad znižovania zdrojov Európskej únie v programovom období po roku 2027, je potrebné vytvoriť predpoklady pre nástroj dlhodobého financovania dopravy, ktorý vytvorí predvídateľný plánovací nástroj na financovanie údržby, prevádzky a investícií v doprave vo verejnom záujme. Vláda vynaloží maximálne úsilie aj v procese optimalizácie povoľovacích procesov pri príprave dopravných projektov za účelom urýchlenia realizácie strategických dopravných projektov.

Vláda efektívne využije zdroje Modernizačného fondu, alternatívne zdroje financovania prípravy a výstavby dopravnej infraštruktúry s využitím súkromného kapitálu, napríklad formou verejno-súkromného partnerstva, a. i.

Prierezové krátkodobé priority

Súčasný model prípravy, obstarávania a financovania investičných projektov v dopravnom sektore oddiaľuje benefity a vplyvom inflácie zdražuje tieto investície. V kombinácii s nevykonateľným stavebným zákonom pravdepodobne spôsobí chaos v aplikačnej praxi a ešte ďalej oddiali benefity pre občanov a ekonomiku, ktoré by vďaka infraštruktúrnym projektom prišli.

Vláda vytvorí legislatívne podmienky za účelom zefektívnenia procesov pri príprave, umiestňovaní a povoľovaní stavieb dopravnej infraštruktúry, pri získavaní práv k pozemkom a stavbám potrebných pre uskutočnenie uvedených stavieb a uvádzanie týchto stavieb do

užívania s cieľom urýchliť ich majetkovo-právnu prípravu, umiestňovanie, povoľovanie a povoľovanie ich užívania, vrátane nastavenia stabilného a predvídateľného systému financovania dopravnej infraštruktúry. Toto bude znamenať výrazný prínos v oblasti investičnej prípravy, realizácie projektov, či financovania údržby a opráv. Uvedeným sa zvýši stabilita stavebného sektora, napríklad z hľadiska plánovania kapacít, čo v konečnom dôsledku umožní efektívnejšie financovanie dopravných stavieb.

Vláda vytvorí medzirezortný projektový tím dotknutých rezortov s cieľom urýchliť prípravu a výstavbu zostávajúcich úsekov na cestných koridoroch D1, D3 a R4. Táto pracovná skupina bude eliminovať akékoľvek časové prieťahy pri vydávaní stanovísk a povolení zo strany štátnych orgánov.

Vláda bude na Úrade pre verejné obstarávanie iniciovať vytvorenie špecializovaného odvolacieho útvaru za účelom zvýšenia efektívnosti verejného obstarávania v oblasti kľúčových investícií a projektov strategickej infraštruktúry.

Vláda zavedie jednoznačné podmienky a časové rámce strategického, technického a ekonomického hodnotenia projektov, posudzovania priorít projektov z úrovne jednotlivých orgánov a útvarov verejnej správy, ako aj možnosti ich vstupovania do prípravných procesov pre projekty strategickej infraštruktúry s cieľom zosúladiť postupy rezortov v príprave ich priorít.

Vláda zabezpečí vytvorenie zásobníka obstarávaní s cieľom zefektívniť a zrýchliť procesy verejného obstarávania a následného uzatvárania zmlúv na projektové dokumentácie a stavebné práce pre projekty strategickej infraštruktúry.

Prierezové strednodobé priority

Z dôvodu investičného dlhu a chýbajúceho zásobníka pripravených investičných dopravných projektov sa vláda zasadí za akceleráciu prípravy projektov dopravnej infraštruktúry pre nadchádzajúce programové obdobie 2028 – 2034.

Vláda zabezpečí aktualizáciu strategického rámca v oblasti dopravy. Vyhodnotí plnenie cieľov a opatrení dlhodobého strategického dokumentu Strategický plán rozvoja dopravy do roku 2030 a v nadväznosti na výstupy hodnotenia stratégie pristúpi k jej aktualizácii s presahom do konca roka 2050.

CESTNÁ DOPRAVA

Vízia

Chýbajúce úseky diaľnic a rýchlostných ciest sa negatívne premietajú na kvalite života obyvateľov a konkurencieschopnosti ekonomiky Slovenskej republiky. V dôsledku zanedbanej údržby existujúcej infraštruktúry hrozia ďalšie ekonomické škody a možné riziko ohrozenia zdravia a života obyvateľov Slovenskej republiky. Cestná infraštruktúra bude mať aj ďalšie dekády nezastupiteľné miesto v dopravnom mixe Slovenskej republiky, preto je nevyhnutné naďalej ju rozvíjať a udržiavať v prevádzkyschopnom stave.

Vláda zabezpečí progres pri výstavbe medzinárodných koridorov smerujúcich územím Slovenskej republiky, a to najmä D1, D3 a R4.

Vláda vyvinie maximálne úsilie na významné zníženie počtu mostov na cestách I. triedy, ktoré sa nachádzajú vo veľmi zlom a havarijnom technickom stave.

Vláda sa zasadí, aby sa neopakoval útlm pri príprave cestných stavieb z obdobia posledných vlád.

Krátkodobé priority

Vláda vyvinie maximálne úsilie pre akceleráciu prípravy, výstavby a modernizácie jednotlivých úsekov cestnej infraštruktúry.

Vláda zabezpečí vytvorenie finančných a legislatívnych podmienok pre realizáciu projektov Mostného programu.

Vláda dokončí proces prechodu na európske mýto (EETS) a spustenie „národného“ mýtneho systému.

Strednodobé priority

V súvislosti s kritickým stavebno-technickým stavom a dlhodobým systémovým podfinancovaním opravy, údržby a rekonštrukcie mostných objektov vláda zabezpečí realizáciu rekonštrukcií prioritných mostných objektov.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Vízia

Železničná infraštruktúra predstavuje najefektívnejší a najekologickejší systém prepravy tovarov a osôb, a preto je jej rozvoj a údržba v strategickom záujme Slovenskej republiky. Podfinancovanie sektora sa prejavuje za posledné roky na degradácii rýchlosti prepravy osôb a tovarov a z titulu zachovania si samotnej bezpečnosti spôsobuje dlhodobé obmedzovanie a znižovanie parametrov dopravnej cesty. Je preto prioritou vlády vytvoriť podmienky pre modernizáciu a rekonštrukciu železničných tratí a koľajových vozidiel.

Vláda bude aktívne presadzovať také riešenia budovania železničnej infraštruktúry, ktoré umožnia na vybraných úsekoch trate Žilina – Košice jazdiť vlakmi rýchlosťou 160 km/hod. Vláda zároveň zabezpečí moderné medzinárodné vlakové spojenie Bratislavy s Viedňou a Bratislavy s Brnom a Prahou, ako aj rovnaké spojenie Žiliny smerom na Ostravu.

Vláda sa zasadí za zrealizovanie a zefektívnenie Plánu dopravnej obslužnosti a z neho vyplývajúceho lepšieho a kvalitnejšieho rozloženia vlakov v cestovnom poriadku.

Vláda sa zasadí, aby sa neopakoval útlm pri príprave železničných stavieb z obdobia posledných vlád.

Krátkodobé priority

Vláda vyvinie maximálne úsilie pre akceleráciu prípravy, výstavby a modernizácie jednotlivých úsekov železničnej infraštruktúry.

V rámci procesu liberalizácie poskytovania služieb v železničnej osobnej doprave sa vláda zasadí o vytvorenie transparentných podmienok súťaží s dôrazom na zvýšenie kvality a efektivity poskytovaných služieb.

Vláda vytvorí podmienky na presun tovarových tokov z cestnej dopravy na udržateľnejšie druhy dopravy (najmä železničnej).

Modernizácia železničných tratí bude prioritou čerpania finančných prostriedkov v Programe Slovensko.

Strednodobé priority

Vláda bude pokračovať v úsilí modernizácie železničnej infraštruktúry na koridorových tratiach, ako aj na tratiach s regionálnym významom a za týmto účelom sa bude usilovať o maximálne využitie zdrojov z programového obdobia 2014 – 2020 a rozbehnutie projektov

nevyhnutných pre čerpanie zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Programu Slovensko a ostatných dostupných verejných zdrojov.

VEREJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA

Vízia

Verejná osobná doprava bude zohrávať kľúčovú úlohu pri zvyšovaní kvality života v mestách a regiónoch. Vlády v rokoch 2020 až 2023 nevenovali podpore verejnej dopravy adekvátnu pozornosť, čo sa negatívne prejavuje na ponuke a atraktivite verejnej osobnej dopravy.

Krátkodobé priority

Vláda v spolupráci so samosprávou pripraví podmienky pre plnohodnotný štart a fungovanie Národnej dopravnej autority, ktorá bude tvoriť základ pre zjednotenie a zjednodušenie podmienok cestovania verejnou osobnou dopravou v rámci celej Slovenskej republiky.

Strednodobé priority

Vláda podporí rozvoj verejnej osobnej dopravy za účelom zníženia využívania individuálnej automobilovej dopravy s cieľom zabezpečiť udržateľnosť a kvalitu života v sídlach Slovenskej republiky. Opatrenia reformy verejnej osobnej dopravy budú zamerané predovšetkým na koordináciu a integráciu dopravy, budovanie prestupných terminálov, ako aj v celkovom poskytovaní zvýšenej kvality dopravných služieb. Táto reforma bude implementovaná v úzkej koordinácii so zástupcami samosprávy.

Cieľom vlády je zabezpečiť plnohodnotnú integráciu verejnej osobnej dopravy a umožniť do roku 2026 cestovať v rámci územia Slovenskej republiky jednotlivými druhmi verejnej osobnej dopravy na jeden cestovný lístok.

Vláda garantuje zachovanie sociálnych benefitov pre zraniteľné skupiny obyvateľstva v rámci poskytovania služieb vo verejnom záujme v osobnej železničnej doprave.

Vláda vytvorí podmienky na modernizáciu vozového parku osobnej dopravy a súvisiacej infraštruktúry prostredníctvom fondov Európskej únie, čím prispejeme k dosiahnutiu vysokého štandardu v rámci dekarbonizácie dopravy a plnenia cieľov Green Deal.

Vláda podporí rekonštrukciu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky s cieľom uchádzať sa o dodatočné zdroje, ktoré prinesú reálne benefity občanom v podobe moderných vlakov a vozidiel mestskej dopravy.

INTERMODÁLNA DOPRAVA

Vízia

Víziou vlády v oblasti intermodálnej dopravy Slovenska je dosiahnutie vyššieho objemu prepráv po železnici na úkor cestnej dopravy, čím chce vláda jednak naplniť medzinárodné záväzky v environmentálnej oblasti, ale tiež zvýšiť kvalitu života obyvateľov a bezpečnosť na cestách. Predchádzajúca vláda nepodporovala sektor intermodálnej dopravy, ktorá čelila výzvam spojeným s pandemiou COVID-19 a vojnou na Ukrajine. Úsilím vlády preto bude podporiť tento segment dopravy, ktorý môže odľahčiť štátne a regionálne cesty a využiť príležitosti, ktoré môžu plynúť z prehodnotenia rozpočtu Európskej únie.

Krátkodobé priority

Vláda identifikuje a v súlade s koncepciou rozvoja intermodálnej dopravy Slovenskej republiky pripraví opatrenia pre zatraktívnenie prepráv vybraných komodít po železnici.

Strednodobé priority

Vláda podporí rozvoj intermodálnej nákladnej dopravy s cieľom zníženia podielu cestnej nákladnej dopravy presunutím tovarových tokov na ekologicky prijateľnejšie módy dopravy, aké sú železničná a vodná. Opatrenia budú zamerané na rozvoj technických zariadení infraštruktúry, nákup dopravných a prepravných prostriedkov a nastavenie spolufinancovania prevádzky intermodálnej prepravy.

CYKLODOPRAVA

Vízia

Víziou vlády je v spolupráci so samosprávou aktívne podporovať budovanie cyklistických ciest, a tým zvýšiť podiel bezpečnej cyklo dopravy v tých lokalitách, ktoré sú na to vhodné.

Krátkodobé priority

Vláda podporí výstavbu cyklotrás z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Strednodobé priority

Vláda bude podporovať rozvoj cyklistickej dopravy ako integrálnej súčasť udržateľnej dopravy s cieľom zvyšovania kvality života v mestách. Vláda zabezpečí vypracovanie koncepčného dokumentu na podporu rozvoja cyklistickej dopravy, ktorou sa zreviduje a aktualizuje Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike.

CIVILNÉ LETECTVO

Vízia

Opatrenia prijaté Slovenskou republikou vo vzťahu k prenosnému ochoreniu COVID-19 mali negatívny vplyv predovšetkým na leteckú dopravu. Nedostatočné príjmy, ako aj podfinancovanie sektora sa postupne prejavujú aj na zhoršujúcom sa stave letiskovej infraštruktúry, čo spôsobuje zhoršenie postavenia letiskových spoločností pri vyjednávaní nových leteckých spojení. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu plnenia cieľov v oblasti životného prostredia, je potrebné tomuto sektoru venovať náležitú pozornosť.

Krátkodobé priority

Vláda vytvorí podmienky na úpravu národnej legislatívy v oblasti civilného letectva zohľadňujúc nové výzvy a medzinárodné požiadavky a požiadavky Európskej únie v oblasti civilného letectva.

Vláda podporí vytvorenie pravidiel a nových systémov na koordináciu pohybov vo vzdušnom priestore Slovenskej republiky so zohľadnením vývoja nových technológií v oblasti bezpilotných lietadiel, digitalizácie a automatizácie.

Strednodobé priority

Rešpektujúc pravidlá štátnej pomoci a minimálnej pomoci vláda vynaloží maximálne úsilie na vytvorenie podmienok týkajúcich sa finančnej podpory činností vykonávaných

letiskovými spoločnosťami zaisťujúcich bezpečnosť a bezpečnostnú ochranu na letiskách a na splnenie environmentálnych požiadaviek. Zároveň vláda zvaží možnosť koncepčného riešenia ďalšieho rozvoja obchodnej leteckej dopravy a poskytovaných služieb na území Slovenskej republiky so zohľadnením existujúcej infraštruktúry a hospodárskeho vývoja.

VNÚTROZEMSKÁ PLAVBA

Vízia

Vnútrozemská plavba má, napriek geografickej polohe Slovenska, potenciál prispieť k udržateľnejšiemu systému dopravy. Tento druh dopravy bol dlhodobo podfinancovaný a zanedbávaný, preto bude potrebné zabezpečiť synergiu spolupráce jednotlivých orgánov a nájsť adekvátnu rovnováhu medzi ekonomickým rozvojom a zámerom chrániť životné prostredie. Zabezpečenie celoročnej splavnosti na vodných cestách zaradených v sieti TEN-T je náročná úloha z pohľadu prípravy, ako aj financovania. Vláda má záujem pre rozvoj verejných prístavov v Slovenskej republike vysporiadať majetkovo právne vzťahy.

Krátkodobé priority

Vláda zabezpečí zlepšenie legislatívy v oblasti vnútrozemskej plavby s prihliadnutím na poznatky vyplývajúce z aplikačnej praxe a zo zmien vzniknutých revidovaním Európskych pravidiel pre plavbu na vnútrozemských vodných cestách.

Strednodobé priority

Vláda prijatím Strategického plánu rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 zadefinuje ciele pre rozvoj vnútrozemskej vodnej dopravy v podmienkach Slovenskej republiky pre toto obdobie. Rozvoj infraštruktúry vodných ciest a prístavov v Slovenskej republike musí byť v synergii s politickým smerovaním rezortu životného prostredia zameraným na ochranu vody a riek, ako aj s dotknutými subjektmi v blízkosti vodných ciest (mestá a obce).

Rešpektujúc pravidlá štátnej pomoci a minimálnej pomoci sa vláda bude usilovať o finančnú podporu prevádzkovateľov plavidiel vnútrozemskej plavby (dopravcov) na remotorizáciu a modernizáciu plavidiel vnútrozemskej plavby zohľadňujúc environmentálne a energetické požiadavky Európskej únie v oblasti vnútrozemskej plavby.

Prostredníctvom rozvoja riečnych informačných služieb bude vláda podporovať zlepšenie zapojenia vnútrozemskej vodnej dopravy do dopravných logistických reťazcov.

NÁMORNÁ PLAVBA

Vízia

S cieľom plniť záväzky Slovenskej republiky je potrebné na harmonizáciu námorného systému zapojiť aj iné orgány štátnej správy a zabezpečiť synergiu ich vzájomnej spolupráce.

Strednodobé priority

V oblasti námornej plavby bude vláda harmonizovať národný systém s hlavnými stratégiami európskeho námorného systému, a to vytvorením systému námorného registra Slovenskej republiky, ktorý bude v súlade s medzinárodnými dohovormi Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) a Európskej únie v oblasti námornej plavby. Vláda bude podporovať zvýšenie pracovnej mobility v námorných odvetviach a implementáciu systému pozitívnych opatrení pre námorné vzdelávanie.

VÝSTAVBA

Krátkodobé priority

Vláda posunie účinnosť novej stavebnej legislatívy s cieľom vytvoriť časový priestor na potrebnú úpravu a vytvorenie predpokladov na plynulé zahájenie implementácie.

Vláda do účinnosti upravených nových stavebných predpisov pripraví novelu účinného stavebného zákona s využitím inštitútov platnej stavebnej legislatívy za účelom urýchlenia a zefektívnenia procesov umiestňovania a stavebného povoľovania.

BYTOVÁ POLITIKA A STAVEBNÍCTVO

Krátkodobé priority

Uvedomujúc si význam riešenia otázky bývania zraniteľných skupín obyvateľstva aj v súvislosti s rastom úrokových sadziieb a životných nákladov domácností vláda identifikuje prekážky rozvoja verejného nájomného sektora. Navrhne integráciu kompetencií a legislatívy v tejto oblasti, pripraví akcelerujúce opatrenia na zvýšenie počtu obstarávaných nájomných bytov a uvedomujúc si nenahraditeľné postavenie samosprávy v tejto oblasti identifikuje bariéry znižujúce záujem o obstarávanie nájomných bytov. Vláda vytvorí vhodné podmienky na udržateľnosť podmienok prevádzkovania dostupného nájomného bývania. Zameria sa aj na identifikáciu prebytočných nehnuteľností štátu vhodných na výstavbu alebo prestavbu na nájomné byty pri vytvorení garancie trvalého zachovania nájomného charakteru podporených bytov a zachovanie stabilného finančného rámca na poskytovanie podpory.

Jednou z priorít aj vzhľadom na rast cien energií a ďalších nákladov domácností bude akcelerácia a prehĺbenie miery obnovy bytových domov s použitím nových stimulačných prvkov.

Strednodobé priority

Vláda sa zasadí za odstránenie nekonceptnej roztrieštenosti v oblasti financovania obnovy budov, ktorá sa prehĺbila v ostatných rokoch. Vláda bude prostredníctvom gestorského rezortu doprava integrovať poskytovanie programov obnovy verejných budov tak, aby sa bez ohľadu na viaczdrojové financovanie vytvoril prehľadný systém financovania za harmonizovaných technických podmienok. Vláda vytvorí zrozumiteľnú a časovo koordinovanú ponuku zdrojov na obnovu budov pre verejných ako aj súkromných vlastníkov.

Kvalitné plnenie cieľov dekarbonizácie bude podporené schválením investičnej stratégie použitia prostriedkov získaných z emisných povoleniek (Modernizačný fond, pripravovaný Socio-klimatický fond) tak, aby boli alokácie krytia jednotlivých prioritných oblastí dekarbonizácie stanovené na základe rezortných politík a pri dodržaní vysokých environmentálnych požiadaviek. Implementácia bude zabezpečená prostredníctvom gestorských rezortov.

Vláda bude analyzovať vhodný rozsah zabezpečenia centralizovaného manažmentu obnovy štátnych budov s dôrazom na efektívnosť ich prevádzky na platforme systému zberu dát o energetickej hospodárnosti budov.

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKÁCIE A POŠTOVÉ SLUŽBY

Vízia

Vláda preberá Slovenskú poštu v žalostnom stave. Keďže čelíme masívnej hospodárskej strate, bude sa vláda snažiť o čo najväčšiu konsolidáciu spoločnosti s cieľom zachovania rozsahu poštovej siete ako aj dostupnosti a kvality poskytovania poštových služieb.

Vláda zabezpečí obyvateľom kvalitný prístup k službám všeobecného záujmu s cieľom podpory sociálnej a územnej kohézie, ale tiež v záujme budovania a posilňovania dôvery vo verejné inštitúcie a s cieľom zvyšovania kvality života a spokojnosti obyvateľov, s osobitným zreteľom na marginalizované a zraniteľné skupiny najmä v menej rozvinutých regiónoch. Tento prístup zabezpečí prostredníctvom trvalo udržateľnej a všeobecne dostupnej verejnej poštovej siete a jej modernizácie s ohľadom na potreby a požiadavky štátu.

PÔDOHOSPODÁRSKA POLITIKA

Vláda v oblasti pôdohospodárskej politiky bude vychádzať z chápania tohto odvetvia ako komplexného celku, a preto ako svoj základný strategický cieľ v oblasti pôdohospodárstva deklaruje všestrannú podporu využitia jeho potenciálu tak, aby sa výrazne zvýšila potravinová bezpečnosť Slovenska, spočívajúca v zabezpečení prístupu obyvateľov ku kvalitným, bezpečným a cenovo dostupným potravinám pri súčasnom posilnení aspektov udržateľného, environmentálne šetrného hospodárenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde. Vláda preto sústreďuje svoju podporu tohto odvetvia na to, aby Slovensko ako vidiecka krajina dokázalo naplno využiť svoj agrárny a lesnícky potenciál, a to nielen v smere zvyšovania jeho podielu na tvorbe HDP, ale aj v smere naplňovania sociálneho rozmeru tohto odvetvia vo vidieckom priestore, s cieľom udržať ľudí na vidieku a zásadným spôsobom zatriktívniť prácu v tomto odvetví.

Vláda si uvedomuje, že pôda je nenahraditeľné národné bohatstvo, a preto bude hľadať ďalšie nástroje jej ochrany ako neobnoviteľného prírodného zdroja pred nepriaznivými dôsledkami klimatických zmien, nešetrným obhospodarovaním, neoprávnenými zábermi, ako aj pred jej špekulatívnymi nákupmi sťažujúcimi prístup veľkej časti aktívnych poľnohospodárov k tomuto základnému výrobnému prostriedku.

Vláda využije všetky nástroje podporujúce racionálne usporiadanie pozemkového vlastníctva a stabilizáciu a transparentnosť užívacích vzťahov k poľnohospodárskej pôde, pričom svoju pozornosť a podporné mechanizmy sústreďuje najmä na pokračovanie procesu komplexných pozemkových úprav zameraných nielen na vytváranie vhodných pozemkovoprávných podmienok pre hospodárenie na pôde, ale aj na budovanie spoločných zariadení ako významného faktora ekologickej stability územia a nástroja protierózných a vodozádržných opatrení.

Za jeden z rozhodujúcich nástrojov štátnej pozemkovej politiky vláda považuje Slovenský pozemkový fond a preto sústreďuje svoju pozornosť a legislatívnu iniciatívu na ozdravný a transformačný proces tejto inštitúcie.

Vláda, vedomá si nízkej miery konkurencieschopnosti slovenských prvovýrobcov i spracovateľov, na odstránenie tejto negatívnej skutočnosti zintenzívni využitie národných i komunitárnych finančných prostriedkov, najmä fondov Európskej únie a prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky na podporu tých sektorov, ktoré budú mať najväčší

prínos pre vidiek a potravinovú bezpečnosť. Popri pokračovaní v systémovej štátnej pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach, a to najmä pre oblasť špeciálnej rastlinnej výroby a živočíšnej výroby, vláda podporí aj širšie využitie finančných nástrojov pri podpore investícií v rezorte.

Vláda zabezpečí dôsledný monitoring vývoja cien základných potravín. V prípade neprimeraného zdražovania prijme nevyhnutné opatrenia na nápravu tohto stavu.

Vláda využije svoju legislatívnu iniciatívu na vytvorenie právneho rámca transformácie Pôdohospodárskej platobnej agentúry na modernú agentúru tohto storočia.

Vláda si uvedomuje negatívny trend vývoja zahraničného obchodného salda s poľnohospodárskymi komoditami a potravinami, a preto vyvinie maximálne úsilie na podporu spracovania poľnohospodárskej produkcie na území Slovenska, pričom bude hľadať zdroje na odstránenie dlhodobého pretrvávajúceho investičného dlhu v sektore spracovania potravín. V záujme eliminácie tohto investičného dlhu vláda podporí využitie príslušných podporných nástrojov aj mimo rezortu pôdohospodárstva, a to najmä v rezorte hospodárstva, do pôsobnosti ktorého patrí podpora priemyslu, vrátane priemyslu potravinárskeho.

Vláda bude dôsledne dbať, aby boli prijímané len také právne predpisy v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby i jej spracovania a uvádzania na trh, ktoré nebudú ukladať povinnosti alebo zavádzať obmedzenia nad rámec harmonizovanej legislatívy Európskej únie a budú plne podporovať predaj poľnohospodárskych výrobkov a potravín vyrobených na Slovensku, ako aj export týchto produktov na vnútorný trh Európskej únie a na trhy tretích krajín.

Vláda bude venovať zvýšenú pozornosť lesnému hospodárstvu, poľovníctvu a problematike spracovania dreva, nakoľko ich považuje za integrálnu a významnú súčasť vidieckeho spôsobu života a významných tvorcov zamestnanosti v regiónoch. Na tento účel vypracuje takú politiku ťažby a konečného spracovania dreva, ktorá zabráni neprimeranému vývozu nespracovanej drevnej hmoty do zahraničia, čím vytvorí lepšiu východiskovú situáciu pre slovenský drevospracujúci priemysel. Vláda si tiež uvedomuje neustále narastajúci význam lesníctva pre plnenie širokej škály ekosystémových služieb pre najširšiu verejnosť s prihliadnutím na nutnosť prispôsobenia hospodárenia v lesoch klimatickej zmene ako kľúčového nástroja zmierňovania jej nepriaznivých dôsledkov.

Pri realizácii vyššie uvedených strategických cieľov sa vláda zameria na nasledovné priority:

Krátkodobé priority

Podpora opatrení zvyšujúcich vodozadržné funkcie pôdy a eliminujúcich jej eróziu a degradáciu.

Dôsledné pokračovanie v procese komplexných pozemkových úprav.

Zníženie administratívnej záťaže spôsobujúcej neúmerne dlhý čas administrácie podpôr v pôdohospodárstve, a to najmä urýchleným zavedením jednotných referenčných registrov. Osobitnú pozornosť a úsilie zamerať na vytvorenie registra užívacích vzťahov k pôde a na zdokonalenie centrálného registra hospodárskych zvierat ako nevyhnutných predpokladov plnohodnotného a transparentného čerpania európskych podporných prostriedkov.

Dôsledná revízia právnych predpisov upravujúcich podnikanie v poľnohospodárstve a potravinárstve so zameraním sa na identifikáciu povinností uložených nad rámec harmonizovanej legislatívy Európskej únie a ich následná úprava.

Využitie všetkých dostupných právnych a ekonomických nástrojov podpory priameho predaja lokálnych potravín z dvora konečnému spotrebiteľovi pri zachovaní potrebných požiadaviek ich zdravotnej bezpečnosti a kvality.

Príprava a schválenie Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2025-2030 a naň nadväzujúceho akčného programu ako východísk realizácie štátnej lesníckej politiky.

Strednodobé priority

Vypracovanie komplexnej právnej úpravy trhu s poľnohospodárskou pôdou tak, aby sa nielen zabránilo jej nadmerným, špekulatívnym nákupom a vytvorili sa optimálne podmienky pre jej obhospodarovanie aktívnymi poľnohospodármi, ale aby tiež bol zakotvený systém predkupných práv pre štát, obce a vyššie územné celky na účely výstavby stavieb a infraštruktúry vo verejnom záujme.

Podpora revitalizácie existujúcich hydromelioračných sústav s dôrazom na obnovu závlahovej infraštruktúry ako nezastupiteľného opatrenia na zmiernenie negatívnych dopadov klimateckej zmeny.

Príprava samostatného zákona upravujúceho úlohy a postavenie Slovenského pozemkového fondu pri spravovaní poľnohospodárskych nehnuteľností vo vlastníctve štátu a nakladaní s pozemkami neznámych vlastníkov s cieľom zvýšiť transparentnosť jeho postupov, zjednodušiť rozhodovacie procesy a zakotviť zákonné termíny na realizáciu jednotlivých aktov tak, aby sa Slovenský pozemkový fond stal opäť dôveryhodným partnerom pre poľnohospodárov, vlastníkov pôdy, ako aj pre orgány miestnej a územnej samosprávy.

Komplexné prepracovanie právnej úpravy systému podpôr a dotácií v pôdohospodárstve a taká úprava statusu a fungovania Pôdohospodárskej platobnej agentúry, ktorá z nej vytvorí inštitúciu, ktorá bude administrovať poskytovanie všetkých podpôr v pôdohospodárstve, či už národných prostredníctvom notifikovaných schém štátnej pomoci alebo prostriedkov zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky prostredníctvom vyhlasovaných výziev.

Vládna podpora využitia finančných nástrojov pri podpore investícií v rezorte ako ďalšej cesty odstraňovania dlhodobého existujúceho investičného dlhu s výrazným multiplikačným efektom. Vytvorenie príslušných podporných nástrojov na elimináciu investičného dlhu v potravinárskom priemysle s využitím podporných prostriedkov administrovaných rezortom hospodárstva.

Podpora rozvoja vertikálneho poľnohospodárstva ako jedného z nových smerov zvýšenia podielu domácich potravín cenovo dostupných spotrebiteľovi.

Zabezpečenie prostriedkov na odstránenie investičného dlhu v oblasti materiálneho a personálneho zabezpečenia úradných kontrol potravín.

Trvalé popieranie nekalých obchodných praktík v obchode s potravinami a ďalšie zdokonaľovania jeho nástrojov.

Vytvorenie legislatívnych podmienok pre zriadenie systému riadenia rizík (Rizikový fond) ako nástroja riešenia dôsledkov škôd veľkého rozsahu spôsobených nepredvídateľnými prírodnými udalosťami alebo chorobami zvierat.

Vypracovanie takej politiky ťažby a spracovania dreva, ktorou sa zabráni neprimeranému vývozu nespracovanej drevnej hmoty do zahraničia a podporia sa jej domáci drevospracujúci producenti vrátane lokálnych piliarov.

Dlhodobé priority

Dôsledná analýza očakávaných zmien, ktoré ovplyvnia prípravu novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2027, a to najmä s prihliadnutím na prípadný vstup Ukrajiny do Európskej únie, ktorá by sa stala najväčším príjemcom poľnohospodárskych platieb.

Legislatívne riešenie problematiky pozemkov nedostatočne identifikovaných a pozemkov nezistených vlastníkov ako neprekonateľnej bariéry investičného rozvoja vrátane budovania a rekonštrukcie verejnoprospešnej infraštruktúry.

Dôsledná medzirezortná spolupráca pri tvorbe a realizácii štátnej lesníckej politiky preferujúcej postupy prírode blízkeho obhospodarovania lesov a politiky v oblasti ochrany prírody a krajiny zabezpečujúca elimináciu negatívnych dopadov na slovenský vidiek.

FINANČNÁ POLITIKA

Trvalo udržateľný rast kvality života občanov Slovenskej republiky je úzko spojený so zdravými verejnými financiami. Verejné financovanie štátu vytvára základňu pre konkurenčné postavenie Slovenskej republiky v globalizovanom svete, a preto je jeho úloha v štruktúrach vlády, ale aj činnosti štátu ako celku, strategickým kľúčovým programom Slovenskej republiky. Jeho úloha je v citlivom výkone svojich finančných kompetencií vo verejných službách, akými sú zdravie obyvateľstva, vzdelávanie, veda, obrana, bezpečnosť, sociálny stav občanov, demografický vývoj, ale aj premyslený rozvoj infraštruktúry štátu. To všetko je možné kvalifikovane dosiahnuť len spoločným strategickým úsilím všetkých exekutívnych zložiek štátu, ich efektívnym a kvalitným výkonom svojich kompetencií spojených s úzkou spolupracou s miestnou a krajskou samosprávou a cieľavedomým a výkonným sociálnym dialógom. Vláda bude tento strategický zámer, ako trvalý štýl jej práce, presadzovať pri tvorbe a realizácii verejných financií nielen v krátkodobom horizonte, ale aj ako základnú premisu pre strednodobé a dlhodobé vytváranie lepšieho, pokojnejšieho a bezpečnejšieho života občanov Slovenskej republiky.

Prioritou vlády v rámci rozpočtovej politiky je, po tri a pol rokoch rozvratu verejných financií, návrat k udržateľným verejným financiám s cieľom stabilizácie vývoja verejného dlhu v pomere k HDP. Vláda za primárny zdroj prosperity Slovenska a finančnej situácie štátu považuje hospodársky rast a stabilný makroekonomický vývoj. Vláda bude cielene zvyšovať účinnosť nástrojov finančnej politiky pri sociálno-ekonomickom rozvoji, odmieta zdaňovanie spotreby ako jediného zdroja zvyšovania príjmov verejného rozpočtu na dosiahnutie cieľa znižovania deficitu rozpočtu verejnej správy.

Stabilizovanie verejných financií je základným predpokladom pre udržateľný rozvoj Slovenska. V roku 2024 bude zníženie deficitu verejných financií predstavovať 0,5 % HDP, a to tak, aby sa naďalej nezhoršovala životná úroveň obyvateľov, ktorá je jednou z najnižších v Európskej únii.

Za účelom postupného znižovania deficitu verejných financií a stabilizácie vývoja zadĺženia bude potrebné realizovať opatrenia tak na príjmovej, ako aj výdavkovej strane rozpočtu verejnej správy. Vláda sa zameria predovšetkým na opatrenia, ktoré nebudú predstavovať neúmerne veľký dopad na najzraniteľnejšie vrstvy spoločnosti a pokles ich životnej úrovne. Vláda tiež podnikne reálne kroky na zvýšenie efektívnosti výberu daní. Vláda

bude klásť dôraz na stabilitu a udržateľnosť verejných financií tak, aby bolo možné udržať sociálny štandard predovšetkým pre najzraniteľnejšie skupiny spoločnosti.

Na strane výdavkov bude vláda zvyšovať efektívnosť fungovania štátu. Prehodnotí súčasnú štruktúru orgánov štátnej správy s cieľom zefektívniť ich činnosť a prispieť k znižovaniu výdavkov vynakladaných na ich činnosť.

Z dôvodu extrémneho nárastu zadlženia vo verejnom sektore za ostatných 3,5 roka, vláda vyvinie snahu na úpravu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti tak, aby boli odstránené nesprávne nastavenia mechanizmov zákona, ktoré boli identifikované pri aplikácii tejto právnej úpravy. V rámci úpravy zákona vláda zväží aj prechod z hrubého na čistý verejný dlh, s cieľom umožniť efektívnejšie riadenie likvidity sektora verejnej správy.

Vláda bude zvyšovať kvalitu verejných rozhodnutí a hodnotu za peniaze verejných zdrojov so zreteľom na záujmy občanov Slovenska. Súčasne zameria svoju pozornosť na kvalitu dát, spojených najmä s ich relevantnosťou, kvalitou zberu, včasnosti a ich komplexnou syntézou pre efektívne rozhodovanie vo verejnom sektore, či už na úrovni ministerstiev, vlády, regionálnej a miestnej samosprávy alebo v parlamente.

Vláda s cieľom zvýšenia efektívnosti verejných zdrojov, dosahovania lepších výsledkov a ako príspevok ku konsolidácii verejných financií, bude pokračovať v revízií verejných výdavkov, pri splnení podmienky konsenzu na úrovni ministerstiev a vlády Slovenskej republiky.

ZVÝŠENIE DAŇOVEJ SOLIDARITY

V oblasti zdaňovania vláda zabezpečí horizontálnu spravodlivosť zmenou pomeru medzi zdanením majetku a kapitálu a zdanením príjmov z práce, pričom bude reflektovať vyššie zdanenie negatívnych externalít. V krátkodobom horizonte má vláda zámer uvedené dosiahnuť nasledovnými krokmi.

Vláda navrhne zaviesť bankovú daň s cieľom redistribuovať nadmerné zisky finančných inštitúcií (najmä bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na území Slovenskej republiky) v rámci ekonomiky a zabezpečiť, aby sa spolupodieľali na financovaní základných verejných funkcií štátu. Vláda zároveň vyvinie úsilie na zabránenie prenosu vplyvov zavedenia tohto nástroja na klientov finančných inštitúcií.

Vláda navrhne zaviesť riešenia na zníženie úrokového zaťaženia ľudí s úvermi na bývanie tak, aby prudké zvyšovanie trhových úrokových sadzieb úverov na bývanie existenčne neohrozovalo ich životnú úroveň.

Vláda bude presadzovať zavedenie osobitných finančných nástrojov, ktoré budú reflektovať mimoriadne zisky a nadzisky sektorov, korporácií, právnických alebo fyzických osôb s cieľom vytvoriť zdroje pre financovanie adresných verejných politík.

V oblasti zdanenia príjmov fyzických osôb vláda navrhne zaviesť vyššiu progresivitu úpravou pásiem základu dane bez negatívneho dopadu na nízkopríjmové skupiny obyvateľstva a sociálne spravodlivejšie nastaví daňový bonus na dieťa.

V oblasti majetkových daní vláda navrhne zvýšiť zdanenie nehnuteľnosti reflektujúc sociálny štandard obyvateľov bez negatívneho vplyvu na nízkopríjmové skupiny obyvateľstva, pričom vlastníkov viacerých nehnuteľností určených na bývanie v prípade druhej a ďalšej takejto nehnuteľnosti zdaní vo väčšom rozsahu.

Zvyšovaním daní z tabaku a liehu bude vláda bojovať s negatívnymi externalitami. V tomto kontexte zväži aj zavedenie dane zo sladených nápojov. Majúc na zreteli udržateľnosť životného prostredia vláda zvýši význam environmentálneho zdaňovania.

Vláda posúdi možnosti na zvýšenie príjmov štátneho rozpočtu z prevádzkovania hazardných hier aj v záujme pokrytia výdavkov na zabezpečenie spoločenskej kompenzácie negatívnych externalít vyplývajúcich z hrania hazardných hier, zvýši podiel účasti miest a obcí na príjmoch z hazardných hier.

Strednodobé priority

Vláda na základe analýzy aktuálnych trendov v oblasti prevádzkovania hazardných hier v kamenných prevádzkach ako aj na internete zabezpečí vypracovanie novej koncepcie štátnej politiky v oblasti hazardných hier najmä s cieľom reagovať na dynamický rozvoj v oblasti digitálnych technológií, potrebu dôslednejšej ochrany zraniteľných skupín osôb a potrebu zavedenia efektívnych nástrojov pre zamedzenie prístupu k nelegálnemu hazardu z územia Slovenskej republiky.

Vláda preto prehodnotí a posilní zákonné nástroje podporujúce princípy bezpečného a zodpovedného hrania, ochranu zraniteľných skupín obyvateľstva okrem iného zavedením regulácie reklamných a propagačných aktivít prevádzkovateľov hazardných hier.

ZJEDNODUŠENIE PLATENIA DANÍ A ODVODOV

Krátkodobé priority

Vláda bude kontinuálne pokračovať v modernizácii komunikácie zo strany štátu v oblasti daní a odvodov a posilní ich pro-klientský prístup zjednodušením správy daní a odvodov, napríklad rozšírením portfólia predvyplnených daňových priznaní a znížením času potrebného na splnenie daňových a odvodových povinností. Rovnako podporí vydávanie záväzných stanovísk Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky.

Strednodobé priority

Vláda obnoví reformný zámer zjednotenia výberu daní, ciel a odvodov tak, aby miestom ich výberu bola finančná správa. Jedným zo základných predpokladov tejto reformy je zavedenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov.

Za účelom zlepšenia peňažných tokov, rozvoja podnikateľskej činnosti spoľahlivých hospodárskych subjektov a zvýšenia atraktivity Slovenska pre realizáciu dovozov tovaru z tretích krajín, vláda zväži zavedenie samozdanenia pri dovoze tovaru do tuzemska.

ZEFEKTÍVNENIE BOJA PROTI DAŇOVÝM A COLNÝM ÚNIKOM

Krátkodobé priority

Vláda eliminuje legislatívne medzery umožňujúce agresívne daňové plánovanie a podporujúce škodlivé daňové praktiky.

Vláda sa zameria na čo najefektívnejšie využitie existujúcich a prijímanie nových opatrení s cieľom dosiahnuť minimalizáciu počtu a objemu daňových únikov a zníženie daňovej medzery. Za týmto účelom bude okrem využitia represívnych opatrení uplatňovať v čo najväčšej miere aj preventívne nástroje.

Vláda bude vplývať na čo najúčinnnejšie uplatňovanie procesov riadenia rizík vo finančnej správe vo vzťahu k plneniu jej úloh.

Strednodobé priority

S cieľom zefektívnenia odhaľovania rizikových transakcií a subjektov, eliminácie vzniku potencionálnych daňových nedoplatkov a nezákonnej daňovej optimalizácie, pri súčasnom využití moderných trendov digitalizácie prospievajúcich k zníženiu administratívnej záťaže vláda vyvinie snahu zaviesť povinnú elektronickú fakturáciu a online oznamovanie údajov z nej finančnej správe.

VÝKON A IMPLEMENTÁCIA MEDZINÁRODNÝCH SANKCIÍ

Vláda prehodnotí a upraví aktuálne platnú legislatívu výkonu a implementácie medzinárodných sankcií v podmienkach Slovenskej republiky spôsobom, aby na jednej strane bola plne v súlade s medzinárodnými zmluvami a záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zároveň na strane druhej, aby sa minimalizoval negatívny dopad ich výkonu a implementácie na slovenské podnikateľské subjekty, ako aj občanov Slovenskej republiky.

PODPORA FINANCOVANIA INVESTÍCIÍ

Vláda sa zameria na podporu takých investícií, ktoré majú potenciál generovať benefity pre celú spoločnosť. Budúcnosť slovenskej ekonomiky sa bude odvíjať od znalostí a ľudského kapitálu v celej spoločnosti. Tomu treba prispôbiť aj stratégiu podpory investícií. Zásadným nástrojom na zvýšenie hospodárskeho rastu sú investičné programy. Okrem fondov Európskej únie, plánu obnovy a iných nástrojov Európskej únie, vláda zväzi financovanie investičných priorít prostredníctvom medzinárodných nekomerčných zdrojov (zdroje z medzinárodných ako aj národných rozvojových bánk), prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev (PPP), penzijných fondov či emitovaním štátnych dlhopisov pre občanov. Posilní sa rámec prípravy a realizácie PPP projektov s cieľom využiť najlepšiu prax a zároveň minimalizovať riziká pre verejné financie.

Vláda zväzi posilnenie úlohy skupiny Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s. pri financovaní domácich investičných programov s cieľom priblížiť sa k najlepšej medzinárodnej praxi pri využívaní inštitútu národnej/štátnej investičnej banky, čím by banka mohla byť efektívnejším kanálom pre využívanie medzinárodných zdrojov financovania ako aj alokovania súkromného kapitálu a zároveň pripraví audit možností využívania súkromného kapitálu v projektoch iniciovaných verejným sektorom s cieľom stanoviť kritériá účinnosti takejto formy spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom.

V oblasti kapitálového trhu vláda v strednodobom horizonte uvedie do praxe opatrenia z Únie kapitálových trhov s cieľom posilnenia slovenského kapitálového trhu. V tejto súvislosti vláda považuje za osobitne dôležité, aby kapitálový trh v dostatočnej miere umožňoval prístup k finančným zdrojom pre malé a stredné podniky aj mimo bankového sektora.

AUDIT A KONTROLA

Vláda zanalyzuje prostredie vnútornej kontroly štátu s cieľom odstrániť duplicitu v systéme verejnej vnútornej kontroly. S cieľom efektívnej koordinácie kontrolných a auditných činností jednotlivých subjektov, zdieľania skúseností, ako aj za účelom zjednodušenia a zefektívnenia kontrolného systému v Slovenskej republike je nevyhnutné sa zamerať na prehĺbenie spolupráce medzi jednotlivými subjektami vykonávajúcimi kontrolu a audit, najmä Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky a Úradom vlády Slovenskej

republiky. Budeme pokračovať v ďalšom zjednodušovaní legislatívnej úpravy kontrolného prostredia s cieľom znížiť administratívne zaťaženie orgánov verejnej správy a kontrolovaných osôb. Aktívnou spoluprácou a komunikáciou s členskými štátmi Európskej únie a medzinárodnými organizáciami, predovšetkým v súvislosti s výmenou „know how“ a „best practice“ v oblasti auditov a uplatňovania systému verejnej vnútornej kontroly, zlepšíme legislatívne pravidlá pre zabezpečenie efektívneho a účinného fungovania vnútorného kontrolného systému v orgánoch verejnej správy. Bude sa klásť dôraz na preventívnu a konzultačnú funkciu auditu s cieľom odhaľovať systémové zlyhania systému riadenia a kontroly.

CENOVÁ POLITIKA

Vláda si je vedomá, že cena je dôležitým faktorom ovplyvňujúcim premenu príjmov zamestnancov a dôchodkov dôchodcov na reálne peňažné zdroje. Vývoj cien má významný vplyv na vývoj životnej úrovne a sociálny i ekonomický rozvoj. Dôležitým je postoj k úlohe štátu ako verejnej autority pri dosahovaní väčšej cenovej stability. Je nevyhnutné zvýšiť mieru reakcie verejnej politiky v oblasti cien a cenových orgánov na extrémne nežiadúci cenový vývoj životne dôležitých výrobkov. Za uvedeným účelom vláda zabezpečí skvalitnenie inštitucionálnej roviny a procesov uskutočňovania verejnej politiky v oblasti cien.

PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI, ZNALOSTNÁ EKONOMIKA

Vláda sa zaväzuje k transformácii Slovenska na krajinu s konkurencieschopnou ekonomikou založenou na znalostiach s vyššou pridanou hodnotou a vyššou kvalitou života. Tento cieľ nie je možné naplniť bez toho, aby sa spojili intervencie a iniciatívy viacerých rezortov, keďže výzvy, ktorým Slovensko čelí, už dávno prekonalí hranice kompetencií a možnosti rozpočtu jedného rezortu a vyžadujú efektívnu nadrezortnú koordináciu vrátane posilnenia strategického plánovania, prioritizácie a predvídateľnosti financovania v zmysle odporúčaní Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Plán obnovy a odolnosti vznikol ako európska odpoveď na vážne ekonomické a sociálne dopady pandémie COVID-19. Predstavuje príležitosť ako transformovať ekonomiku a pripraviť ju na budúce krízy, vytvárať nové pracovné miesta a príležitosti pre všetky regióny Slovenska. Ide o balík reforiem a investícií, resp. míľnikov a cieľov, v hodnote 6,4 miliardy eur, ktoré sa budú realizovať do roku 2026.

Vláda nadviaže na doterajšiu realizáciu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a urobí všetko pre to, aby sa využil čo najefektívnejšie. Vláda realizuje v rámci Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky potrebné investície v zdravotníctve, ako je výstavba a rekonštrukcie nemocníc či podpora ambulantného sektora; vo vzdelávaní, ako napríklad výstavba materských škôl a rekonštrukcie základných škôl a priestorov univerzít; vo výskume a inováciách; v oblasti efektívnej verejnej správy a digitalizácie, ako obnovy súdnych budov či digitalizácie riešení rôznych životných situácií a urobí dôležité kroky v rámci zelenej transformácie, ako podpora komplexnej obnovy rodinných domov a historických budov alebo rekonštrukcie železníc.

Vláda má výhrady k spôsobu, akým Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky vznikol, najmä k absencii participatívnej a inklúzie pri jeho tvorbe. Prílišný dôraz na nedostatočne pripravené reformy spôsobuje problémy pri ich implementácii a pri projektoch, s ktorými plán počítá. Napriek tomu bude vláda pokračovať v implementácii a vyvinie maximálne úsilie, aby boli zostávajúce žiadosti o platbu úspešne realizované.

Vláda garantuje nezvratiteľnosť už splnených míľnikov a cieľov v súlade s platnými záväzkami Slovenskej republiky, ktorých porušenie by malo finančné konzekvencie. V spolupráci s Európskou komisiou však vláda v opodstatnených prípadoch preskúma možnosť prehodnotiť vybrané ciele v Pláne obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, ktorých prínos je nižší ako riziká a nevýhody z konkrétnej implementácie, a ktorých účel cieľa zostane zachovaný.

Vláda sa zaväzuje pokračovať v implementácii už schválených míľnikov a cieľov.

Krátkodobé priority

Slovenská republika do konca roka 2023 predloží štvrtú žiadosť o platbu z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky vo výške 924 miliónov eur a zabezpečí implementáciu a prijatie všetkých míľnikov a cieľov, ktoré sú súčasťou tejto splátky. Úspešné predloženie tejto žiadosti o platbu predpokladá splnenie 15 záväzných míľnikov a cieľov v kľúčových oblastiach vzdelávania, zdravotníctva, dopravy, v sociálnej oblasti a udržateľnosti verejných financií.

Vláda po tom, čo bolo vyrokovaných dodatočných 403 miliónov eur na zelené opatrenia v rámci novej kapitoly REPowerEU, bude napredovať s ich rýchlou realizáciou.

Strednodobé priority

Vláda bude pokračovať v podávaní žiadostí o platbu podľa stanoveného harmonogramu tak, aby sa získali všetky finančné prostriedky, ktoré má Slovensko k dispozícii.

Vláda bude transparentne zverejňovať stav implementácie Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a zaväzuje sa pri jeho implementácii predchádzať závažným nezrovnalostiam ako konflikt záujmov, podvod, korupcia, ktoré by mohli poškodiť finančné záujmy Európskej únie. Vláda posilní dohľad nad implementáciou Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky posilnením monitorovania na úrovni tých projektov, ktorých úspešná realizácia podmieňuje splnenie cieľov tvoriacich obsah budúcich žiadostí o platbu. Posilnený monitoring bude smerovať k tomu, aby sa vláda vyhla kritickým situáciám pri plnení Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a pokiaľ je to nevyhnutné, bola schopná prijímať včas nápravné opatrenia vo vzťahu k realizácii investícií z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Vláda prijme Stratégiu spravovania a manažmentu štátnych budov (Reforma 4 Komponentu 19 Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky), ktorej súčasťou bude mapovanie budov vo vlastníctve štátu a vymedzenie nástrojov a postupov pre optimalizáciu fondu budov, zvýšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti, ako aj zvýšenie celkových nákladov spojených s užívaním budov. Na základe stratégie bude zriadená agentúra (resp. iný vhodný typ inštitúcie) pre správu štátnych budov, ktorá zabezpečí efektívnu správu budov v majetku štátu, optimalizáciu ich využitia, obsadenosti, obnovy a prípadne novej výstavby, a to využitím energetickeho manažmentu, centrálného obstarávania energií a iných služieb a ďalších odborných postupov. Agentúra bude taktiež dohliadať na ekonomicky efektívne prenájom priestorov a budov od tretích subjektov. Bude pripravená zmena legislatívy, aby nepotrebné štátne budovy mohli byť samosprávam bezodplatne prevedené na verejnoprospešné účely.

NADREZORTNÁ KOORDINÁCIA VEDY, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ A LÁKANIE TALENTOV

Slovensko sa nachádza v kľúčovom období svojej existencie. Musíme reagovať na niekoľko výziev, ktoré sú bezprecedentné rozsahom aj frekvenciou. Žijeme v dobe, v ktorej technologický vývoj, nástup robotiky a umelej inteligencie môžu byť nástrojmi pokroku, ale aj zdrojom zaostávania za okolitým svetom. Najbližšie desaťročie od základu zmení ekonomické a spoločenské pomery nielen na Slovensku, ale aj na celom svete. Investície do výskumu, vývoja, inovácií a talentu budú kľúčové pre zabezpečenie našej konkurencieschopnosti. Vzhľadom na fragmentáciu kompetencií v oblasti výskumu, vývoja a inovácií naprieč viacerými ministerstvami je nevyhnutná silná koordinácia na úrovni podpredsedu vlády Slovenskej republiky, ako aj odstránenie duplicitných postupov a procesov. Investície do výskumu, vývoja, inovácií a talentu sú najefektívnejším spôsobom ako zvýšiť dlhodobú konkurencieschopnosť ekonomiky a kvalitu života na Slovensku. V dialógu s partnermi zo súkromného, štátneho a verejného sektora bude vláda implementovať Národnú stratégiu výskumu, vývoja a inovácií 2030, Stratégiu výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu, ako aj reformy a investície vyplývajúce z Komponentu 9 - Efektívnejšie riadenie a posilnenie vedy, výskumu a inovácií Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Vláda naplní svoj záväzok navyšovať verejné investície do výskumu a vývoja do roku 2027.

Krátkodobé priority

Vláda pripraví novú, modernú legislatívu na podporu výskumu, vývoja a inovácií s cieľom vytvoriť prehľadný a efektívny systém podpory v tejto oblasti v súlade s najlepšou medzinárodnou praxou. Vláda posilní koordinačnú úlohu Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky v oblasti definovania priorít podpory a bude pokračovať v procese podnikateľského objavovania ako kontinuálneho procesu definovania perspektívnych oblastí pre podporu výskumu, vývoja a inovácií so zapojením všetkých relevantných aktérov a pri zohľadnení ich potenciálu a rešpektovaní aktuálnych medzinárodných trendov.

S cieľom posilniť výsledkovú orientáciu verejných financií do výskumu, vývoja a inovácií ako aj predvídateľnosť financovania v tejto oblasti zavedie vláda predbežný plán financovania, záväznú metodiku riadenia, financovania a hodnotenia projektov a iniciatív, nástroje pre technologický transfer a zabezpečí nadrezortný “one stop shop”, kde bude možné v užívateľsky prívetivom prostredí nájsť všetky informácie o finančnej a nefinančnej podpore výskumu a inovácií.

Vláda pristúpi ku konsolidácii implementačných kapacít pre podporu výskumu, vývoja a inovácií s cieľom vytvoriť len dve agentúry poskytujúce granty v uvedených oblastiach - jednu na rezorte školstva a druhú na rezorte hospodárstva. Vláda pripraví mechanizmus na inštitucionálne financovanie akéhokolvek subjektu vykonávajúceho výskum a vývoj, ktorý sa podrobí periodickému hodnoteniu tvorivej činnosti. Vláda výrazne zainvestuje do budovania, obnovy a udržateľnosti výskumnej infraštruktúry s cieľom zvýšiť kvalitu našich výskumných inštitúcií a umožniť intenzívnejšiu výskumnú spoluprácu so súkromným sektorom. Vláda vytvorí podmienky pre zefektívnenie fungovania kancelárií transferu technológií, ktoré budú úspešne prepájať výskumné inštitúcie a súkromný sektor za účelom transferu technológií a poznatkov z vedy do praxe. Vláda podporí odstránenie legislatívnych a motivačných bariér pre komercializáciu duševného vlastníctva podporeného z verejných zdrojov.

Vláda v úzkej spolupráci s Úradom pre verejné obstarávanie a odborníkmi na verejné obstarávanie vytvorí podmienky pre zvyšovanie objemu verejných zákaziek, ktoré podporujú inovatívne riešenia.

Strednodobé priority

Vláda sa postaví odlivu mozgov z krajiny. Pod Úradom podpredsedu vlády Slovenskej republiky vznikne útvar kompetenčne zodpovedný za riadenie a koordináciu agendy lákania a udržania talentu so špeciálnym dôrazom na využitie potenciálu vysokokvalifikovaných občanov Ukrajiny žijúcich dočasne na Slovensku.

Vláda podporí opatrenia pre zvýšenie koncentrácie talentu, napríklad excelentného interdisciplinárneho výskumného inštitútu, vládneho inovačného centra a pozitívneho príbehu Slovenska ako krajiny so záujmom o talent a spoluprácu s diaspórou.

Vláda zabezpečí zjednodušenie procesov súvisiacich so získaním pobytu a vstupu na pracovný trh pre vysokokvalifikovaných pracovníkov a ich rodinných príslušníkov a prijme opatrenia na ich integráciu.

INFORMATIZÁCIA – DIGITÁLNA DEKÁDA SLOVENSKA

EURÓPSKE VÝCHODISKÁ

Európska komisia vyhodnocuje úspešnosť krajín z pohľadu úrovne digitálneho hospodárstva a spoločnosti cez index DESI. Súčasnú verziu DESI bolo publikované v júli 2022. Slovenská republika obsadila 23. miesto z celkových 27 krajín, kde vo väčšine hodnotených indikátorov nedosahujeme priemer Európskej únie. Oproti roku 2021 dosiahla Slovenská republika zhoršenie o jedno miesto.

Komisia index DESI upravila, aby ho zosúladiť so štyrmi hlavnými bodmi stanovenými vo svojom návrhu zriaďujúcom „politický program Cesta k digitálnemu desaťročiu“, o ktorom rokuje Európsky parlament a Rada. V návrhu sa stanovujú ciele na úrovni Európskej únie, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030 s cieľom zabezpečiť komplexnú a udržateľnú digitálnu transformáciu vo všetkých sektoroch hospodárstva. Jedenástimi z ukazovateľov indexu DESI 2022 sa merajú ciele stanovené v programe Cesta k digitálnemu desaťročiu. V budúcnosti sa index DESI s programom ešte viac zosúladí, aby sa zaistilo, že všetky ciele programu budú predmetom správ DESI.

Hlavné ciele digitálneho desaťročia možno zhrnúť do 4 bodov:

- digitálne kvalifikovaná populácia a vysokokvalifikovaní pracovníci v oblasti digitálnych technológií;
- bezpečné a udržateľné digitálne infraštruktúry;
- digitálna transformácia podnikov;
- digitalizácia verejných služieb.

PREHĽAD ŠTÁTNYCH STRATÉGIÍ A NÁRODNÝCH INICIATÍV, KU KTORÝM SA VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY HLÁSI

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 je prierezová vládna stratégia - rámec, ktorý definuje politické priority Slovenska v kontexte prebiehajúcej digitálnej transformácie ekonomiky a spoločnosti pod vplyvom inovatívnych technológií a globálnych megatrendov digitálneho veku. Cieľom Slovenska je do roku 2030 modernizovať hospodárstvo pomocou inovatívnych a ekologických priemyselných riešení, ktoré uľahčí znalostná dátová

ekonomika. To zahŕňa zvýšenie schopnosti občanov žiť aktívny digitálny život bez ohľadu na vek a región, v ktorom žijú a naplno využívať výhody technológií; ako aj zvýšenie efektívnosti služieb verejnej správy.

Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 - 2026 určuje ciele štátu v oblasti digitalizácie. Dôraz kladie na podporu digitalizácie podnikov a širšej ekonomiky, rozvoj a zavádzanie špičkových digitálnych technológií a budovanie odolnej spoločnosti. Definuje základný rámec pre podporu produktivity, znalostnej ekonomiky, zameriava sa na segmenty s vyššou pridanou hodnotou, konkurencieschopnejšiu ekonomiku, udržateľný rozvoj. Podporuje tiež úspešný rozvoj podnikov v digitálnom veku, ale aj budovanie odolnosti voči negatívnym vplyvom digitálnych technológií.

Digitálna transformácia je jednou z hlavných súčastí Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Opatrenia v pláne, ktoré prispievajú k digitálnej transformácii, predstavujú 21 % (cca 1,33 mld. eur), čím sa prekračuje cieľová hodnota 20 %. K dosiahnutiu digitálneho cieľa prispieva najmä iniciatíva Komponent 17 - Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika), za ktorým nasledujú digitálne investície do vzdelávania, výskumu a inovácií a udržateľnej dopravy.

Zahŕňa reformy v oblasti eGovernmentu, konektivity, digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti, zlepšenie vzdelávania a zabezpečenie kapacít v oblasti kybernetickej a informačnej bezpečnosti IT vo verejnej správe a strategický prístup k vzdelávaniu v oblasti digitálnych zručností v spolupráci s kľúčovými zainteresovanými stranami. Plán podporí účasť na cezhraničných európskych projektoch vedúcich k budovaniu digitálnej ekonomiky, projektoch zameraných na rozvoj a aplikáciu špičkových digitálnych technológií a hackathonoch. Zameria sa aj na zlepšenie digitálnych zručností seniorov a distribúciu digitálnych zariadení pre seniorov.

Národná koncepcia informatizácie verejnej správy na roky 2021 – 2026 pokračuje v rozvíjaní konceptu strategických priorít ako hybnej sily na dosiahnutie požadovaných cieľov. Strategické priority predstavujú priereznové témy, v ktorých sa budú rozvíjať konkrétne iniciatívy na dosiahnutie cieľov koncepcie. Strategické priority popisujú budúci stav a hlavné iniciatívy na jeho dosiahnutie: vládny cloud, orientáciu elektronických služieb na používateľa, dátovú transformáciu, digitálnu transformáciu a digitálny úrad, nákup vo verejnej správe, kybernetickú a informačnú bezpečnosť a podporu ľudských zdrojov v IT. Dôležitým aspektom všetkých strategických priorít bude prioritizácia úsilia, ktorá sa odvíja od prioritných služieb verejnej správy a prioritných životných situácií.

Hlavným cieľom Stratégie a akčného plánu na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025 je v horizonte niekoľkých rokov posunúť Slovensko z poslednej tretiny rebríčka DESI do jeho stredu a tak dosiahnuť aspoň priemer EÚ. Stratégia konkrétne obsahuje päť strategických cieľov/priorít, vychádzajúcich z jednotlivých oblastí/dimenzií indexu DESI. Tieto ciele/priority sa týkajú oblastí pripojiteľnosti, ľudského kapitálu, využívania internetových služieb, integrácie digitálnych technológií a oblasti digitálnych verejných služieb.

Priority vlády Slovenskej republiky pre roky 2023-2027 v oblasti informatizácie a digitalizácie

1. Chudoba alebo sociálne vylúčenie ohrozovali v roku 2022 na Slovensku 16,5 % obyvateľov, čo predstavuje takmer 890-tisíc ľudí. Počet aj podiel osôb, ktoré boli v roku 2022 ohrozené rizikom chudoby alebo sociálneho vylúčenia medziročne stúpol o 47- tisíc osôb.

2. Zároveň Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny upozornilo, že aktuálne v hmotnej núdzi žije 143 163 obyvateľov Slovenska, spolu s príslušníkmi domácností. Z toho vyplýva, že na Slovensku žije viac ako milión ľudí v chudobe, čo predstavuje viac ako 300 tisíc rodín/domácností, ktoré nie sú schopné zabezpečiť si z vlastných príjmov základné životné potreby, tým menej internetové služby. V kontexte prístupu k adekvátnemu internetovému pripojeniu, počet rodín, ktoré trpia chudobou, zároveň trpí digitálnou chudobou.
3. V oblasti boja s digitálnou chudobou vláda považuje za strategickú prioritu, aby obyvatelia a sociálne ohrozené rodiny mali prístup k adekvátnemu internetovému pripojeniu, ktoré im zabezpečí prístup ku ústavne garantovaným právam ako je prístup na vzdelanie alebo prácu. Vláda preto navrhne opatrenie na preplatenie internetových služieb, ktoré umožnia týmto rodinám prístup k online vzdelávacím službám, práci na diaľku, k e-gov službám a napomôžu k znižovaniu digitálnej priepasti a rozvoju digitálnych zručností využívaním digitálnych technológií a služieb.
4. V oblasti digitalizácie bude vláda podporovať implementáciu overených riešení, bude podporovať štandardizáciu, učenie a inšpiráciu sa od najlepších v rámci EÚ priestoru, bude nakupovať najefektívnejšie riešenia na základe vlastných analýz hodnoty za peniaze. Bude prioritne využívať lokálnych IT poskytovateľov, európske IT produkty a služby všade tam, kde to bude možné.
5. V oblasti pripojiteľnosti bude vláda podporovať projekty rozšírenia pevného širokopásmového pripojenia do všetkých základných a stredných škôl na úroveň 1Gbit/s. Ďalej bude podporovať projekty rozšírenia pokrytia hlavných cestných a železničných koridorov mobilným širokopásmovým pripojením. V tejto oblasti bude vláda presadzovať a podporovať politiky, ktoré v súlade so stratégiou Európskej únie budú zlepšovať kvalitu, cenovú dostupnosť a rozmanitosť využitia služieb širokopásmového prístupu k internetu prostredníctvom mobilných zariadení aj pevného pripojenia, a to ako v domácnostiach, tak aj pre podnikateľov. Cieľom bude tiež podpora hospodárskej súťaže a nediskriminácie v sektore elektronických komunikácií. Štátne intervencie budú smerovať do oblastí zlyhania trhu, a to ako pre zabezpečenie vysokorýchlostného pripojenia k internetu, tak aj pre zabezpečenie dostupných cien mobilných služieb i pevného širokopásmového pripojenia pre skupiny obyvateľstva s nízkymi príjmami.
6. V oblasti infraštruktúry bude vláda podporovať ďalší rozvoj využívania centrálnych spoločných blokov, centralizáciu a redundanciu štátnych dátových centier pre kritické systémy štátu, ale zároveň umožní verejnému sektoru využitie komerčných služieb dátových centier pre menej kritické aplikácie a služby.
7. V oblasti životných situácií bude vláda podporovať dokončenie implementácie čo najvyššieho počtu prioritných životných situácií, ktoré uľahčia občanom a podnikateľom život a zbavia ich zbytočnej byrokracie (princípy: 1x a dost, vybavenie na jednom mieste, multikanálový prístup k službám, proaktívne automatizované služby, vopred vyplnené formuláre a pod.). Medzi prioritné životné situácie patria: Strata zamestnania, Kúpa a vlastníctvo nehnuteľnosti na bývanie, Začatie podnikania, Kúpa a vlastníctvo motorového vozidla, Administratívny chod podniku, Prest'ahovanie, Narodenie dieťaťa, Som chorý, mám chorého člena rodiny, Som odkázaný, mám odkázaného člena rodiny, Hmotná núdza, Štúdium, Odchod do dôchodku, Uzavretie manželstva, Úmrtie a dedičské konanie a Spravidlivosť.
8. V oblasti mobilnej identity bude vláda podporovať dokončenie implementácie mobilnej digitálnej identity na báze Európskej digitálnej identity, pre bezpečný a dôveryhodný spôsob prihlasovania sa a podpisovania ako alternatívu fyzickej identity v spolupráci so

súkromným sektorom tak, aby občania a podnikatelia mohli túto identitu bezpečne využívať v čo možno najširšom spektre verejných i komerčných služieb.

9. V oblasti dostupnosti digitálnych služieb bude vláda podporovať zlepšenie dostupnosti a prívetivosti digitálnych služieb štátu jednak ich zjednodušením pre širokú verejnosť, prostredníctvom asistovaných služieb zameraných na cieľovú skupinu ohrozenú digitálnou exklúziou (zladenie štátnych webových sídiel, spoločné call centrum, sieť centier služieb podpory v rámci okresných úradov) a zlepšenie dostupnosti cezhraničných služieb v živote občana Európskej únie poskytúc informácie a digitálne služby pre cudzinca okrem úradného aj v anglickom jazyku. Súčasťou digitálnych služieb bude aj meranie spokojnosti s takýmito službami.
10. V oblasti zefektívnenia riadenia bude vláda podporovať dokončenie digitálnej transformácie vnútorných procesov verejnej správy – zavádzanie tzv. centier zdieľaných služieb v oblasti podporných/prierezových služieb, zdieľanie dát medzi rezortnými informačnými systémami bez zbytočných obmedzení, profesionalizáciu a zvyšovanie IT kvalifikácie úradníkov, atď.
11. V oblasti budovaní digitálnych zručností bude vláda podporovať také investície, aby sa zásadne zvýšil počet nových IT špecialistov, ktorí v súčasnosti chýbajú slovenskému IT trhu. Ďalej bude vláda podporovať rozvoj systematického formálneho aj neformálneho celoživotného vzdelávania, aby sa tak zvýšila príležitosť obyvateľstva v rámci uplatnenia sa na trhu práce, resp. udržania si zamestnania. Rozvoj digitálnych zručností pritom musí byť dostupný pre všetkých obyvateľov Slovenska bez rozdielu na vek, vzdelanie či región, aby sa tak zabránilo vzniku novej marginalizovanej skupiny obyvateľstva a každý občan SR mohol čerpať z prínosov, ktoré prináša digitálna transformácia. Vláda bude podporovať aj organizáciu osvetových kampaní či zapojenie sa do medzinárodných sieťových platforiem, ktoré sa venujú rozvoju digitálnych kompetencií v celej populácii.
12. V oblasti kybernetickej bezpečnosti bude vláda podporovať informačnú a prevádzkovú bezpečnosť a ochranu kritickej infraštruktúry. Vláda bude ďalej podporovať systém včasnej reakcie v oblasti kybernetickej bezpečnosti verejnej správy. Investície budú sledovať začlenenie nových technických riešení systému včasnej reakcie do infraštruktúry riadenia incidentov kybernetickej bezpečnosti. Budú sa realizovať pravidelné hodnotenia zraniteľnosti, ako aj penetračného testovania v celkovej architektúre kybernetickej bezpečnosti. Investície budú podporovať zvyšovanie vyspelosti sektorových dohľadových centier rezortov a ich vzájomné prepojenie do centrálne riadených systémov kybernetickej bezpečnosti.
13. V oblasti digitálnej transformácie a digitálnych inovácií bude vláda Slovenskej republiky spolupracovať s odvetvím IT ako dôležitým motorom hospodárskeho rastu Slovenskej republiky, bude podporovať silný IT sektor a komunitu technologických startupov. Nebude sa neopodstatnene snažiť suplovať aktivity, ktoré ponúka komerčný sektor, ale naopak bude ich efektívne nakupovať. Vláda bude podporovať hlavne zapojenie malých a stredných inovatívnych podnikov integráciou ich riešení a služieb do IT ekosystému verejného sektora.

3. UDRŽANIE SOCIÁLNEHO ŠTÁTU A POSILNENIE HOSPODÁRSKEJ, SOCIÁLNEJ, ENVIRONMENTÁLNEJ A ÚZEMNEJ SÚDRŽNOSTI SPOLOČNOSTI

V piatom oddiele druhej hlavy Ústava Slovenskej republiky garantuje hospodárske a sociálne práva v rozsahu typickom pre sociálny štát. Súčasne je pod ochranou ústavy len také hospodárstvo Slovenskej republiky, ktoré je podľa článku 55 ods. 1 založené na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Hlavnými cieľmi vlády v oblasti udržania sociálneho štátu sú najmä:

1. Zastavenie ďalšieho prepadávania životnej úrovne občanov Slovenskej republiky v porovnaní s priemernou životnou úrovňou v Európskej únii a obnovenie rastu životnej úrovne na Slovensku.
2. Efektívny boj so zdražovaním.
3. Zastavenie šírenia chudoby a návrat dôstojnosti do života nízkopříjmových skupín občanov Slovenskej republiky odbúraním priepastných sociálnych nerovností.
4. Stabilizácia napätej situácie v zdravotníctve, postupná modernizácia zdravotníctva a uľahčenie prístupu ľudí k zdravotnej starostlivosti.
5. Profesionalita a zdravý rozum vo výchovno - vzdelávacom procese na všetkých jeho stupňoch, podpora kultúrneho dedičstva.

VZDELÁVACIA POLITIKA

Podľa článku 42 ods. 1 ústavy každý má právo na vzdelanie. Školská dochádzka je povinná. Jej dĺžku po vekovú hranicu ustanoví zákon.

Podľa článku 42 ods. 2 ústavy občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možností spoločnosti aj na vysokých školách.

Kvalitné vzdelávanie, výskum a vývoj sú nevyhnutnou podmienkou ďalšieho rozvoja spoločnosti, hospodárskeho rastu a zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov. Vláda si uvedomuje, že ďalšie zanedbávanie investícií do vzdelávania a vedy si Slovensko nemôže dovoliť.

Slovensko čelí výraznému odlivu mozgov a nedokáže sa presadiť v silnejúcej medzinárodnej súťaži v lákaní talentov – domácich aj zahraničných. Stagnujúci vzdelávací systém nie je schopný poskytnúť každému dieťaťu na Slovensku dostatočné vedomosti, rozvíjať zručnosti a schopnosti, aby sa v dospelosti dokázalo plnohodnotne uplatniť na trhu práce a zaistiť si kvalitný život.

Systém vzdelávania roky trpel nedostatkom peňazí, ktorého dôsledkom je vysoký investičný dlh, meškajúca digitalizácia a modernizácia vzdelávacieho systému a nízka atraktivnosť učiteľského povolania, pre ktorú Slovensku už v blízkej budúcnosti hrozí nedostatok pedagógov a odborných zamestnancov v regionálnom školstve.

Vláda prijme opatrenia, ktoré zlepšia financovanie vzdelávania, výskumu a vývoja v súlade so zámerom približovať Slovensko v kľúčových parametroch k priemeru Európskej

únie. Stabilizáciu finančnej situácie bude sprevádzať dôraz na inklúziu a lepšie výsledky vzdelávania žiakov a študentov na všetkých stupňoch škôl, tlak na vyššiu kvalitu a spoločenský prínos výskumu a vývoja a snaha o zmenu kultúry vo vzdelávacom a vedeckom prostredí. Tak, aby žiaci a študenti na jednej strane a učitelia, vedci a ďalší pracovníci v školstve, vo výskume a vývoji na druhej strane cítili od štátu skutočnú podporu.

DETI, ŽIACI, ŠTUDENTI

Krátkodobé priority

Vláda zvýši mieru zaškolenia detí v ranom veku. Cieľom bude zlepšiť pripravenosť všetkých detí na ďalšie stupne vzdelávania. Súčasťou snahy budú opatrenia na reálne zabezpečenie miesta v predprimárnom vzdelávaní v materskej škole.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pripraví nástroje, pomocou ktorých prenesie nové ciele, formu a obsah vzdelávania z úradných dokumentov do tried k žiakom na základných školách. Implementácia bude zahŕňať premyslené doladovanie nového štátneho vzdelávacieho programu na základe spätnej väzby od učiteľov a odbornej verejnosti.

Súčasťou snahy o lepšie vzdelávanie žiakov na základných školách bude nové priebežné národné testovanie a hodnotenie výsledkov. Bude vychádzať z medzinárodne porovnateľných a verejne prístupných štandardov, aby mali štát, zriaďovatelia, učitelia aj odborná verejnosť priebežnú spätnú väzbu o vývoji kvality vzdelávania na Slovensku.

Všetky deti na Slovensku musia mať príležitosť nájsť si v dospelosti zamestnanie, viesť dôstojný a spokojný život. Vláda skvalitní vzdelávanie detí z prostredia generačnej chudoby, so zdravotným postihnutím, či inak znevýhodnených žiakov. Uplatňovanie inkluzívnych opatrení bude rešpektovať aj potreby národnostného školstva.

Ministerstvo zavedie poriadok, transparentnosť a lepšie pravidlá pre vznik učebníc. Základom nového systému bude jasný proces schvaľovania, zrozumiteľný systém financovania a podpora využívania digitálnych technológií.

Ministerstvo s ďalšími rezortmi podporí vytváranie bezpečného a zdravého prostredia v školách. Súčasťou opatrení bude moderný odborný program ochrany duševného zdravia. Podpora pohybových, športových aktivít a zdravého životného štýlu detí a mládeže bude zahŕňať kvalitnejšiu telesnú a športovú výchovu, krúžky a športové súťaže. Ministerstvo vytvorí a realizuje koncepciu strategickej komunikácie rezortu školstva, s cieľom účinnejšie bojovať proti hybridným hrozbám vo vzdelávaní.

Ciele, obsah a formy vzdelávania na stredných školách musia nadväzovať na nový spôsob vzdelávania na základných školách a zároveň pružne reagovať na požiadavky trhu práce. Vláda navrhne zmenu školského zákona a pripraví nový vzdelávací program pre stredné školy. Zároveň podporí kvalitu a atraktivnosť odborných vzdelávacích programov novelou zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

Ministerstvo posilní systém poradenstva a prevencie, zvýši dostupnosť služieb zariadení poradenstva a prevencie a rozšíri ho do všetkých stupňov škôl. Podporí programy odstraňovania fyzických bariér v školách a školských zariadeniach. Zefektívni podporu vzdelávacích a kariérnych ciest žiakov a študentov na všetkých stupňoch škôl.

Vláda bude intenzívne podporovať vzdelávanie a výchovu detí a mládeže prostredníctvom mimoškolských aktivít, súťaží a olympiád, či osvetových aktivít v súlade

s platnou stratégiou vlády. Ministerstvo sa zameria na to, aby kvalitne a zmysluplne fungovali školské výchovno-vzdelávacie zariadenia, centrá voľného času a stredoškolské internáty.

Vláda bude vytvárať podmienky pre kontinuálne zvyšovanie kvality a atraktívnosti slovenského vysokého školstva. Atraktívnosť vysokoškolského vzdelávania na Slovensku ovplyvňuje aj kvalita priestorov a infraštruktúry vysokých škôl. Vláda spustí program cielenej podpory, ktorá pomôže vytvárať kultivované, inkluzívne a atraktívne prostredie na výučbu, ubytovanie a sociálne vyžitie študentov a zamestnancov vysokých škôl.

Vláda zabezpečí objednávku štátu na zvýšenie počtu študentov zo Slovenska vo vybraných študijných programoch a odboroch vysokoškolského vzdelávania (napríklad lekárske).

Podporou zvyšovania počtu študentov v profesijných študijných programoch vláda vytvorí priaznivejšie prostredie na prepojenie vzdelávania s praxou a potrebami trhu práce. Lepšiu uplatniteľnosť absolventov s bakalárskym titulom štát podporí zmenou kvalifikačných požiadaviek a pravidiel odmeňovania pracovníkov v štátnej a verejnej službe.

Vláda prijme zákony, ktoré vytvoria podmienky pre moderný, praktický a efektívny systém celoživotného vzdelávania. Jeho súčasťou bude aj zavedenie individuálnych vzdelávacích účtov. Systém zohľadní úlohu vysokých škôl ako dôležitých poskytovateľov celoživotného vzdelávania, ktorí pomáhajú adaptácii na meniace sa spoločenské, ekonomické a technologické prostredie.

Vláda zmenou školského zákona zväzi zavedenie povinnej školskej dochádzky pre deti cudzincov a zlepší podmienky na vzdelávanie dospelých cudzincov, ktorí na Slovensku využívajú služby a čerpajú benefity financované z verejných zdrojov. Jeho súčasťou bude možnosť pre cudzincov učiť sa slovenčinu ako druhý jazyk.

Strednodobé priority

Vláda zvýši medzinárodnú porovnateľnosť maturitných skúšok ako jedného z predpokladov zvyšovania kvality absolventov stredných škôl pre uplatnenie na trhu práce, alebo úspešné pokračovanie a ukončenie vysokoškolského štúdia a udržania talentov na Slovensku.

Atraktívnosť slovenských vysokých škôl a vedy závisí aj od ich internacionalizácie. Vláda prijme opatrenia na zvýšenie počtu zahraničných učiteľov, výskumníkov aj študentov, a to najmä na druhom a treťom stupni štúdia. Ich súčasťou bude podpora spolupráce, spoločných projektov a študijných programov s kvalitnými zahraničnými školami a zjednodušenie režimu uznávania dokladov o kvalifikácii a vzdelaní.

UČITELIA, VEDCI, ŠKOLY

Krátkodobé priority

Ministerstvo nahradí pokyny a príkazy štátu pomocou a podporou pre učiteľov, odborných zamestnancov a školy. Súčasťou zmeny prístupu bude príprava kvalitných podporných materiálov, sfunkčnenie katalógu inovácií vo vzdelávaní a minimalizovanie administratívnej záťaže pri vypracovaní pedagogických dokumentov.

V spolupráci s odbornými a vzdelávacími inštitúciami ministerstvo zvýši kvalitu, zmysluplnosť a udržateľnosť financovania celoživotného vzdelávania pedagógov a odborných zamestnancov. Podporí rozvoj stavovskej hrdosti, hodnôt a zručností učiteľov, aby sa v spoločnosti posilňovalo ich postavenie a prestíž.

Vláda bude spolupracovať s vysokými školami na zmene obsahu vzdelávania a podpore aplikovaného pedagogického výskumu na vysokých školách a fakultách, ktoré pripravujú budúcich učiteľov. Cieľom je prilákať do učiteľského povolania nové talenty a predísť budúcemu kritickému nedostatku pedagógov v regionálnom školstve.

Efektívne a bezpečné využívanie technológií je nevyhnutnou podmienkou udržateľnej modernizácie vzdelávania na Slovensku. Vláda podporí komplexnú digitálnu transformáciu vzdelávacieho prostredia základných, stredných a vysokých škôl, školských zariadení a zariadení poradenstva a prevencie. Využívanie technológií bude aj kľúčovým nástrojom na znižovanie byrokracie a zlepšenie zberu užitočných dát a informácií o skutočnom stave školstva.

Vláda zabezpečí každoročný rast miezd pedagógov a odborných zamestnancov alepší odmeňovanie nepedagogických pracovníkov škôl. Vytvorí finančné a nefinančné nástroje na riešenie nedostatku učiteľov v regiónoch alebo nedostatkových špecializáciách a podporí opatrenia na zvyšovanie atraktivity zamestnania v školstve.

Vysoké školstvo na Slovensku musí byť zamerané na kvalitu a tú nie je možné zabezpečiť bez lepšieho manažmentu škôl a podpory špičkových odborníkov. Ministerstvo upraví rámcové podmienky obsadzovania funkčných miest profesorov a docentov, aby tieto pozície obsadzovali ľudia s najvyššími kvalitami v odbore.

Vláda zvýši kvalitu fungovania výskumných grantov, aby sa procesne, štruktúrou a administratívnou stránkou čo najviac približovali programu Horizont Europe. Súčasťou zmien bude vytvorenie jedného kontaktného miesta na podávanie a riešenie projektov pre všetky grantové agentúry a zdroje financovania. Fungovanie Agentúry na podporu výskumu a vývoja bude pravidelne hodnotené medzinárodnými autoritami.

Ministerstvo pripraví stratégiu rozvoja doktorandského štúdia, aby bolo atraktívnejšie pre talenty. Cieľom je zlepšiť postavenie doktorandov a podmienky pre mladých výskumníkov vrátane podpory rozvoja ich akademických a praktických zručností.

Vláda zabezpečí dlhodobú a konzistentnú podporu pre slovenských vedcov pri získavaní projektov zo schém Horizont Europe. Vytvorí stály program podpory excelentných pracovísk v akademickom výskume.

Strednodobé priority

Vládalepší pravidlá ekonomického fungovania, hospodárenia, manažmentu a hodnotenia kvality materských, základných a stredných škôl. Súčasťou prijatých zmien bude napríklad definícia školy a školského zariadenia ako školskej právnickej osoby, legislatívna podpora vzniku regionálnych združení škôl a iných nástrojov zefektívnenia siete základných a stredných škôl.

SYSTÉMOVÉ OPATRENIA

Krátkodobé priority

V súlade so záväzkami vyplývajúcimi z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky vláda zavedie normatívne financovanie materských škôl. Súčasťou zmeny financovania bude zavedenie predpokladov na rozvoj moderného systému vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve vrátane stanovenia štandardov kvality a zjednotenia vzdelávacích programov.

Vláda vytvorí priestor na revíziu normatífov na financovanie základných a stredných škôl a ich adekvátne zvýšenie. Rast zdrojov je nevyhnutný na znižovanie investičného dlhu

v regionálnom školstve, zvyšovanie energetickej efektívnosti prevádzky škôl a zabezpečenie potreby zvyšovania kvality digitálneho vybavenia, pomôcok, učebníc a zručností učiteľov.

Ministerstvo zavedie do praxe schválený systém podporných opatrení na plnohodnotné zapájanie detí do výchovy a vzdelávania a rozvíjanie ich vedomostí, zručností a schopností. Nevyhnutnou súčasťou zabezpečenia inkluzívneho vzdelávania žiakov a študentov bude udržateľný systém financovania podporných opatrení.

Vláda zabezpečí rast financovania vysokých škôl, výskumu a vývoja, aby sa Slovensko približovalo k priemeru Európskej únie. Vyššiu podporu bude sprevádzať tlak na kvalitu a výsledky podľa medzinárodných kritérií a dopadu na spoločnosť. Dôraz na modernizáciu, diverzifikáciu a kvalitu vzdelávania podporí zvyšovanie podielu výkonnostných zmlúv na financovaní, aj nový zákon o vysokých školách.

Ministerstvo v spolupráci s ďalšími rezortmi zefektívni čerpanie fondov Európskej únie v oblasti vzdelávania a výskumu a zabezpečí efektívnu a účelnú implementáciu cieľov a projektov z plánu obnovy a odolnosti. Súčasťou lepšieho čerpania európskych fondov bude ich nasmerovanie na rozvoj kvalitného vzdelávania, vedy a prepojenia vysokých škôl a výskumných inštitúcií s potrebami spoločnosti.

Vláda pripraví nadrezortný program spolupráce pri vytváraní ekosystému, ktorý je potrebný na transformáciu ekonomiky prostredníctvom inovácií a podporí vznik verejno-súkromných partnerstiev pre nezávislý výskum.

Ministerstvo sa transformuje na modernú inštitúciu s lepším manažmentom projektov, efektívnym riadením podriadených organizácií a regionálnych úradov školskej správy a tvorbou politík založených na dátach.

Strednodobé priority

Vláda prijme nový zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, ktorý pomôže zvýšiť efektívnosť, účelnosť a kvalitu vzdelávania v regionálnom školstve. Jeho súčasťou budú transparentné kritériá pre zriaďovateľov škôl a školských zariadení, aj pravidlá zaradovania školy a školského zariadenia do siete a vyradovania z nej. Zákon upraví postavenie Štátnej školskej inšpekcie a posilní dôraz na podporu škôl a učiteľov.

Ministerstvo predloží na odbornú diskusiu koncepciu ďalšieho rozvoja cieľov, obsahu, spôsobu a dĺžky vzdelávania na základných a stredných školách po roku 2030.

SOCIÁLNA POLITIKA

Podľa článku 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa článku 36 ods. 1 ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú nato aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň, ako aj na celý rad ďalších sociálnych práv.

Podľa článku 38 ods. 1 ústavy ženy, mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky.

Podľa článku 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

Vláda preberá Slovenskú republiku charakterizovanú prehlbujúcou sa chudobou, sociálnym vylúčením znevýhodnených skupín, nerovnomerným vývojom pracovného trhu a slabnou ochranou zamestnancov, agentúrnych zamestnancov, živnostníkov a iných foriem zamestnávania. Systém ochrany najchudobnejších nedokáže adekvátne reagovať na prudký rast cien základných životných potrieb. Na pracovnom trhu sa dramaticky zvýšili regionálne rozdiely a prehlbuje priepasť medzi potrebami z hľadiska znalostí a zručností a kvalifikáciou nezamestnaných, ale aj mnohých pracujúcich. Pracovné podmienky vrátane odmeňovania im neumožňujú udržať si zodpovedajúcu úroveň kvality života. Sociálny dialóg neplní úlohu platformy partnerskej komunikácie štátu, zamestnávateľov a odborárov o kľúčových politikách. Starostlivosť o starších a zdravotne znevýhodnených si vyžaduje strategické zmeny, aby zodpovedala ich potrebám.

Strategickou prioritou programu vlády je aktívne a komplexné vytvorenie, udržanie a rozvíjanie uceleného systému zosúladenia sociálnych a hospodárskych aktivít tak, aby bol efektívne využitý ľudský potenciál Slovenskej republiky. Trvalo udržateľný rast kvality života všetkých občanov je závislý od úrovne solidarity a ich motivácie v rodinách, medzi jednotlivými skupinami ľudí, regiónmi. K tomu musí slúžiť zdokonaľovaný systém sociálnej ochrany, sociálnej pomoci, dôstojnej práce pre všetkých. Len tak je možné naplniť priority programu tejto vlády: „Lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie žiť.“

V súlade s cieľmi tejto vlády a civilizačnými európskymi i globálnymi trendmi je rámcovým záväzkom vlády budovať na Slovensku silný a sociálne spravodlivý štát, ktorého stredobodom pozornosti je človek od narodenia až po dôstojnú starobu. Štát, ktorý motivuje a podporuje osobnú i kolektívnu iniciatívu prinášajúcu prospech jednotlivcom a celej spoločnosti. Zároveň štát, ktorý garantuje a zabezpečuje pomoc ľuďom a komunitám, ktorí ju potrebujú a sú na ňu objektívne odkázaní, aby ich životné situácie nevedli k spoločenskému vylúčeniu, chudobe a živoreniu. Silný štát, ktorý promptne zasiahne v krízových situáciách a neignoruje potreby odkázaných ľudí, rodín a spoločenských skupín.

Krátkodobé priority

Vláda zavedie 13. dôchodok vo výške priemerného dôchodku za predchádzajúci rok. Penzijný systém nastaví tak, aby bol spravodlivejší a reagoval na náhle výkyvy inflácie. Zároveň bude dôsledne vymáhať úplné doplnkové dôchodkové poistenie pracujúcich vykonávajúcich rizikové práce. Kvalitu života seniorov zlepší aj systematickou podporou ich združení a ďalšími opatreniami pre aktívne a zdravé starnutie.

Vláda prijme opatrenia na zvýšenie platov zamestnancov. Minimálna mzda bude garantovaná na úrovni 60 % priemernej mzdy v národnom hospodárstve v prípade, ak sa sociálni partneri nedohodnú na jej výške. Šesť stupňov minimálnej mzdy musí spravodlivo odrážať náročnosť vykonávanej práce. Vláda zároveň obnoví a zvýši efektívnosť rozširovania odvetvových kolektívnych zmlúv tak, aby si firmy nekonkurovali nízkymi mzdami na úkor pracujúcich.

Vláda zvýši svoju aktivitu v tripartitnej Aliancii sektorových rád za účelom kvalitného predvídania nových potrieb zamestnávateľov v oblasti znalostí, vedomostí a zručností a zvýšenia štandardov kvality a dostupnosti celoživotného poradenstva a vzdelávania pre pracujúcich, ako aj formálneho odborného vzdelávania. Aliancia sektorových rád musí aktívne presadzovať svoje analýzy a štúdie do reálnej hospodárskej a sociálnej praxe. Modernizácia sveta práce vedie cez silnejší a aktívnejší sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie, preto vláda podporí jeho kvalitu, spoluúčasť zamestnancov na rozhodovaní, ako aj postavenie odborov.

Pre kvalitné, včasné podklady k rozhodovaniu musia slúžiť kvalitné informačné systémy o reálnom stave a najmä štruktúre sociálnych skupín podnikateľských a organizačných

subjektov spoločnosti v porovnaní so zahraničím. Prostredníctvom Aliancie sektorových rád preto budeme cieľavedome a systematicky modernizovať a rozvíjať kvalitné údajové súbory informácií o trhu práce. Vláda zároveň skvalitní pracovnoprávne predpisy, predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a posilní výkon inšpekcie práce.

Práca, vykonávaná vo férových podmienkach a odmeňovaná spravodlivo, musí byť dostupná každému, kto o ňu stojí. Vláda podporí všetky formy sociálnej ekonomiky a osobitne sociálne podnikanie tak, aby nikto z akokoľvek znevýhodnených ľudí nebol pripravený o možnosť pracovať. Tento cieľ sa dosiahne poradenstvom a sprevádzaním, investičnou a vyrovnávacou pomocou a posilnením nepriamych foriem, napríklad vhodných finančných nástrojov či zvýhodnení vo verejnom obstarávaní v súlade so záväznými európskymi predpismi.

Osobitnú pozornosť bude vláda venovať pomoci a podpore rodín.

Vláda si ctí a bude chrániť ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého je manželstvo jedinečným zväzkom muža a ženy. Rodinu považuje za základnú bunku spoločnosti. Manželstvo, rodičovstvo a rodina budú pod ochranou zákona.

Vláda rešpektuje spolužitie osôb opačného pohlavia mimo inštitútu manželstva definovaného ústavou, ako aj spolužitie osôb rovnakého pohlavia a je pripravená riešiť praktické otázky súvisiace s ich životom v spoločnej domácnosti.

Vláda uznáva, že hlavnou autoritou pre hodnotovú výchovu dieťaťa je rodič. Vláda zároveň vytvorí priestor na odbornú a spoločenskú dohodu o obsahu sexuálnej a vzťahovej výchovy vrátane výchovy k rodičovstvu, ako aj tém, ktoré nie sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, ktorá bude rešpektovať hodnotové presvedčenie žiakov a ich rodičov.

Slovenská republika je štát hlásiaci sa k ochrane života. Cieľom sociálnej politiky je poskytnúť ženám a matkám dostatočnú mieru podpory tak, aby pri rozhodovaní o živote detí v čase tehotenstva cítili plnú mieru spoločenskej podpory a rozumeli alternatívam novej pomoci, vrátane možnosti anonymizovaného pôrodu a adopcie detí.

Vláda si ctí ustanovenie ústavy, podľa ktorého je ľudský život hodný ochrany už pred narodením. Vláda rovnako rešpektuje, že téma rozhodovania o živote dieťaťa v čase tehotenstva je spojená so širokou škálou rozdielných názorov ovplyvňovaných mnohými faktormi. Vláda si neuplatní autoritu dávať príkazy podporiť alebo odmietnuť akýkoľvek druh legislatívy upravujúcej otázky spojené s rozhodovaním ženy o živote dieťaťa počas tehotenstva.

Okrem sociálnych príspevkov zabezpečí zvýhodnenú dostupnosť tovarov a služieb, ktoré rodičom pomáhajú pri starostlivosti o deti. Aj s využitím európskych prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky rozšíri kapacity predškolských zariadení s konečným cieľom garantovať miesto v materskej škole každému dieťaťu. V prechodnom období budú mať rodičia neumiestnených detí nárok na rodičovský príspevok.

Vláda uľahčí mladým ľuďom po skončení štúdia vstup do produktívneho veku a založenie rodiny poskytnutím jednorazového účelovo viazaného štátneho príspevku, alebo využitím prostriedkov zo sporiaceho účtu zriadeného od určitého veku dieťaťa. Cieľom je, aby sa mladí ľudia usadili a zostali pôsobiť na Slovensku.

Pre odstraňovanie chudoby vláda zavedie nový koncept životného minima tak, aby jeho suma skutočne zodpovedala minimálnym výdavkom na základné životné potreby v modernej európskej spoločnosti. V tejto súvislosti stanoví, ktoré nástroje a parametre budú naviazané na životné minimum.

Vláda zmodernizuje spôsob financovania podpory odkázaných ľudí. Takto im umožní efektívne sa rozhodovať pre tie formy služieb, ktoré podporia ich zotrvanie v prirodzenom domácom prostredí a aktívny život vrátane spoločenského a pracovného uplatnenia.

Strednodobé a dlhodobé priority

Aktualizáciou politiky zamestnanosti vláda urýchlene zareaguje na civilizačné megatrendy, ktoré ovplyvňujú aj konkurenčnú schopnosť Slovenskej republiky v globálnom a európskom prostredí. Takými sú technologické zmeny, prejavujúce sa ako inovácie v zelených a digitálnych transformáciách, ktoré sú vyjadrené v hospodárskej politike Slovenskej republiky. Ďalej sú to demografické zmeny, ako kvantitatívny a kvalitatívny prvok ovplyvňujúci trh práce v súčasnosti a v budúcnosti, ktoré sú vyjadrené v sociálnej politike Slovenskej republiky. Takáto strategická priorita musí vyústiť do spracovania prierezového nadrezortného strategického dokumentu Politika zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2035.

Vláda posilní penzijný systém tak, aby všetky jeho súčasti prispievali k stabilnej garancii dôstojnej životnej úrovne naň odkázaných ľudí. Prehodnotením efektívnosti všetkých troch pilierov dôchodkového systému vláda posilní jeho dlhodobú udržateľnosť a maximalizuje úžitok pre poistencov. Zreálni dôchodkový vek so zohľadnením zdravotnej kondície a schopnosti ľudí pracovať. Sociálne poistenie férovo pokryje všetkých pracujúcich bez ohľadu na formu ich práce.

Vláda zlepší pracovné podmienky tak, aby zodpovedali európskym štandardom 21. storočia. Vláda vychádza z premisy, že kvalita života občanov je úzko spojená s ich dôstojnou prácou. Slovenská republika patrí medzi krajiny s najvyšším podielom nočnej práce a nadčasových hodín (tzv. neštandardné časy). Preto sa zameria na obmedzenie práce v týchto neštandardných časoch a poškodzujúcich formách, vrátane tzv. nedobrovoľných živností a „jednoosobových“ firiem. Pri prácach, v ktorých to inak nejde, budú mzdové zvýhodnenia spravodlivo kompenzovať túto nevyhnutnosť. Novými legislatívnymi pravidlami a aktívnejšou inšpekciou práce bude brániť zneužívaniu tzv. agentúrnych pracovníkov, ale aj migrantov z tretích krajín na zhoršovanie pracovných podmienok. Príchod cudzincov na náš trh práce musí zohľadňovať objektívne potreby hospodárstva a spoločnosti.

Zahraničné platformy a obdobné firmy s pracujúcimi vo forme obchodnoprávných zmlúv budú podliehať zvýšenej kontrole dodržiavania pracovno-právnych a súvisiacich noriem.

K modernizácii a vyššej dynamike pracovného trhu prispeje vláda efektívnym čerpaním zdrojov z fondov Európskej únie. Zrealizuje opatrenia, vďaka ktorým nebude digitalizácia a informatizácia, ako aj zelená transformácia hospodárstva predstavovať hrozbu pre zamestnanosť, ale bude príležitosťou pre vytvorenie kvalitnejších a lepšie platených pracovných miest. Investície budú smerovať do posilnenia schopností pracujúcich reálne využiť moderné pracovné príležitosti.

Po rokoch stagnácie začne vláda využívať potenciál sociálnej ekonomiky aj nad rámec pracovnej integrácie. Dôsledne zrealizuje opatrenia európskeho akčného plánu, čím sa sociálna ekonomika stane užitočným nástrojom regionálneho rozvoja, spoločenskej integrácie a zvýšenia atraktivity života aj v menej rozvinutých regiónoch. Zapojením subjektov sociálnej ekonomiky vláda systematicky zvýši hodnotu za peniaze využívané z verejných zdrojov.

Vláda zabezpečí, aby pracovné podmienky nebránili rodičom starať sa o deti. Špecifickú pozornosť bude venovať ohrozeným deťom a ich rodinám. Je potrebné pokračovať v deinštitucionalizácii systému náhradnej starostlivosti, v posilňovaní sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zvýšiť ich kvalitu. Prioritou je udržanie detí v rodinách. Vláda

zabezpečí podmienky pre koordináciu všetkých štátnych zložiek i neštátnych partnerov pri predchádzaní a riešení situácií násilia páchaného na deťoch, ženách a iných zraniteľných skupinách.

V súvislosti s novým konceptom životného minima vláda navrhne úpravu príspevku na bývanie ako samostatnú dávku. Pomoc v hmotnej núdzi bude poskytovať na princípe adresnosti, subsidiarity, ochranných a motivačných prvkov nielen vo finančnej forme, ale aj komplexnou ponukou služieb, ktoré jednotlivcov a rodiny ochránia pred rizikom chudoby. Nový koncept životného minima a pomoc v hmotnej núdzi podporí aktívnych ľudí a rodiny v úsilí vymaniť sa z chudoby a žiť dôstojne a plnohodnotne.

Zmena financovania a následná podpora budovania nových kapacít bude súčasťou systému komunitnej sociálno-zdravotnej starostlivosti. Moderné komplexné služby dlhodobej starostlivosti, ako aj valorizácia peňažného príspevku na opatrovanie a hodinovej sadzby osobnej asistencie v závislosti od rastu minimálnej mzdy bude slúžiť posilneniu spoločenskej integrácie odkázaných ľudí, osobitne zdravotne znevýhodnených. Sériou konkrétnych opatrení bude vláda odstraňovať fyzické i mentálne bariéry pre prístup zdravotne znevýhodnených k pracovným príležitostiam, alebo iným formám spoločenskej aktivity. Kvalitné sociálne služby musia byť dostupné všetkým odkázaným, pričom samosprávy a štát budú môcť ovplyvňovať efektivitu ich financovania. K spravodlivosti a transparentnosti podpory a pomoci odkázaným ľuďom vláda prispeje aj reformou posudkovej činnosti.

Silný a sociálne spravodlivý štát môže fungovať len na báze poctivého sociálneho dialógu. Vláda sfunkční tripartitu, pretože sociálny dialóg nevníma len ako formálnu aktivitu štátnej moci. Politiky v oblasti práce a sociálnych vecí bude tvoriť a realizovať na princípe partnerstva a subsidiarity, začlenením sociálnych partnerov, samospráv, ako aj organizácií reprezentujúcich rôzne cieľové skupiny do spolurozhodovania. Riešenia bude prinášať na základe analýzy faktov, relevantných údajov a reálnych praktických skúseností a podporí sociálne inovácie, ktoré zvýšia odolnosť voči šokom a prispesú k modernému a sociálne spravodlivému Slovensku. Takáto permanentná spolupráca s mimovládnyimi partnermi predstavuje nevyhnutnú súčasť demokratických foriem rozvoja štátu, jej prirodzenej kultúry, kde cieľom je kvalita života jej všetkých občanov, ich lepší, pokojnejší a bezpečnejší život v ich domovine, v Slovenskej republike.

ZDRAVOTNÁ POLITIKA

Podľa článku 40 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

O zdravotníctve sa roky hovorí ako o prioritě. Ambíciou vlády je odpolitizovanie rezortu zdravotníctva. Zdravie nepozná ideológiu a dopyt po čo najlepšej zdravotnej starostlivosti je spoločným prianím voličov en block všetkých politických strán. Vláda preto pripraví dlhodobú stratégiu rozvoja zdravotníctva, ktorá bude výsledkom konštruktívneho dialógu o plánovaných krokoch s celým politickým a odborným spektrom a každým z relevantných subjektov, ktoré v zdravotníctve pôsobia, aby zabezpečila stabilitu a kontinuitu začatých procesov naprieč viacerými volebnými obdobiami.

Vláda sa zaväzuje, že bude riadiť rezort odborne, transparentne a prísne nediskriminačne. Pacient bude stredom celého snaženia sa o zlepšovanie zdravotníctva.

Zdravie je najvyššou ľudskou hodnotou. Funkčný, dostupný a kvalitný zdravotný systém pre všetkých občanov Slovenska je preto absolútnou prioritou vlády.

Slovenské zdravotníctvo čelí závažným výzvam. Nedostatok personálu obmedzuje na dennej báze dostupnosť služieb a prispieva k regionálnym rozdielom v kvalite poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Doterajšia úroveň financovania rezortu núti poskytovateľov racionalizovať služby a negatívne prispieva k nárastu čakacích dôb. Zlý stav zdravotníckej infraštruktúry negatívne vplyva na kvalitu poskytovanej starostlivosti a prehĺbuje problém s nedostatočnými personálnymi a finančnými kapacitami sektora. Netransparentne pripravovaná legislatíva prijatá bez potrebného odborného a patientskeho konsenzu spôsobuje chaos a posúva pacienta na „vedľajšiu koľaj“. Nedostatok vízie, nepripravenosť projektov a absencia adresnej regulácie brzdí rozvoj a spôsobuje nestabilitu a neefektívnosť v sektore.

Cieľom vlády je zastaviť úpadok nášho zdravotníctva a prinavrátiť do sektora chýbajúcu stabilitu, vrátiť pacienta do centra poskytovania zdravotnej starostlivosti a priblížiť sa v kľúčových indikátoroch výsledkom zdravotného systému západoeurópskemu štandardu. Základnými piliermi opatrení bude určenie cesty pacienta, stabilizácia legislatívneho a finančného prostredia, zmodernizovanie zdravotníckej infraštruktúry, predvídateľnosť a adresná regulácia.

Cesta pacienta sa nedá adresne nastaviť bez jasnej definície nároku pacienta, auditu doplatkov a poplatkov v súlade s legislatívou, nastavením čakacích dôb či aktualizáciou minimálnych sietí poskytovateľov, ktoré jasne určia vecný, časový aj geografický nárok pacienta. Tieto kroky budú realizované v rámci úzkej spolupráce samotných aktérov zdravotného systému, teda pacientov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zdravotných poisťovní.

Sme presvedčení, že dostupná a kvalitná starostlivosť o zdravie a životy občanov bude funkčná iba vtedy, ak bude postavená na pevných základoch a konštruktívnom dialógu so všetkými relevantnými partnermi v zdravotníctve, najmä medzi pacientom a zdravotníkom.

Transparentnosť tvorby politík, predvídateľnosť financovania a stabilizácia legislatívnych procesov budú základom pre prinavrátenie dôvery zdravotníkov a pacientov vo fungovanie zdravotného systému. Aktualizácia kľúčových legislatívnych noriem zabezpečí, že legislatívny rámec je adresný a štát má pozíciu silného regulátora.

Jedine silný štát ako regulátor dokáže zabezpečiť, že zdravotná starostlivosť bude služba ľuďom a nie luxusom pre vyvolených.

Krátkodobé priority

Prvou úlohou bude stabilizovať ministerstvo zdravotníctva po personálnej a procesnej stránke s cieľom prinavrátiť transparentný a efektívny manažment rezortu. Bude vypracovaná národná zdravotnícka stratégia a zverejnený zoznam projektov, ktoré sa budú realizovať počas najbližších 4 rokov. Nakoľko časový horizont niektorých opatrení presahuje volebné obdobie, bude sa hľadať široký odborný a politický konsenzus, aby sa zabezpečila kontinuita projektov aj po roku 2027. Tento zoznam bude mať jasne stanovený časový harmonogram a jeho plnenie bude pravidelne aktualizované a odpočítované s cieľom čo najrýchlejšej realizácie. Zámerom je zabezpečiť, aby bolo nové projektové riadenie charakterizované zodpovednosťou, efektívnosťou a transparentnosťou, pričom budú využívané inovatívne prístupy v zdravotníctve. Súčasťou tohto úsilia bude aj revízia a optimalizácia organizačnej štruktúry Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ako aj opätovné zavedenie procesov zverejňovania cenových máp

a realizácie centrálnych obstarávaní nákupov nemocníc s dôrazom na dodržiavanie princípov hodnoty za peniaze.

Prioritný dôraz kladieme na personálnu stabilizáciu v zdravotníctve. Naša stratégia ľudských zdrojov bude primárne riešiť nedostatky v oblasti zdravotníckych povolání, predovšetkým sestier a lekárov. Zrealizujeme audit plnenia personálnych normatífov a následne revíziu právnych predpisov, ktoré definujú požiadavky na personálne zabezpečenie ambulantných a ústavných zdravotníckych zariadení. V súlade s medzinárodnými trendmi, budeme presúvať, aktualizovať a upravovať kompetencie jednotlivých zdravotníckych povolání. Naším cieľom je vytvoriť také pracovné podmienky, ktoré budú pre absolventov atraktívne a podpora ich v rozhodnutí pracovať na Slovensku a zároveň zastavia odchod skúsených zdravotníkov do zahraničia.

V oblasti vzdelávania v spolupráci s ministerstvami školstva a financií pripravíme proces inovácií vzdelávania v oblasti získania odbornej spôsobilosti zdravotníckeho pracovníka na stredných zdravotníckych školách, lekárske fakultách, ako aj fakultách zdravotníckeho zamerania, pričom sa budeme sústreďovať aj na zásadné zvýšenie súčasných nedostatočných kapacít týchto zariadení. Naším zámerom je zintenzívniť komunikáciu o potrebách zdravotného systému a financovanie odbornej prípravy študentov a zdravotníckych pracovníkov. Nastavíme adekvátne podmienky financovania vzdelávania medikov tak, aby lekárske fakulty boli motivované prijímať viac slovenských študentov a zároveň zatraktívime rezidentské štúdium pre mladých lekárov a sestry.

Stabilita a predvídateľnosť financovania zdravotníctva sú pre vládu prioritou. Zdefinujeme výšku celkových zdrojov vrátane úhrady za poisťencov štátu na základe kvalitatívnych a kvantitatívnych očakávaní, vychádzajúc predovšetkým z dopytu po zdravotnej starostlivosti, plánovaných reforiem, dlhu nemocníc a kapitálových potrieb. Súčasne určíme pravidlá pre efektívne spravovanie zdrojov verejného zdravotného poistenia. Pre tento účel zriadime radu pre rozpočet verejného zdravotného poistenia, ktorá bude monitorovať a navrhovať opatrenia na udržateľnosť a predvídateľnosť financovania v súlade s aktuálnymi makroekonomickými prognózami. Zabezpečíme, aby Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bol spôsobilý adresne vykonávať dohľad a kontrolu nad hospodárnosťou, účelnosťou a efektívnosťou využívania zdrojov verejného zdravotného poistenia.

Medzi krátkodobé priority vlády patrí prijatie rozhodnutia o Národnej univerzitnej nemocnici v Bratislave. V súvislosti so vzdelávaním novej generácie zdravotníkov je potrebné zabezpečiť moderné a inovatívne priestory nielen na liečbu pacientov, ale aj na vzdelávanie medikov, sestier a ďalších zdravotníckych pracovníkov. Po zohľadnení všetkých odborných pripomienok, auditu lôžkového fondu a personálnych zdrojov, vykonáme potrebné kroky, aby vláda mohla v čo najkratšom čase rozhodnúť o finálnej podobe Národnej univerzitnej nemocnici v Bratislave.

Strednodobé priority

Vláda zabezpečí rozvoj, ochranu a podporu verejného zdravia celej spoločnosti na Slovensku, pod záštitou verejného zdravotníctva formou účinnej prevencie a cielených programov. Zameriame sa na prevenciu a minimalizáciu rizikového správania ako nadrezortnú problematiku a multidisciplinárnu tému, ktorá je kľúčová z pohľadu zlepšenia zdravotného stavu občanov, ako aj udržateľnosti zdravotného systému. Súčasťou komplexného prístupu starostlivosti o zdravie občanov bude aj riešenie problematiky determinantov zdravia a závislostí, pri ktorej sa bude uplatňovať politika postavená na dátami podloženej a vyváženej kombinácii prevencie a minimalizácie vplyvu rizikových faktorov a správania. Rozšírime skriningové programy o skrining pľúc, žalúdka a prostaty.

Na posilnenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ako hlavného piliera efektívnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pripravíme aktualizáciu katalógu zdravotných výkonov a nastavíme plán jeho postupnej implementácie. Spoločne so samosprávnymi krajmi zrealizujeme audit poplatkov a doplatkov, čím stransparentníme pravidlá úhrad, zlepšíme dostupnosť starostlivosti a pripravíme mechanizmus podpory na zriadenie ambulancií v nedostatkových oblastiach. Zároveň pripravíme reformu špecializovanej ambulantnej starostlivosti a zrealizujeme schválenú koncepciu všeobecnej ambulantnej starostlivosti. Kľúčovým opatrením v týchto segmentoch bude aj presun kompetencií medzi zdravotníckym a nezdravotníckym personálom.

S plnou zodpovednosťou pristúpime k implementácii optimalizácie siete nemocníc s cieľom dosiahnutia bezpečnej, kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých pacientov. V čo najkratšom čase spustíme zber a vyhodnocovanie čakacích dôb a indikátorov kvality ústavnej starostlivosti a pripravíme pravidlá ich nárokovateľnosti v praxi.

Pripravíme zásobník veľkých infraštruktúrnych projektov pre každú nemocnicu, a to v súlade so schválenou optimalizáciou siete nemocníc, špecifik regiónu a predikovaného vývoja potreby zdravotnej starostlivosti.

V nadväznosti na efektívne čerpanie finančných zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky budeme kontinuálne kontrolovať plnenie míľnikov tak, aby boli tieto zdroje v čo najväčšom rozsahu využité na výstavbu nových špičkových nemocníc v Martine a Banskej Bystrici. Rovnako budeme postupovať pri modernizácii a rekonštrukcii ostatných nemocníc podporených z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Zároveň budeme hľadať alternatívne zdroje financovania výstavby a modernizácie nemocníc naprieč Slovenskom, a to formou PPP, či iných finančných schém aj mimo štátneho rozpočtu a európskych fondov.

S cieľom optimalizovať a zjednocovať procesy na zabezpečenie udržateľného fungovania ústavných zdravotníckych zariadení zavedieme centrálné nákupy liekov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu a zdravotníckej techniky. Podporíme ďalší rozvoj systému DRG a jeho použitia v praxi. V súlade so záväzkami Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky budeme pokračovať v postupnej centralizácii riadenia štátnych nemocníc a optimalizácii siete a procesov záchranej a dopravnej zdravotnej služby.

Vytvoríme podmienky pre transparentný a najmä rýchlejší vstup inovatívnych liekov s preukázanou pridanou hodnotou pre pacienta, berúc do úvahy rozpočtové limitácie. Zavedieme motivačné mechanizmy pre vstup nových generických a biologicky podobných liekov na trh. Zefektívňime systém prehodnocovania a kategorizácie cien a úhrad liekov, zdravotníckych pomôcok, špeciálneho zdravotníckeho materiálu a dietetických potravín. Budeme iniciovať rokovania na úrovni Európskej únie o pravidlách reexportu, ak ide o lieky, ktorých reexportom sa krajina dostane do stavu, kedy nemá zabezpečenú liečbu pre svojich pacientov. Pravidlá voľného obchodu nemôžu mať za následok ohrozenie zdravia pacientov na Slovensku.

Duševné zdravie je dlhodobo zanedbávaná a podceňovaná oblasť. Budeme preto navrhovať riešenia na zvýšenie dostupnosti služieb v oblasti duševného zdravia, integrovaný a nadrezortný prístup, prevenciu duševných porúch a podporu duševného blahobytu.

Po prijatí krátkodobých opatrení v oblasti vzdelávania sa ministerstvo zameria na časovo náročnejšie projekty, ako je implementácia duálneho vzdelávania do zdravotníckeho školstva. Zvýšime kvalitu pregraduálneho vzdelávania medikov, najmä rozsah praktickej výučby a podporíme už naštartované zmeny v ďalšom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov. Súčasne upravíme vzdelávacie štandardy a podporíme prípravu inštitútu národnej akreditácie

a štatútu univerzitného zamestnanca. Vláda sa zameria na revíziu a optimalizáciu kvality komplexného systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov vo všetkých úrovniach vzdelávania a v súlade s potrebami Slovenska.

Aktuálne, kvalitné a dostupné dáta sú východiskom pre správne nastavenie cieľov zdravotných politík. Pripravíme a spustíme dátovú reformu, ktorá predovšetkým odbremení zdravotníkov od zbytočného vykazovania a zlepší dátovú dostupnosť a ich kvalitu. V rámci reformy sa zefektívni proces tvorby národných registrov a doplní zoznam sledovaných diagnóz. Nové vedenie ministerstva bude pokračovať v rozvoji elektronických služieb a modulov, ako je e-lab, e-výmenný lístok, či elektronické objednávanie (e-objednávanie) a iných kľúčových projektov v rámci pokračujúcej digitalizácie v sektore zdravotníctva. Súčasne budeme aktívne participovať na tvorbe a procesoch Európskeho priestoru pre zdravotné dáta, ako aj maximalizovať potenciál jeho využitia.

Dlhodobé priority

Slovensko sa radí ku krajinám s najrýchlejšie starnúcou populáciou v rámci Európskej únie. Očakávame preto zvýšený dopyt služieb zdravotno-sociálnej starostlivosti. Zvýšenému dopytu prispôbime aj spôsob financovania tohto typu starostlivosti. V praxi sa častejšie stretávame aj s rastúcim počtom občanov, ktorí sú zdravotne znevýhodnení. Situáciu komplikujú obmedzené kapacity zariadení, ktoré poskytujú následnú, dlhodobú a rehabilitačnú starostlivosť. Budeme pokračovať v realizácii prijatého Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, a to v komunitnej-sociálnej, následnej ošetrovateľskej a paliatívnej starostlivosti. K riešeniu tohto problému prispeje aj efektívne využitie kapacít kúpeľných zariadení. V oblasti zabezpečovania zdravotno-sociálnych služieb budeme aktívne spolupracovať so všetkými zainteresovanými, najmä s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Najefektívnejším nástrojom na zlepšenie zdravotného stavu populácie je osвета a vzdelávanie, ktoré však vyžaduje roky organizovanej a adresnej práce. Pokiaľ ide o osvetu a vzdelávanie, je naším cieľom, aby občania boli viac zodpovední a informovaní o svojom zdraví. Vláda zavedie systematickú osvetu a cieľenú edukáciu občanov v oblasti zdravovedy. Tieto základy a princípy integruje do vzdelávacieho systému, a to aj prostredníctvom spolupráce s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Vláda zabezpečí, aby tieto informácie boli súčasťou výuky na základných školách, aby bolo možné formovať zodpovedný prístup k zdraviu už od mladého veku.

KULTÚRNA POLITIKA

Vláda má záujem, aby národná kultúra bola v popredí spoločenského záujmu a preto jej bude poskytnutá adekvátna podpora na jej rozvoj. Pri príprave a uskutočnení systémových zmien a opatrení budeme pokračovať v dialógu s kultúrnou verejnosťou, zástupcami samosprávy, relevantnými subjektami verejného a súkromného sektora.

Vláda má záujem ochraňovať a rozvíjať kvalitatívnu úroveň slovenského jazyka vrátane podpory vedeckých jazykovedných inštitúcií s cieľom zachovania pestrosti a originálnych slov spisovného jazyka v spoločnosti a v oficiálnej komunikácii verejných inštitúcií. Každý občan Slovenskej republiky má právo na výučbu a ovládanie spisovného jazyka. Zároveň vláda bude podporovať výučbu slovenského jazyka pre cudzincov žijúcich na Slovensku. Vláda zároveň plne rešpektuje potrebu rozvíjania národnostných jazykov menšín na Slovensku.

Vláda zabezpečí, aby fungovala systémová a dlhodobá podpora všetkých foriem slovenskej ľudovej kultúry. Za týmto účelom vláda prehodnotí inštitucionálny rámec finančnej podpory slovenskej kultúry tak, aby sa podpora dostávala čo najširšiemu okruhu subjektov pôsobiacich v kultúre.

Vláda sa zasadí, aby existovala efektívna a účinná ochrana práv a dôstojnosti človeka pred klamlivými a dehonestujúcimi tvrdeniami vo verejnom priestore. Budeme dbať na dodržiavanie princípov objektivity a na uplatňovanie princípu prezumpcie nevinny v skutkových tvrdeniach vo verejnom priestore.

Vláda sa bude angažovať, aby sa zlepšila systémová podpora a rozvoj miestnej a regionálnej kultúry. Zasadíme sa o vytvorenie verejného dotačného systému pre regionálne kultúrne a spoločenské organizácie v úzkej spolupráci so samosprávami.

Vláda bude garantovať, aby sa po dlhých rokoch zabezpečila systémová a štátom garantovaná podpora pôvodnej slovenskej literatúry, najmä v oblasti autorských grantov, vydavateľskej činnosti a distribúcie slovenských literárnych diel. Slovenské klasické aj moderné literárne diela majú nezastupiteľnú úlohu v národnej kultúre. Pri podpore pôvodnej slovenskej literatúry bude vláda spolupracovať so spisovateľskými organizáciami a Maticou slovenskou.

Vláda pripraví legislatívne prostredie, aby sa realizovala inštitucionálna reforma Matice slovenskej ako verejnoprávnej národnej a kultúrnej inštitúcie, ktorej budúcnosť vidí v realizácii viacerých sektorových politík vo verejnom záujme.

Vláda vytvorí podmienky pre rovnoprávne fungovanie všetkých médií a súčasne zamedzí, aby sa neoprávnene zasahovalo do slobody slova, slobody vysielania a práva na šírenie informácií. Vláda bude chrániť slobodu slova, vrátane slobody na sociálnych sieťach a reguláciu tohto práva zabezpečí primerane iba v rozsahu, ktorým sa zasahuje do dôstojnosti práv človeka a v záujme ochrany bezpečnosti Slovenskej republiky.

Vláda uznáva, že systém kvót je účinný nástroj na podporu slovenskej umeleckej tvorby. Preto pripraví komplexnejší návrh na ich uplatňovanie na celý okruh slovenskej kultúrnej tvorby, vrátane prezentácie slovenských umelcov v štátnych inštitúciách a vo verejných priestoroch.

Vláda bude dbať na to, aby podpora slovenskej audiovizuálnej kultúry bola na primeranej kvalitatívnej aj kvantitatívnej úrovni. Vláda bude aj naďalej podporovať slovenskú audiovizuálnu kultúru, s dôrazom na tvorbu audiovizuálnych programov, ktoré objektívne a umelecky prítlačivo zachytávajú významné udalosti a významné osobnosti slovenských národných dejín. Takéto umelecké diela môžu byť využívané napríklad aj ako voliteľný doplnok výchovno-vzdelávacieho procesu detí a mládeže.

Vláda bude maximálne účelne a efektívne využívať finančné prostriedky z eurofondov v rámci Programu Slovensko a Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, ktorých cieľom je obnova kultúrnych pamiatok, s osobitným dôrazom na vytvorenie mechanizmu systematickej obnovy a správy hradov, zámkov a kaštieľov na Slovensku. Obnova kultúrnych pamiatok má popri význame zachovania kultúrneho dedičstva a podpory cestovného ruchu aj významný sociálny prvok, a to vo forme sociálnych podnikov, ktoré zamestnávajú pri obnove kultúrneho dedičstva významnú časť príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. Vláda uskutoční potrebné kroky na to, aby sa dosiahla efektívna práca orgánov pamiatkovej ochrany.

Verejnoprávne médiá musia zabezpečovať nezávislú a objektívnu žurnalistiku. Zároveň musia podporovať kvalitnú pôvodnú slovenskú televíziu a rozhlasovú tvorbu. Za týmto účelom

vláda presadí právny a ekonomický rámec rozdelenia Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS) na dve nezávislé verejnoprávne mediálne inštitúcie - Slovenskú televíziu a Slovenský rozhlas, prípadne zváži iné riešenie ako posilniť verejnoprávnosť RTVS.

Vláda vypracuje stratégiu podpory významných kultúrnych podujatí na Slovensku, ktoré sú dôležitým lákadlom pre domácich aj zahraničných návštevníkov. Významné kultúrne podujatia zabezpečujú okrem rozvoja kultúrnosti aj významný impulz pre cestovný ruch. Zoznam významných kultúrnych podujatí vrátane schémy ich finančnej podpory určí na základe dialógu s kultúrnou obcou ministerstvo.

Vláda zabezpečí systémové kroky, projekty a aktivity, ktoré podporia zvýšenie národného povedomia a vlastenectva občanov Slovenskej republiky.

Vláda bude venovať pozornosť aj aktivitám, ktoré zabezpečia kultúrne potreby národnostných menšín, marginalizovaných a znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Vláda bude hľadať nové zdroje financovania kultúry mimo verejných zdrojov, prostredníctvom zvýšenia solidarity a ekonomickej angažovanosti súkromného sektora. Vláda navrhne opatrenia na zvýšenie príspevkov súkromných spoločností, najmä subjektov pôsobiacich v tvorivom (kreatívnom) priemysle do podpory tvorby domácej kultúrnej produkcie.

Vláda vytvorí podmienky na znižovanie investičného dlhu voči štátnym umeleckým inštitúciám zabezpečením modernizácie javiskovej, audiovizuálnej a svetelnej techniky s využitím najnovších technológií a nízkoenergetických zariadení.

Vláda zabezpečí stratégiu strednodobého a dlhodobého rozvoja kultúry, vrátane vykonania pasportizácie umeleckých diel, ktoré sú v majetku Slovenskej republiky.

Vláda predstaví nový štatút Fondu na podporu umenia, Audiovizuálneho fondu a Fondu na podporu kultúry národných menšín s cieľom zvýšenia podpory originálnej slovenskej tvorby a zvýšenia kontroly využívania verejných zdrojov.

Vláda prijme nové štandardy v oblasti múzeí, galérií a knižníc s dôrazom na podporu kultúry a rozvoja cestovného ruchu.

Vláda považuje kultúrne poukazy za účelný a efektívny nástroj na zvyšovanie kultúrno-sociálneho povedomia. Kultúrne poukazy napomáhajú spolupráci medzi štátnymi aj neštátnymi umeleckými subjektami, podporujú vzťah mladej generácie ku kultúre a zvyšujú jej propagáciu.

Vláda považuje za dôležité systémové zlepšenie sociálneho postavenia kultúrnych pracovníkov v spoločnosti, s osobitným dôrazom na pracovníkov miestnej kultúry.

Vláda vytvorí podmienky na prepojenie umeleckého školstva s odbornou prípravou a praxou v štátnych umeleckých inštitúciách, aby talentovaní študenti a absolventi mali možnosť kvalitnej prípravy a následného uplatnenia sa v profesionálnych podmienkach.

Vláda bude podporovať programy na zvýšenie povedomia slovenskej kultúry u mládeže a v spolupráci s ministerstvom školstva bude podporovať programy na zvyšovanie čítania slovenskej literárnej tvorby.

Vláda si uvedomuje význam spoločenského postavenia cirkví, náboženských spoločností a bude podporovať ich angažovanosť vo veciach verejného záujmu, vrátane ich dostatočného finančného ohodnotenia.

Vláda v spolupráci s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí bude podporovať šírenie kultúry v radoch zahraničných Slovákov a udržiavať ich spolupatričnosť so slovenským národom.

Vláda bude podporovať posilnenie štátnej prezentácie slovenskej kultúry a umenia v zahraničí, ktorú považuje za významný nástroj zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Vláda považuje kultúrnu prezentáciu Slovenskej republiky v zahraničí za jednu zo svojich priorít, osobitne počas oficiálnych návštev najvyšších predstaviteľov Slovenskej republiky na významných medzinárodných podujatiach.

Vláda preberie nad najvýznamnejšími výročiami a štátnymi sviatkami Slovenskej republiky oficiálnu záštitu a podporí ich dôstojný priebeh.

ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA

Podľa článku 44 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na priaznivé životné prostredie. Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ochranu poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, o ekologickú rovnováhu a účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov. Poľnohospodárska pôda a lesná pôda ako neobnoviteľné prírodné zdroje požívajú osobitnú ochranu zo strany štátu a spoločnosti.

Prírodné bohatstvo, biodiverzita, zdravá voda, pôda a vzduch sú jedinečným bohatstvom Slovenska, ktorý sa vláda zaväzuje chrániť a sprístupniť každému občanovi Slovenska.

Kvalita ľudského života a celej spoločnosti závisí od prostredia, v ktorom sa rozvíja. Len bohatý štát dokáže v dostatočnej miere a dlhodobo investovať do ochrany a rozvoja životného prostredia. Je preto v záujme samotnej ochrany životného prostredia, aby sa uplatňoval taký socio-ekonomický model rozvoja spoločnosti a priemyslu, ktorý bude v súzvuuku s udržateľným modelom ochrany životného prostredia a zároveň bude vytvárať dostatočné hodnoty na to, aby štát mal schopnosť efektívne financovať opatrenia súvisiace s ochranou životného prostredia a zelenou tranzíciou národného hospodárstva.

Krátkodobé priority

Vláda bude viesť dialóg s predstaviteľmi samospráv a dotknutými subjektami pokiaľ ide o implementovanie mechanicko-biologickej úpravy komunálneho odpadu, jej spustenia a modifikácie. Vláda prijme rozhodnutie o regulácii aktívnych skládok tak, aby sa eliminoval priestor pre žaloby zo strany Európskej komisie a aby sa zabezpečilo efektívne spracovanie odpadov v súlade so záväzkami Slovenskej republiky.

Vláda podporuje zonáciu národných parkov, ktorá bude zohľadňovať oprávnené požiadavky lokálneho života. Zonácie národných parkov sú príležitosťou pre redefinovanie širších spoločenských vzťahov, osobitne v susedstve národných parkov a chránených území. Vláda sa zaväzuje uplatňovať otvorený dialóg so širokou verejnosťou, ktorá je zonáciami národných parkov dotknutá a zaväzuje sa zohľadniť oprávnené záujmy občana, samospráv a ostatných dotknutých subjektov na vidieku. Vláda sa zaväzuje pri zonácii národných parkov postupovať spôsobom aplikovaným v krajinách Európskej únie a uznáva princíp, že obmedzovanie vlastníckych práv môže byť realizovaný iba za primeranú náhradu

a kompenzáciu škôd. Vláda uznáva míľniky Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a reformu národných parkov a zonácií predstaví tak, aby tieto míľniky boli naplnené a neprišlo k ohrozeniu čerpania finančných prostriedkov.

Vláda prehodnotí záväzky prijaté predošlou vládou v oblasti časového horizontu zavádzania rôznych environmentálnych opatrení, predovšetkým či sú dané ciele stanovené realisticky a či sú na ich dosiahnutie vyčlenené dostatočné finančné prostriedky.

Vláda identifikuje v súčasnosti výrazné zlyhanie v odbúravaní starých environmentálnych záťaží na Slovensku. Problémom pre efektívne čerpanie finančných prostriedkov a pre praktickú realizáciu odstraňovania envirozáťaží na Slovensku predstavuje aj samotný zákon o environmentálnych záťažiach, ktorého novelizácia z roku 2022 je posudzovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky. Vláda novelizuje v zrýchlenom konaní zákon tak, aby nevytváral právnu a finančnú neistotu tým vlastníkom pozemkov, ktorí danú environmentálnu záťaž nespôsobili.

Technická obnova Vodného diela Gabčíkovo je nevyhnutným predpokladom pre stabilitu dodávok elektrickej energie z vodného zdroja a predstavuje aj významný zdroj príjmov Slovenskej republiky. Vláda urýchlene prijme rozhodnutie o modernizácii a výmene turbín, ktoré sú po životnosti.

Vláda zároveň bude uplatňovať princíp nulovej tolerancie výskytu medveďa hnedého a vlka dravého v blízkosti intravilánov miest a obcí a bude vydávať pre zásahové tímy včasné povolenia na jeho reguláciu.

Strednodobé priority

Vláda uznáva, že ľudstvo čelí globálnym javom klimatickej zmeny a je pripravená plniť záväzky Slovenska v ich eliminácii. Vláda sa hlási k základným medzinárodným dohodám, ktorých signatárom je Slovenská republika, osobitne k Parížskej dohode a zaväzuje sa viesť aktívny medzinárodný dialóg v záujme efektívneho naplňania jej cieľov tak, aby ekonomické náklady súvisiace s nízkouhlíkovou transformáciou niesli rovnomerne všetky krajiny na svete podľa svojej ekonomickej sily a miery akou sa podieľajú na globálnom znečisťovaní s následkom globálneho otepľovania. Za účelom plnenia cieľov transformácie je vláda pripravená prijať nový zákon o klimatickej zmene a nízkouhlíkovej transformácii.

Vláda nepovažuje človeka za hrozbu pre životné prostredie, ale za jeho integrálnu súčasť. Človek má právo na osobnostný, sociálny a ekonomický rozvoj, ktorý nebude obmedzovaný vyššou mierou regulácií a obmedzením ako je definovaný smernicami Európskej únie. Vláda sa zaväzuje urobiť revíziu platných zákonov v oblasti ochrany životného prostredia do tej miery, či nedochádza na Slovensku k uplatňovaniu prísnejších noriem, ako je štandard schválený Európskou úniou, a či táto prílišná miera regulácií nespôsobuje straty konkurencieschopnosti Slovenska.

Vláda prijme strategické rozhodnutie o výstavbe dostatočného množstva spaľovní ako najlepšieho riešenia pre spracovanie komunálneho odpadu a vyrovnanie sa so záväzkami uzatvárania skládok komunálneho odpadu a skládok pre toxický odpad.

Vláda v záujme urýchlenu výstavby nadradenej infraštruktúry prehodnotí možnosť vzniku celonárodného stavebného úradu pre strategické investície a nadradenú infraštruktúru, kde by dochádzalo k spojenému stavebnému konaniu a posudzovaniu EIA. Samotný proces EIA bude zjednodušený do tej miery, aby nedochádzalo v intravilánoch obcí k duplicitným posudzovaniam vplyvu na životné prostredie pri projektoch, ktoré spĺňajú parametre definované v územných plánoch.

Vláda sa pri realizovaní environmentálnej politiky bude zameriavať na tie riešenia, pomocou ktorých sa dajú doručiť najefektívnejšie výsledky s čo najširším rozsahom pozitívnych externalít. Prioritou vo vzťahu k samosprávam bude predovšetkým odkanalizovanie miest a obcí, výstavba vodovodov, ako aj podpora transformácie osvetlenia samospráv na LED technológie. V zónach hraničiacich s národnými parkami a chránenými územiami bude vláda venovať zvýšený záujem o odstraňovanie environmentálnych záťaží a etablovanie efektívnych riešení v správe komunálneho odpadu.

Za účelom predchádzania vzniku nových environmentálnych záťaží vláda dokončí a sfunkční informačný systém odpadového hospodárstva tak, aby existoval transparentný a kontrolovateľný prehľad narábania s odpadmi. V prípade narábania a uskladňovania toxického materiálu vláda predstaví nový mechanizmus evidencie, dokladovania a úhrad tak, aby sa zrýchlil systém odhaľovania ilegálnych skládok a podvodného fiktívneho zneškodňovania odpadov.

Vláda kladie dôraz na zelenú transformáciu slovenského hospodárstva. Transformácia priemyslu musí byť dostatočne ambiciózna do tej miery, aby Slovensko nezaostávalo za európskym trendom a nestratilo konkurencieschopnosť. Za týmto účelom sa vláda zaväzuje smerovať finančné prostriedky z Environmentálneho fondu a Modernizačného fondu predovšetkým do zelenej transformácie hospodárstva a do podpory tých projektov, ktoré majú výrazný prínos pre konkurencieschopnosť podnikov a rozvoj infraštruktúry chrániacej životné prostredie.

Vláda prehodnotí výšku spoločenských hodnôt rastlín a živočíchov, ako aj výšku trestov a priestupkov za environmentálne trestné činy. Rovnako sa vláda rozhodne prehodnotiť byrokratickú a inštitucionálnu náročnosť systému správy životného prostredia s cieľom zvýšiť jeho efektívnosť a prínos.

Vláda sa zaväzuje viesť intenzívny dialóg s priemyselnými podnikmi a podnikateľským sektorom s cieľom identifikovať v dostatočnej miere záujmy slovenského hospodárstva, ktoré bude následne na pôde hlasovacích orgánov Európskej únie presadzovať a obhajovať. Cieľom vlády je nevystavovať slovenský priemysel vyšším reguláciám, neuplatňovať prísnejšie obmedzenia a nepresadzovať nákladnejšie riešenia, ako predpokladajú smernice Európskej únie.

Vláda uznáva potrebu a prínos recyklácie. Systém zálohovania fliaš je výrazným prínosom pre znižovanie výskytu PET fliaš a plechoviek mimo obehového hospodárstva. Parametre systému zálohovania budú upravené tak, aby nedochádzalo k svojvoľnej eliminácii subjektov na trhu, aby systém znižoval byrokratickú záťaž a štát mal v systéme silnejšie postavenie.

Vláda považuje za svoju prioritu stabilizovať systém vodného hospodárstva a zadržiavania vody v krajine. Stav a ekonomická situácia Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. zodpovedného za údržbu tokov riek, stavu priehrad a protipovodňových opatrení je v súčasnej neustálej deficitnej ekonomickej podobe neudržateľný a musí prejsť transformáciou v záujme odstránenia prevádzkového a investičného dlhu. Vláda rovnako podporí rozvoj PPP projektov na úseku lodnej dopravy a využitia slovenských prístavov.

Dlhodobé priority

Vláda sa zaväzuje chrániť záujmy ochrany životného prostredia, a to aj v kontexte rozvoja slovenského poľnohospodárstva, cestovného ruchu a zrýchlenej výstavby nadradenej infraštruktúry. Pre účinnú ochranu prírody vláda prehodnotí celú sústavu chránených území Slovenska aj z pohľadu sociálno-ekonomických dopadov na obyvateľov vidieka a ich samosprávy. Vláda pripraví novú koncepciu ochrany prírody, ktorá nebude ohrozením, ale

príležitosťou pre vidiecke obyvateľstvo, ľudí starajúcich sa o pôdu v krajine a v neposlednom rade pre ekologický rozmer turizmu.

Na prepojenie záujmov ochrany prírody, poľnohospodárskej a lesohospodárskej činnosti a záujmov rekreačného, prírodného a kultúrneho cestovného ruchu vláda sfunkční Radu vlády pre Európsku zelenú dohodu a zriadi medzisektorovú platformu LES - ŠPORT-REKREÁCIA - ZDRAVIE.

Vláda zabezpečí transparentný a nediskriminačný prístup k podporám pre všetky subjekty poskytujúce a zabezpečujúce ekosystémové služby s intenzívnym zapojením vlastníkov a manažérov lesov pre udržateľné obhospodarovanie lesov bližšie k prírode.

Ochrana života a zdravia občanov je prioritou. Vláda zmapuje reálny stav počtu výskytu chránenej šelmy - medveďa hnedého na Slovensku a začne vecný dialóg s Európskou komisiou o preklasifikovaní stupňa ochrany tejto šelmy v prípade, že výsledky preukážu jej premnoženie.

V rámci reformy hospodárenia s vodou v krajine bude neodkladne zavedený národný projekt zadržovania vody v krajine od pramenísk, ktorý bude financovaný z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Vláda odstráni protichodné ustanovenia zákonov, ktoré občanovi ukladajú inú formu správania sa v oblasti ochrany životného prostredia a starostlivosti o poľnohospodársku pôdu a lesy. Za týmto účelom bude predstavený nový zrýchlený postup pri údržbe poľnohospodárskej pôdy a viníc v prípade odstraňovania náletových drevín a starostlivosti o krajinu. Za týmto účelom príde k prijatiu takej právnej úpravy zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorá bude logicky koherentná vo vzťahu k zákonom o lesoch, ochrane poľnohospodárskej pôdy a poľovníctve.

Zásahy do vlastníckeho práva v dôsledku zákona o ochrane prírody a krajiny budú v zmysle Ústavy Slovenskej republiky proporcionálne a vyvážené. Žiadne chránené územia nebudú vyhlásené bez dôkladnej diskusie s dotknutou časťou verejnosti a subjektov.

Vláda uznáva potreby ochrany záujmov vlastníkov súkromných lesov a v prípade presadzovania takých regulácií, ktoré zasahujú do tohto práva, bude uznávať potrebu dialógu o finančných kompenzáciách.

POLITIKA V OBLASTI ŠPORTU

Vláda pozdvihne slovenský šport na novú úroveň. Každé dieťa má právo nájsť si cestu k pohybu, a preto bude strategickým úmyslom exekutívy budovať systém tak, aby v synergii škôl, rodičov, športového hnutia, samospráv a štátu, vyrastali generácie fyzicky zdatných a zdravých detí a aby Slovensku neunikol žiaden športový talent.

Každý občan, široká verejnosť od mládeže až po seniorov, má právo na prístup k pohybu a športu, v jeho aktívnej aj pasívnej podobe. Naplnenie týchto práv je možné len za pomoci dlhodobej a neustálej činnosti štátu, ktorou podporí výstavbu a rekonštrukciu športovej infraštruktúry, osobitne v lokalitách, kde takáto infraštruktúra je nedostatočná vzhľadom na potreby obyvateľstva. Vláda rovnako zaistí podporu organizovaniu športových podujatí na území Slovenskej republiky.

Vláda bude cez svoje politiky nahliadať na šport tak, aby štátna športová reprezentácia ako výkvet celého hnutia bola výkladnou skriňou našej vlasti. K tomu jej v potrebnej miere vláda vytvorí podmienky. Zároveň je šport významným faktorom ekonomického rastu.

Investície do tejto oblasti bude vláda chápať aj ako prostriedok ekonomického rozvoja krajiny a nástroj na vyrovnávanie regionálnych rozdielov.

Zásadnými opatreniami na dosiahnutie vyššie stanovených cieľov a úmyslov bude:

- Vytvorenie Ministerstva pre šport a cestovný ruch Slovenskej republiky, ktoré zvýrazní a potvrdí postavenie športu ako prioritného úseku v cieľoch vlády a umožní systematizovať štátnu politiku v tomto odvetví.
- Vláda preskúma možnosti financovania športu aj z odvodov z prevádzkovania hazardných hier a zväži ďalšie legislatívne zmeny za účelom motivovať súkromný sektor k väčšej podpore športu. Vláda navrhne také legislatívne úpravy vo vzťahu k financovaniu športu zo strany štátu, aby ho urobila spravodlivejším a menej byrokraticky náročným a zároveň v celkovom objeme poskytla odvetviu viac zdrojov. A to aj navýšením prostriedkov pre Fond na podporu športu. Vláda napriami úsilie na zmenu súčasného stavu do podoby, kedy sa budovanie športovej infraštruktúry za pomoci eurofondov stane príbehom úspechu. Športové subjekty a samospráva budú mať vytvorené excelentné a jednoduché podmienky pre ich využívanie na tento účel.
- Budovanie novej športovej infraštruktúry a rekonštrukcia existujúcej je zásadným záväzkom tejto vlády. V spolupráci s územnou samosprávou, športovými organizáciami a súkromným sektorom sa bude štát usilovať o legislatívne úpravy napomáhajúce efektívnejšej a rýchlejšej príprave zámerov a projektových dokumentácií, o zásadné obmedzenie legislatívnych a administratívnych prekážok a zaistenie spolufinancovania samotných realizácií. Podpora výstavby a rekonštrukcie športovej infraštruktúry bude distribuovaná podľa regiónov krajiny a druhov športov tak, aby spravodlivo reflektovala potreby všetkých kútov Slovenska a športových odvetví a zároveň slúžila synergicky ako nástroj vyrovnávania regionálnych rozdielov a zvyšovania kvality života v regiónoch.
- Prijatie jasných pravidiel všestrannej podpory a spolufinancovania významných súťaží medzinárodnej úrovne v kategóriách dospelých aj mládeže s cieľom, nielen podporiť rozvoj športu, ale aj systematicky a dlhodobo kreovať značku - Slovenská republika - ako celosvetovo uznávanú športovú a turistickú destináciu.
- Venovanie osobitnej pozornosti trénerom, ich príprave, výchove, vzdelávaniu a profesionalizácii na všetkých stupňoch športu. Trénerský stav je kľúčom športového hnutia a vláda navrhne finančné a iné mechanizmy jeho podpory.
- Vymedzenie mimoriadnej línie v štátnej politike v oblasti športu pre zdravotne znevýhodnených športovcov a ich organizácie takým spôsobom, aby v každej aktivite štátu a v každom mechanizme podpory smeroval ich adekvátny podiel na potreby práve zdravotne znevýhodnených športovcov a ich organizácií.
- V spolupráci so športovým hnutím a inými subjektami vypracovanie a schválenie Národného programu rozvoja športu s podtitulom: Slovensko - Krajina šampiónov. V ňom s dlhodobým výhľadom na dve desaťročia dopredu stanoviť legislatívne úlohy a investičné priority štátu a potreby, plány a ciele športových zväzov, Slovenského olympijského a športového výboru, územnej samosprávy a škôl, s jednotiacim cieľom dosahovať svetovú kvalitu športu vo všetkých jeho podobách a zabezpečiť štátnej športovej reprezentácii optimálne finančne, technicky, materiálne a personálne saturované podhubie, ktoré jej umožní dlhodobo prinášať najvyššie medailové umiestnenia a byť konkurencieschopnou na svetovej a olympijskej úrovni.

POLITIKA ODSTRAŇOVANIA ROZDIELOV MEDZI REGIÓNMÍ

Podpora regionálneho rozvoja je nevyhnutnosť a modernizácia samosprávy oprávnená potreba. Preto vláda bude k regionálnemu rozvoju a modernizácii samosprávy pristupovať na základe dvoch princípov: žiadne rozhodnutia bez diskusie a žiadne kompetencie bez peňazí. Vláda preto zavedie do legislatívneho procesu tzv. Doložku zlučiteľnosti s Európskou chartou miestnej samosprávy.

Vytvorenie permanentného dialógu vlády so samosprávou vytvorí model kooperácie a koordinácie pre všestranný rozvoj územia s prihliadnutím na obslužnosť územia a dostupnosť verejných služieb, ktoré považujeme za kľúčové parametre spokojného života ľudí v každom regióne. Tento prístup je nevyhnutný krok pre nápravu škôd spôsobených nezodpovednými rozhodnutiami predchádzajúcich vlád, ktoré dialóg nahradili oznamovacou vetou a zodpovedné rozhodnutia pokusmi a omylmi. Permanentný dialóg vlády so samosprávou vytvorí podmienky pre úspešné rozhodnutia, ktoré budú sprevádzať znižovanie regionálnych rozdielov, zvyšovanie rozvojového potenciálu územia, odstraňovanie modernizačného dlhu a znásobenie kvality života ľudí.

Slovensko potrebuje silné regióny, ktoré dokážu tvoriť silné samosprávy, ktoré vnímame cez živý vidiek, dynamické mestá a perspektívne regióny. Ich konečným užívateľom výhod je občan a komunita. Tomu prispejeme aktivity, očakávania a výsledky.

Za účelom prehĺbovania územnej súdržnosti spoločnosti vláda nadviaže na pozitívne skúsenosti s jej rokovaniami priamo v regiónoch z obdobia do roku 2020. Vláda má v úmysle organizovať výjazdové rokovania vlády v pravidelných dvojmesačných intervaloch.

Vláda presadí zásadné zmeny v oblasti Európskych investičných a štrukturálnych fondov, ktoré sa vo väčšej miere presunú do regiónov na financovanie ich investičných potrieb. Zároveň zrealizuje revíziu súčasného Operačného Programu Slovensko a to súbežne s prípadnými úpravami v nastavení Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Paralelne s tým prijme užitočné zmeny v oblasti verejných obstarávaní, ktoré budú reakciou na výrazné problémy v aplikačnej praxi. Súbežne s týmito aktivitami bude vytvorená Mapa verejných investícií, ktorá prispeje k transparentnému, efektívnemu a predvídateľnému modelu koordinovaného rozvoja územia vrátane a jeho financovania.

Vláda okamžite vytvorí nadrezortnú komisiu, ktorá posúdi možnosti výrazného zjednodušenia procesov verejného obstarávania.

Vláda prijme v oblasti regionálneho rozvoja také legislatívne zmeny, ktoré zlepšia možnosti čerpania eurofondov, zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, iných finančných mechanizmov tak, aby urýchlili procesy implementácie projektov, zvýšili príjmové možnosti samospráv a zlepšili systémovú pomoc v regiónoch spadajúcich medzi tzv. najmenej rozvinuté. Týmto regiónom bude venovaná prioritná pozornosť sprevádzaná novým prístupom podpory a rozvoja.

Vláda zavedie mechanizmy udržateľného alternatívneho financovania municipálneho rozvoja mimo zdrojov zo štátneho rozpočtu, eurofondov a Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. V nadväznosti na to odloží účinnosť súčasnej stavebnej legislatívy do doby schválenia nového legislatívneho rámca. Maximálne však na dobu dvoch rokov.

Vláda zavedie systém postupných krokov s dôrazom na odstránenie byrokracie a ďalších administratívno-technických prekážok tak, aby bolo možné bezodplatne previesť pozemky v správe Slovenského pozemkového fondu v intraviláne obcí a pozemky pod cestami

v extraviláne obcí do ich vlastníctva. Zároveň bude podporovať procesy pozemkových úprav, ktoré priamo súvisia s riadeným rozvojom územia.

Vláda sa opätovne vráti k Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky nakoľko po roku 2020 vlády rezignovali aj na tieto, pre rozvoj regiónov mimoriadne dôležité riešenia.

Vláda zriadi Agentúru pre správu štátneho prebytočného majetku a pripraví zmenu legislatívy, aby nepotrebné štátne budovy mohli byť samosprávam bezodplatne prevedené na verejnoprospešné účely.

Vláda legislatívne ukotví definíciu vidieka a dostupnosť potravín na vidieku ako službu vo verejnom záujme, čo prispeje ku zlepšenej kvalite života vo vidieckych oblastiach krajiny.

Vláda presadí komplexné riešenia pre tzv. bezpečnú samosprávu, ktoré budú reflektovať zvýšenie ochrany zdravia a majetku, účinné protipovodňové opatrenia, preventívne a rozvojové aktivity.

Vláda bude v oblasti regionálneho rozvoja a modernizácie samospráv presadzovať zriadenie Centier zdieľaných služieb pre spoločný výkon agendy samospráv a zavedie podporné mechanizmy na systematickú podporu medziobecnej spolupráce vrátane rozvoja Smart agendy. Vláda podporí šírenie príkladov dobrej praxe, transferu know-how a využívanie nástrojov benchmarkingu pre zvýšenie výkonnosti a efektivity samospráv. Vláda v nadväznosti na uvedené akceptuje odlišnosti a špecifiká obcí a miest a na tieto faktory bude prihliadať pri presadzovaní riešení, ktoré prispievajú k využitiu ich rastového potenciálu a tiež bude podporovať aj rozvojové zámery prihraničných oblastí Slovenska. Pre vládu prihraničie nie je periféria, ale vstupná brána do Slovenska.

Vláda bude podporovať plnenie poslania vyšších územných celkov ako svojho prirodzeného partnera a tiež partnera obcí a miest, vo vzťahu k rozvoju regiónov, znižovaniu regionálnych rozdielov a zvyšovaniu kvality života obyvateľov.

Vláda v oblasti samospráv vytvorí podmienky pre spracovanie uceleného konceptu modernizácie samosprávy a miestnej štátnej správy vrátane rozšírenia príjmových možností samospráv, definovania ekonomického minima pre obce, odstupňovania kompetencií a komplexného nového komunálneho manažmentu. Tieto kroky budú reagovať na zmeny v oblasti regionálneho rozvoja s cieľom zvýšenia efektivity činnosti samosprávy, etablovania konceptu lokálnej hospodárskej politiky a rozvoja sociálnej ekonomiky v prostredí regiónov. Súčasťou týchto aktivít bude rozširovanie širokopásmového internetu v regiónoch a pokračovanie v budovaní eGovernmentu.

Vláda zväží vytvorenie Fondu na predprojektovú prípravu. Jeho cieľom bude financovanie predprojektovej prípravy a počiatočnej fázy realizácie strategických projektov národného alebo regionálneho významu.

Vláda s vyhodnotením absorpčnej schopnosti regiónov vytvorí podmienky pre navýšenie sumy investícií z eurofondov, o ktorých rozhoduje miestna a regionálna samospráva.

Vláda rešpektuje, že zmena volebného systému, osobitne počtu volebných obvodov, vyžaduje zmenu Ústavy Slovenskej republiky. Vláda je pripravená zriadiť expertnú skupinu, ktorá vyhodnotí alternatívy legislatívnych zmien volebnej legislatívy pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky s cieľom zmeny počtu volebných obvodov.

POLITIKA PODPORY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

Podľa článku 34 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny alebo etnické skupiny sa zaručuje všestranný rozvoj, najmä právo spoločne s inými príslušníkmi menšiny alebo skupiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie.

Podľa článku 34 ods. 2 ústavy občanom patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám sa za podmienok ustanovených zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj

- a/ právo na vzdelanie v ich jazyku,
- b/ právo používať ich jazyk v úradnom styku,
- c/ právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín a etnických skupín.

Súčasná vláda je vytvorená z politických strán, ktoré v rokoch 2016 až 2020 vytvorili vládu spoločne so stranou zastupujúcou aj občanov najsilnejšej národnostnej menšiny. V tomto období bola dosiahnutá štandardizácia vzťahov znamenajúca výrazné zlepšenie vzťahov medzi väčšinovým obyvateľstvom a národnostnými menšinami a rozvoj území obývaných občanmi Slovenskej republiky hlásiacimi sa k národnostným menšinám. Vláda nadviaže na spôsoby a organizovanie podpory rozvoja národnostných menšín, ktoré boli prakticky overené pri vládnutí v minulom období. Zaväzuje sa ich vylepšovať a zdokonaľovať.

Vláda považuje starostlivosť o rozvoj národnostných menšín za prierezovú úlohu, ktorá sa dotýka všetkých oblastí života občanov Slovenskej republiky iných národností ako väčšinovej. Dotýka sa to celej štruktúry ich hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv v regionálnom, ale aj celoštátnom rozmere. Pre naplnenie týchto cieľov bude vláda úzko spolupracovať s regionálnymi samosprávnymi štruktúrami, vrátane samospráv miest a obcí. Súvisí to aj s rozvojom zamestnanosti v regiónoch, najmä sektorov moderného poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu, lesného a drevospracujúceho priemyslu, cestovného ruchu. Integrované programy pre územia obývané občanmi národnostných menšín budú dôležitým prvkom regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Mimoriadna pozornosť bude venovaná systémom vzdelávania od predškolských zariadení až po odborné školstvo. Cieľom týchto programov bude zvýšenie kvality života dosiahnuté dôstojnou prácou vytvárajúce pridanú hodnotu k rozvoju Slovenskej republiky. Len tak je možné dosiahnuť lepší, pokojnejší a bezpečnejší život občanov národnostných menšín.

Vláda považuje ochranu a podporu rozvoja národnostných menšín za svoje prirodzené poslanie pri formovaní modernej spoločnosti. Bude poskytovať účinnú ochranu národnostným menšinám, právam a slobodám patriacim týmto menšinám v rámci právneho štátu s rešpektovaním štátnej zvrchovanosti a územnej celistvosti štátov.

Vláda garantuje občanom tvoriacim národnostné menšiny alebo etnické skupiny ústavou a medzinárodnými zmluvami a dohovormi zakotvené práva, pri zachovaní vyvážených vzťahov väčšinového národa s národnostnými menšinami prostredníctvom tolerantného dialógu v slovenskej spoločnosti. Národnostné menšiny predstavujú dôležitú súčasť našej spoločnosti s veľkým kultúrnym bohatstvom a dôležitým historickým dedičstvom.

Ochrana národnostných menšín je dôležitá pre stabilitu, demokratickú bezpečnosť a mier na celom kontinente. Vláda bude vytvárať podmienky pre rozvoj národnostných menšín v oblasti uchovávanía a rozvíjania ich identity, jazyka, kultúry a tradícií.

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A MARGINALIZOVANÉ KOMUNITY

Vláda si plne uvedomuje, že marginalizované komunity, osobitne rómska, sú vystavené prejavom a prístupom, ktoré nemajú miesto v modernej demokratickej spoločnosti, tieto prejavy a prístupy odmieta.

Vláda berie na vedomie rozsah pomoci z európskych, vnútroštátnych a iných zdrojov určenej na sociálnu inklúziu rómskej komunity, často bez výsledku a efektívnej kontroly zneužívania zdrojov. Vláda preto nemôže akceptovať stratégiu pomoci marginalizovanej rómskej komunite bez relevantného zhodnotenia účinnosti vynaložených personálnych, inštitucionálnych a finančných kapacít. Osobitne bude vládu zaujímať možnosť, obzvlášť motivácie zapojenia členov marginalizovaných skupín do pracovného trhu, ktorý je dnes poznačený nedostatkom pracovnej sily.

Vláda je rozhodnutá pokračovať len v takých projektoch a stratégii podpory marginalizovanej rómskej komunity, ktoré sa osvedčili a priniesli merateľný efekt. Vláda je pripravená, berúc na zreteľ všetky špecifiká marginalizovanej rómskej komunity, realizovať vo svojej politike k marginalizovaným skupinám filozofiu rovnováhy medzi právami a povinnosťami dotknutých osôb.

4. POSILNENIE ÚLOHY DEMOKRATICKÉHO ŠTÁTU

Vláda sa hlási k ústavnej definícii, podľa ktorej je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Materiálny právny štát nie je hodnotovo neutrálny, naopak, opiera sa o konštitutívne hodnoty demokratickej spoločnosti, akými sú rešpekt k ľudským právam, sloboda, rovnosť, ochrana ľudskej dôstojnosti, spravodlivosť, princíp primeranosti, zákaz zneužitia moci, demokratický charakter vládnutia, či zvrchovanosť ústavy a zákona.

Uvedené hodnoty predstavujú hodnotový základ pôsobenia tejto vlády, čo značí, že vláda bude dbať, aby tak ona sama, ako aj všetky ostatné orgány verejnej moci konali len na základe ústavy a zákonov, svoju moc uplatňovali s rešpektom k uvedeným hodnotám, túto moc nezneužívali, ani nenadužívali, ale realizovali ju v každej situácii vždy primerane, hľadiac najmä na zachovanie ľudských práv a dôstojnosti každého občana a človeka.

Politická zmena, ktorú priniesli parlamentné voľby, bola logickým a nevyhnutným dôsledkom rastúcej spoločenskej polarizácie v rokoch 2020 - 2023, na ktorú volič reagoval v duchu túžby po normálnosti a stabilite. Spoločnosť znesie len určitú mieru vnútorných konfliktov, inak je ohrozená jej súdržnosť.

Slovenská republika bola viac ako tri roky spravovaná často nie vďaka trom úradujúcim vládam, ale napriek týmto vládam. Nová vláda má demokratickú legitimitu na obnovenie práva, spravodlivosti a poriadku v oblastiach, kde boli tieto hodnoty v ostatných rokoch najviac zanedbávané. Musí sa nielen ujať moci po odchádzajúcej vláde, ale prestať tolerovať rozdeľovanie spoločnosti na dobrých a zlých a znovu začať riadiť túto krajinu. Kľúčové politické rozhodnutia musí prijímať a presadzovať politická reprezentácia štátu, nie nikým nevolené osoby a skupiny. Samozrejme v zodpovedajúcom právnom rámci a pri dodržaní politickej kultúry.

Táto vláda chce prioritne vrátiť štát občanom a v ich záujme zabezpečiť výkon základných funkcií štátu. Štát nemôže byť hračkou v rukách nezodpovedných politikov, taký štát je slabý a nedemokratický. V demokratickom právnom štáte mocenské orgány rešpektujú pravidlá hry, orgány činné v trestnom konaní nie sú samostatnou politickou mocou, ochrana základných práv a slobôd osôb je riadiacim princípom všetkej činnosti verejných inštitúcií. Len taký štát vie zabezpečiť spravodlivosť, poriadok a prosperitu pre všetkých.

SPRAVODLIVOSŤ A MATERIÁLNY PRÁVNÝ ŠTÁT

Podľa článku 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

Podľa článku 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odcudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Vláda sa bude usilovať o obnovu dôvery verejnosti a občanov v demokratické inštitúcie a právny poriadok Slovenskej republiky. Bude pracovať na posilnení a udržaní dôvery v orgány presadzovania práva, súdnu moc, prokuratúru, políciu, verejnú správu.

Uplynulé tri roky z hľadiska deficitu spravodlivosti charakterizovali najmä zlyhávanie ochrany základných práv a slobôd počas pandémie COVID-19 a excesy trestnej politiky. Je úlohou vlády zaistiť, aby sa podobné zlyhania štátu už neopakovali.

Počas obdobia dvoch rokov pandémie sa tvorba protipandemických opatrení, ako aj kontrola ich zákonnosti vymkla štandardnej kontrole: prebiehala mimo riadnych legislatívnych procesov a mimo riadnej súdnej kontroly.

V trestnoprávnej oblasti išlo o svojvoľné prejavy štátnej moci, ktoré pod heslom rozviazania rúk premenili najmä oblasť predsúdneho trestného konania na vojnovú zónu: v nej sa mal potom zviazať súboj s „nepriateľmi spoločnosti“, za ktorých priamo vládni predstavitelia označili už vopred viaceré osoby a tie boli následne aj obvinené.

Politické proklamácie porušujúce princíp prezumpcie nevinoty spolu s absenciou efektívnej a zákonnej kontroly nad policajnými zločkami viedli tak za ostatné tri roky k množstvu excesov, ako napokon plynú aj z viacerých rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Je možné zároveň opodstatnene predpokladať, že práve snaha o mocenský revanš za minulej vlády viedla k spektakulárnym akciám pri zaisťovaní obvinených, ktoré pritom boli viac predstaveniami pre verejnosť než primeraným výkonom služobných právomocí. To potvrdzovala aj ďalšia skúsenosť, a to, že mocenský zákrok polície (spojený často s následnou väzbou) sa vtedajšími vládnymi politikmi interpretoval ako dôkaz viny. Nastala tak neprípustná situácia, keď politické vedenie krajiny v rozpore s ústavným právom na prezumpciu nevinoty dehonestovalo a dehumanizovalo obvinené osoby.

Bývalé vlády rokov 2020 – 2023 práve takýmto spôsobom boja s pandemiou a zneužívaním trestného práva podkopali dôveru veľkej časti verejnosti v spravodlivosť.

Ďalšou formou zlyhávania spravodlivosti a právneho štátu bolo viacero inštitucionálnych „vojen“, t. j. konfliktov štátnych orgánov, ktoré svojou povahou vybočili z rámca zásad spolupráce, aké majú medzi rozličnými zložkami štátnej moci panovať. Stav, ktorý je charakteristický tým, že jedna organizačná zložka štátu označuje druhú za porušovateľa zákona a používa voči nej prostriedky mocenského donútenia, je stavom patologického zlyhania právneho štátu. Táto vláda aj preto ukončí všetky takéto inštitucionálne vojny.

Súčasná vláda nebude vládou revanšu v obrátenom garde. Bude vládou zákona, uprednostňujúc systémové riešenia pred riešeniami účelovými, s cieľom napraviť fungovanie inštitúcií spôsobom, ktorého efektívnosť neohrozia ani neskoršie personálne výmeny v ich vedení.

Keďže vláda Slovenskej republiky si uvedomuje, že štát bez slobody a spravodlivosti nemá pre svojich občanov žiadny zmysel, kladie si za cieľ tieto úlohy:

TRESTNÁ POLITIKA ŠTÁTU

Východiská

Vláda odstráni negatívne dôsledky rekodifikácie trestného práva z roku 2005 prijatím modernej úpravy, ktorá bude zodpovedať európskym štandardom a aktuálnym trendom v trestnej politike najvyspelejších krajín Európskej únie. Prijatie tejto právnej úpravy uskutoční presadením akútnej novelizácie Trestného zákona a Trestného poriadku a následnou komplexnou rekodifikáciou Trestných kódexov.

Rekodifikácia trestného práva hmotného uskutočnená v roku 2005 mala vytvoriť podmienky pre depenalizáciu, dekriminalizáciu a presadenie alternatívnych trestov, pričom tresty mali byť ukladané proporcionálnejšie ako v minulosti. V skutočnosti sa však výrazne zvýšili tak trestné sadzby, ako aj počet skutkových podstat trestných činov a efektívne podmienky pre ukládanie novo zavedených alternatívnych trestov sa reálne nevytvorili. A na dôvažok trestné sadzby boli podľa nového Trestného zákona neproporcionálne nielen samé o sebe (dva až trikrát vyššie sadzby v niektorých prípadoch), ale aj pri vzájomnom porovnaní

z hľadiska významnosti hodnôt, ktoré skutkové podstaty trestných činov chránia (prísnejšie trestanie trestných činov majetkových a hospodárskych v porovnaní s trestnou činnosťou proti životu, zdraviu, či ľudskej dôstojnosti).

Treba priznať, že je zlyhaním viacerých doterajších vlád, že už dávnejšie nezabezpečili nápravu aspoň najkrikľavejších nedostatkov tohto zákona. Momentálne však práve zneužívanie a nadužívanie prostriedkov trestného práva za predchádzajúcej vlády viedlo k obnaženiu týchto nedostatkov pred verejnosťou a zosilnel aj odpor odbornej verejnosti a právnej praxe voči existujúcej právnej úprave.

Napriek poklesu registrovaných trestných činov počet väznených osôb v Slovenskej republike za ostatných 10 rokov neklesá, naopak mierne stúpa a Slovensko je krajinou s druhým najväčším počtom väznených osôb na 100 000 obyvateľov v rámci Európskej únie. Ubytovacia kapacita väznic pri prepočte na medzinárodne akceptovateľnú minimálnu ubytovaciu plochu nestačí a väzenské objekty sú dlhodobo preplnené. Nie sme schopní dôsledne plniť odporúčania medzinárodných inštitúcií ako Výbor CPT, a tak okrem ekonomických a sociálnych dôsledkov vyradenia značnej časti populácie z aktívneho života môžeme v spojitosti so stavom nášho väznenstva znášať aj závažné právne následky z dôvodu porušenia ich základných práv. Pritom trest domáceho väzenia, ktorý v niektorých krajinách Európskej únie predstavuje 20 % a viac prípadov odsúdených, sa v našich podmienkach - napriek zavedeniu elektronickej kontroly výkonu niektorých rozhodnutí (ESMO) v roku 2014 – stále ukladá len v zlomku, aktuálne v 0,3 % prípadov (rok 2020). Väznice potom plnia významnou mierou osoby odsúdené za trestné činy s nízkou spoločenskou závažnosťou. Aj kvôli ich preplneniu väzenské ústavy nie sú spôsobilé riadne plniť prioritné úlohy (resocializácia). Vysoké percento recidívy je tak okrem iných príčin aj dôsledkom neutešeného stavu nášho väznenstva.

Vláda sa aj preto bude prioritne zaoberať formulovaním strategických zámerov trestnej politiky s dôrazom na opatrenia restoratívnej justície. Ciele konkrétnych opatrení sa zamerajú najmä na humanizáciu podmienok vo výkone väzby a trestu odňatia slobody v súlade odporúčaniami medzinárodných inštitúcií (výbor CPT), znižovanie počtu osôb odsúdených na nepodmienečný trest odňatia slobody, dobudovanie fungujúceho modelu probačnej a mediačnej služby a zabezpečenie reálneho umožnenia ukladania alternatívnych trestov domáceho väzenia a povinnej práce vo významne väčšej miere ako doteraz.

Krátkodobé priority

- Vláda presadí právnu úpravu zameranú na modernizáciu a humanizáciu inštitútov trestného práva so zameraním na zavádzanie prvkov restoratívnej justície a harmonizáciu s európskymi trestnoprávnymi štandardami.
- Vláda presadí depenalizáciu, ktorá sa premietne do podstatného zníženia trestných sadzieb trestu odňatia slobody na úroveň vyspelých štátov Európy, so súčasným rozšírením možnosti ukladania alternatívnych trestov vrátane podmiennečného trestu odňatia slobody.
- Vláda sa zameria na zosúladenie platnej právnej úpravy trestného práva s požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (vzhľadom na množstvo rozhodnutí o porušení základných ľudských práv a slobôd či už v rámci prípravného konania alebo konania súdneho) a Európskeho súdu pre ľudské práva tak, aby boli odstránené deformácie vytvárajúce priestor pre porušovanie základných práv a slobôd.
- Vláda nastaví systém informovania verejnosti o trestnom konaní s akcentom na zachovanie prezumpcie nevinoty a ľudských práv a slobôd dotknutých osôb vyplývajúcich z európskych ľudsko-právnych štandardov.

- Vláda skvalitní inštitucionálny rámec zabezpečujúci trestnú politiku Slovenskej republiky s akcentom na nezávislosť, integritu a zákonnosť rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.
- Vláda prijme opatrenia na vytvorenie ústavno-právnych a technických garancií zaručujúcich právo na spravodlivý proces v kontexte vzťahu advokát a klient.
- V záujme dekriminalizácie bude vláda valorizovať kvantitatívne hranice škody s prihliadnutím na infláciu v porovnaní s rokom 2005, kedy boli aktuálne hranice zavedené.
- Vláda zabezpečí dôslednú transpozíciu aktov Európskej únie vydaných za účelom posilnenia procesných práv podozrivých a obvinených v trestnom konaní do slovenského Trestného poriadku.

Strednodobé priority

- Vláda posilní podmienky pre individualizáciu trestu za účelom vytvorenia predpokladov pre ukládanie primeraných trestov; aj z tohto dôvodu zväží zmeniť úpravu poľahčujúcich a prítťažujúcich okolností a prehodnotiť asperačnú zásadu.
- Vláda zabezpečí, aby nový Trestný zákon zásadne rozlišoval medzi (1) prvotrestaným páchatelom inej ako obzvlášť závažnej trestnej činnosti, kde je potrebné posilniť resocializačný aspekt a uprednostniť alternatívne, resp. podmiennečné tresty, (2) obzvlášť nebezpečným recidivistom, kde je naopak potrebné posilniť aspekt ochrany spoločnosti pred páchatelom a napokon (3) ostatnými páchatelmi.
- Vláda bude presadzovať také zmeny, ktoré povedú k zlepšeniu ochrany žien a detí pred domácim násilím, efektívnemu stíhaniu a sankcionovaniu páchatelov násilia voči deťom, páchatelov sexuálneho vykorisťovania a obťažovania, vrátane postihu skutkov v online priestore.
- Vláda bude podporovať implementáciu koncepcie riešenia drobnej majetkovej kriminality netrestnými nástrojmi a koncepciu resocializácie nepodmienečne odsúdených páchatelov trestnej činnosti pri zachovaní ochranných funkcií trestného práva. Vláda prehodnotí fungovanie Úradu pre správu zaisteného majetku a inštitútu zaistenia majetku s cieľom odstrániť zistené systémové nedostatky.
- Vláda zväží zrušenie alebo podstatnú zmenu skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva.
- Vláda v otázkach ochranného liečenia, ochranného dohľadu a detencie odstráni dlhoročné aplikačné problémy (aj v trestnom procese), ktoré reklamuje právna a zdravotnícka prax.
- Vláda sa zameria na vytvorenie bezpečného a humánneho prostredia v ústavoch na výkon väzby a v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody s cieľom chrániť základné ľudské práva a slobody osôb obmedzených na slobode s dôrazom na resocializáciu, následné začlenenie odsúdených do civilného života, reflektujúc pri tom na výhrady Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (výbor CPT).
- Vláda bude presadzovať posilňovanie individualizácie spôsobu výkonu trestu (diferenciácia odsúdených), rozvoj a implementáciu resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov pre odsúdených, elimináciu negatívnych vplyvov väzenského prostredia na väznenú osobu a jej blízkych a zvýšenie preventívneho účinku uložených trestov.

- Vláda zabezpečí finančnú, personálnu a technickú podporu probačnej a mediačnej služby, ktorej fungovanie vykazuje významné regionálne rozdiely a zväži jej reorganizáciu.
- Vláda preskúma príčiny nedostatkov vo fungovaní elektronického systému pre monitoring osôb (ESMO) identifikovaných Najvyšším kontrolným úradom a jeho sfunkčnenie a zefektívnenie.

Dlhodobé priority

- Vláda prijme stratégiu restoratívnej justície s cieľom zadefinovať jasné a merateľné ciele v tejto oblasti, s osobitným dôrazom na probáciu a mediáciu.
- V záujme preferencie alternatívnych sankcií rozšíriť možnosti súdu uložiť peňažný trest ako trest samostatný za trestné činy s výnimkou obzvlášť závažnej trestnej činnosti.
- Vláda v oblasti väzenia vytvorí spoločensky rešpektovanú, modernú a transparentnú organizáciu, naplňujúcu celé vykonávacie konanie v súlade s európskymi štandardmi a najnovšími odbornými poznatkami, zmysluplným obsahom a cieľavedomými resocializačnými aktivitami.
- Vláda prijme opatrenia s cieľom znižovať počty nepodmienečne odsúdených páchatel'ov a podporí opatrenia na reintegráciu páchatel'ov do spoločnosti a zníženie recidívy pri zachovaní ochranných funkcií trestného práva.

SÚDNICTVO A PROKURATÚRA

Východiská

V súvislosti so situáciou v súdnictve vláda konštatuje, že reforma uskutočnená minulou vládou v podobe tzv. súdnej mapy povýšila organizačné a technické zmeny nad zmysel účelnej reformy, ktorým má byť zlepšenie schopnosti inštitúcie poskytovať včas a kvalitne verejnú službu občanovi, v tomto prípade riadne a včasné vybavovanie súdnej agendy.

Vláda v zhode s názormi verejnosti, odborníkov a sudcovskej obce vykoná úpravy reformných opatrení v prípadoch, ak to bude potrebné v záujme miestnej dostupnosti justície alebo odstránenia prieťahov v konaní. Svoje úsilie bude však orientovať viac na zlepšenie personálneho a finančného zabezpečenia súdnictva, najmä na finančné stabilizovanie podporného aparátu súdov.

Vláda pri prehodnotení reformy súdnej mapy (efektivita a dostupnosť spravodlivosti pre občana) zohľadní limity vyplývajúce z plánu obnovy.

V súvislosti s diskusiami o zmene prokuratúry na štátne zastupiteľstvo vláda poukazuje na ústavný rámec. Prokuratúra chráni práva a oprávnené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu a štátne zastupiteľstvo zastupuje pri ochrane verejného záujmu štát, neháji však osobitne práva jednotlivca. Úlohou prokuratúry, ktorá vyplýva z ústavného zakotvenia prokuratúry, ako aj samotného zákona o prokuratúre, na rozdiel od zastupiteľstva je teda pôsobiť vyvážené a nestranné a chrániť pri plnení svojich úloh štát aj jednotlivca. Práve takéto inštitucionálne riešenie vláda uprednostňuje, je totiž plne v súlade s európskymi pravidlami týkajúcimi sa postavenia prokuratúry. V súčasnom ústavnom rámci preto transformáciu prokuratúry na štátne zastupiteľstvo vláda neplánuje.

Vláda vyjadruje nesúhlas s pokračovaním konfliktov medzi Generálnou prokuratúrou a Úradom špeciálnej prokuratúry, ktorý je jej organizačnou súčasťou, a ktorý tieto konflikty

vyvoláva. Tieto rozpory ohrozujú dobré meno prokuratúry a nemôžu pokračovať. Vláda poukazuje na zákonnú mieru autonómie prokurátorov vo vzťahu k vedeniu Generálnej prokuratúry, ako aj na dôvody, prečo táto autonómia nemôže byť bezbrehá.

Autonómne postavenie všetkých prokurátorov garantuje v systéme prokuratúry viacero opatrení vrátane zákazu negatívnych pokynov, práva požiadať o odňatie veci, ak pokyn odporuje právnomu názoru prokurátora, záruk spojených s nezasahovaním do úradnej činnosti, úpravy kariérneho postupu, samosprávy, združovania, disciplinárneho konania. Takáto autonómia však nie je absolútna, pretože vzhľadom na úlohu prokurátorov v systéme trestného súdnictva je potrebné pri výkone ich pôsobnosti zachovať rovnosť občanov pred súdom, čo vyžaduje jednotnú hierarchickú organizáciu, a tiež jednotné pravidlá pri výkone pôsobnosti prokuratúry. Práve takáto hierarchia a jednotné pravidlá majú zabezpečiť, aby rôzne zložky prokuratúry v podobných veciach nepostupovali odlišne [bod 36 Odporúčania Rec(2000)19 prijatého Výborom ministrov Rady Európy (Postavenie prokuratúry v systéme trestného súdnictva)].

V období ostatných dvoch rokov došlo vo viacerých prípadoch k otvorenému vypovedaniu poslušnosti zo strany Úradu špeciálnej prokuratúry ako podriadenej zložky voči nadriadeným a k takému postupu tejto zložky, ktorý bol v rozpore s dovtedajšími ustálenými internými, či inak zaužívanými postupmi. Faktická autonómia Úradu špeciálnej prokuratúry sa tak stala väčšou ako tá, ktorá bola upravená zákonom, čo vo výsledku narušilo tak hierarchiu, ako aj jednotnosť postupov prokuratúry pri uplatňovaní viacerých procesných inštitútov trestného konania. Zároveň musia byť vyvedené dôsledky zo zistených vnútroorganizačných nedostatkov, ktoré sa podieľali na vzniku takéhoto stavu.

Krátkodobé priority

- Vláda prehodnotí prijatú novú súdnu mapu, ako aj systém a špecializáciu orgánov ochrany práva a to v intenciách nevyhnutných pre riadne čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti SR.
- Vláda sa zameria na interné nástroje na distribúciu ľudských zdrojov v súdnictve v kontexte pozitív a negatív implementácie súdnej mapy, vrátane opatrení zefektívňujúcich činnosť súdov.
- Vláda prehodnotí efektívnosť a nastavenie právnej úpravy disciplinárnej zodpovednosti a disciplinárneho konania v pôsobnosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (sudcovia, prokurátori, notári, exekútori) a odstráni zistené nedostatky.
- V oblasti súdnictva a prokuratúry vláda zavedie systémové zmeny tak, aby bola zabezpečená funkčnosť týchto inštitúcií bez ohľadu na ich personálne obsadenie.

Strednodobé priority

- Vláda sa zameria na prijatie ústavných zmien implementujúcich európske štandardy v oblasti nezávislosti súdnej moci, na stabilizáciu ľudských zdrojov v súdnictve, dostupnosť spravodlivosti pre občana, efektívnosť súdnych konaní a prehodnotí vplyv reformy súdnej mapy na ľudské zdroje v súdnictve.
- Vláda prehodnotí právnu úpravu statusových otázok sudcov a prijme opatrenia zamerané na zlepšenie systému hodnotenia sudcov, opatrenia na spravodlivejšiu distribúciu súdneho nápadu a rovnomernejšie pracovné zaťaženie sudcov.
- Vláda prehodnotí efektívnosť a nastavenie právnej úpravy disciplinárnej zodpovednosti a disciplinárneho konania v pôsobnosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (sudcovia, prokurátori, notári, exekútori) a odstráni zistené nedostatky.

- Vláda zväží opätovné zavedenie inštitútu justičného čakateľa.

Dlhodobé priority

- Vláda bude podporovať riešenia využívajúce alternatívne riešenie sporov prostredníctvom mediácie, ako aj riešenia využívajúce nástroje probácie.
- Vláda prijme opatrenia na obmedzenie prietáhov v konaní, ktoré majú bezprostredný vplyv na vymáhateľnosť práva.

OSTATNÉ CIELE REZORTU SPRAVODLIVOSTI

Východiská

Vláda zvýši participáciu verejnosti pri prijímaní zákonov a iných právnych predpisov. Tzv. prezidentské medzinárodné zmluvy nebudú dojednávane spôsobom, ktorý vylúči verejnú diskusiu o ich obsahu pred ich podpisom.

Vláda prijme opatrenia na postupné odstránenie investičného dlhu v rezorte spravodlivosti a opatrenia zlepšujúce materiálne technické zabezpečenie inštitúcií v pôsobnosti rezortu spravodlivosti, ako aj opatrenia vedúce k stabilizácii a rozvoju ľudských zdrojov v pôsobnosti rezortu.

Vláda obnoví a bude udržiavať systematický dialóg s odbornou obcou, stavovskými a profesijnými združeniami a akademickou obcou.

Vláda prijme opatrenia skvalitňujúce právnické vzdelávanie s cieľom pripraviť pre prax vysoko profesionálnych odborníkov s vysokými etickými štandardami, pripravených vykonávať jednotlivé právnické povolania morálne integrovaným spôsobom.

Vláda prijme opatrenia na vytvorenie ústavno-právnych a technických garancií zaručujúcich právo na spravodlivý proces v kontexte vzťahu advokát a klient.

Vláda bude podporovať zlepšenie materiálne-technického zabezpečenia, stabilizáciu a rozvoj ľudských zdrojov v pôsobnosti rezortu spravodlivosti (informačné systémy, budovy, technické vybavenie, konkurencieschopné odmeňovanie, a pod.).

Vláda v záujme právnej úpravy každodenných medziľudských vzťahov podporí širokú diskusiu o modernej rekonštrukcii Občianskeho zákonníka vrátane dedičského a rodinného práva, ktorá bude plne akcentovať podmienky života v 21. storočí najmä v súvislosti s rozvojom komunikačných prostriedkov. V kultúrno-etických otázkach pritom zachová status quo, ak jednomyselne neurčí inak.

Vláda preskúma možnosti skvalitnenia úpravy konkurzov, reštrukturalizácií, likvidácií a exekúcií s cieľom poskytnúť primeranú ochranu poctivým veriteľom a zabezpečiť zároveň ochranu osobitne zraniteľných dlžníkov.

Exekútori, notári, advokáti, správcovia, mediátori, znalci, tlmočníci a prekladatelia predstavujú významný prvok realizácie práva na súdnu ochranu. Vláda vytvorí predpoklady na riadny, efektívny a zodpovedný výkon ich činnosti za súčasného zabezpečenia ich primeraného odmeňovania.

Krátkodobé priority

- Vláda považuje za nevyhnutné obnoviť a udržiavať systematický dialóg s odbornou obcou primárne v oblasti justície, ale aj odbornou obcou reprezentujúcou ďalšie orgány ochrany práva, stavovské organizácie a profesijné združenia a akademickú obec.

- Vláda prehodnotí fungovanie Úradu pre správu zaisteného majetku, právnu úpravu trestu prepadnutia majetku a inštitút zaistenia majetku s cieľom odstrániť zistené systémové nedostatky a rozpor s Ústavou Slovenskej republiky.

Strednodobé priority

- Vláda bude podporovať zlepšenie materiálno-technického zabezpečenia, stabilizáciu a rozvoj ľudských zdrojov v pôsobnosti rezortu spravodlivosti (informačné systémy, budovy, technické vybavenie, konkurencieschopné odmeňovanie, a pod.). Vláda prijme opatrenia s cieľom odstrániť investičný dlh v rezorte spravodlivosti a vytvorí podmienky pre stabilizáciu personálneho substrátu v rezorte spravodlivosti.
- Vláda pripraví rekonštrukciu v oblasti civilného práva a zameria sa na riešenie problémov v oblasti insolvenčného a exekučného práva.
- Vláda sa zameria na zefektívnenie prepojenia sveta práva so svetom informačných technológií a implementáciu využitia konceptov umelej inteligencie pri aplikácii práva orgánmi ochrany práva (sumarizácia informácií, stabilizácia rozhodovacej činnosti, implementácia metadát do právnych predpisov s cieľom vylepšiť informačné funkcie práva).
- Vláda poskytne systém Slov-Lex aj pre publikáciu všeobecne záväzných nariadení obcí a vyšších územných celkov a prehodnotí systém fungovania obchodného registra.

Dlhodobé priority

- Vláda sa zameria na úpravu a modernizáciu všetkých právnych oblastí tak, aby právne predpisy spĺňali štandardy európskeho demokratického štátu dvadsiateho prvého storočia. Vláda bude pri zmenách legislatívy dbať na zjednodušovanie administratívnych procesov štátu.
- Vláda prijme opatrenia smerujúce k rozšíreniu digitalizácie a rozumného využitia umelej inteligencie v pôsobnosti rezortu spravodlivosti. Vláda prijme opatrenia s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť justície v očiach odbornej i laickej verejnosti.
- V spolupráci s právnickou akademickou obcou bude vláda presadzovať opatrenia smerujúce k skvalitneniu právnického vzdelávania s cieľom pripraviť pre prax profesionálnych odborníkov s vysokými etickými štandardmi, ktorí budú spôsobilí plniť úlohy sudcov, prokurátorov, notárov, advokátov, exekútorov, či zamestnancov verejnej správy. Vláda bude podporovať prepojenie právnického vzdelávania s aplikačnou praxou a podporí programy systematického celoživotného vzdelávania naprieč právnickými povolaniami s cieľom zvýšiť štandard profesionálneho morálne integrovaného výkonu právnického povolania.
- Vláda bude podporovať implementáciu environmentálnych politík v pôsobnosti rezortu spravodlivosti.
- V politikách rezortu justície bude vláda podporovať sociálnu kohéziu, solidaritu a inklúziu a udržiavať a rozvíjať dialóg s akademickou obcou a stavovskými organizáciami reprezentujúcimi právnické povolania, ako aj sociálny dialóg a spoluprácu s reprezentatívnymi organizáciami zamestnávateľov a zamestnancov pri tvorbe legislatívy.

DEMOKRATICKÁ TVORBA A UPLATŇOVANIE PRÁVA

Vláda všestranne podporí požiadavku na demokratickú tvorbu a uplatňovanie práva. Za uvedeným účelom najmä:

- Podporí nárast kvality tvorby návrhov zákonov a ostatných právnych noriem, ako aj väčšiu stabilitu právneho poriadku.
- Podporí obnovu spoločenského dialógu pri tvorbe a schvaľovaní návrhov zákonov a ostatných právnych noriem.

POLITIKA PREVENČIE PROTI KORUPCII, INTEGRITY VEREJNÉHO SEKTORA A TRANSPARENTNOSTI

Vláda si uvedomuje, že korupcia predstavuje riziko pre stabilitu a bezpečnosť spoločnosti, podkopáva dôveryhodnosť inštitúcií a hodnoty demokracie, etické hodnoty a výkon spravodlivosti a ohrozuje ekonomický rozvoj a právny štát. Boj proti korupcii si vyžaduje celospoločenský prístup.

Vláda má na zreteli zásady riadneho spravovania vecí verejných a verejného majetku, spravodlivosti, zodpovednosti a rovnosti pred zákonom a potrebu ochraňovať integritu a podporovať kultúru odmietania korupcie.

Vláda vníma prevenciu korupcie ako priestor pre vytváranie a zdokonaľovanie systémových protikorupčných opatrení na všetkých úrovniach verejnej správy, respektíve na úrovniach všetkých orgánov verejnej moci a verejného sektora ako celku. Účinky a udržateľnosť protikorupčných opatrení by sa mali výraznejšie prejavovať nielen v znižovaní miery korupcie, ale aj znižovaní priestoru a príležitostí na korupciu.

Súčasne je nutné vysporiadať sa s praxou, keď pod „pláštikom boja proti korupcii“ bolo vážne zasahované do osobnej slobody, osobnej bezpečnosti, zdravia a životov uskutočňovanými nositeľmi štátnej moci. Keď v uvedenej súvislosti bolo neadekvátne veľa rozhodnutí orgánu ochrany ústavnosti o porušení základných ľudských práv. Nie zriedkavým bolo aj zneužívanie nástrojov trestného práva na politický a mocenský boj s rizikom narušenia slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti.

Za týmto účelom:

- Vláda sa zaväzuje posilňovať transparentnosť a pripraviť protikorupčnú právnu úpravu regulácie styku verejných funkcionárov s osobami zastupujúcimi záujmy jednotlivcov a organizácií; hľadať s ostatnými orgánmi verejnej moci zhodu na ústavno-právne konformnom zavedení jednotných pravidiel podávania majetkových priznaní funkcionárov vo verejnom sektore s osobitným dôrazom na elektronizáciu majetkových priznaní; všestranne podporovať uskutočnenie komplexnej analýzy aplikačných problémov s realizáciou ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a navrhnúť prijatie potrebných zmien právnej úpravy; posilnením transparentnosti legislatívneho procesu s ohľadom na zabezpečenie náležitého sociálneho dialógu, ako aj zavedením transparentných pravidiel financovania mimovládnych organizácií.
- Vláda prijme pravidlá na zabezpečenie etiky a integrity najvyšších štátnych funkcionárov v okruhu svojej pôsobnosti formou kódexu správania sa.

- Vláda bude posilňovať spoluprácu s územnou samosprávou pri zavádzaní protikorupčných pravidiel na úrovni územnej samosprávy.
- Vláda, uvedomujúc si dôležitosť odborných kapacít zameraných na prevenciu korupcie a integritu, bude personálne a materiálno-technicky podporovať rozvoj týchto kapacít, a to na rezortnej úrovni, ako aj na centrálnej koordinačnej úrovni prehĺbovaním odbornej spolupráce protikorupčných koordinátorov.
- Vláda bude podporovať komunikáciu tém prevencie korupcie a integrity, a tým zabezpečovať budovanie celospoločenskej protikorupčnej kultúry.
- Vláda si uvedomuje svoje medzinárodné záväzky a partnerstvá s verejnými inštitúciami v oblasti prevencie korupcie a integrity, ktoré bude naďalej podporovať a rozvíjať.
- Vláda bude zdokonaľovať riadenie korupčných rizík na vertikálnej aj horizontálnej úrovni a vytvorí podmienky na prípravu právnej úpravy regulácie riadenia korupčných rizík.

Vláda v záujme vyššie uvedených záväzkov prijme Národnú protikorupčnú stratégiu, ktorá bude založená na pilieroch ako sú zdokonaľovanie predmetnej právnej úpravy, budovanie kapacít, vzdelávanie a komunikácia v témach integrity a prevencie korupcie a riadenia korupčných rizík.

VEREJNÁ SPRÁVA

Efektívna verejná správa je dôležitá pre zabezpečenie služieb občanom, hladké fungovanie firiem a verejných inštitúcií, ale aj pocit spokojnosti občana s vlastným štátom a hrdosť naň.

V tejto oblasti je potrebné nadviazať na pozitívne príklady z minulosti, napríklad na začatú reformu „Efektívnej, spoľahlivej a otvorenej verejnej správy“ (ESO), ako aj na silný potenciál Slovenskej republiky, napríklad na výkonný domáci digitálny sektor, ktorého ďalšiemu rozvoju pomôže aj spolupráca s verejnou správou.

Rozvoj efektívnej verejnej správy bude spočívať na troch pilieroch:

- Aktívna kontrola komunikácie občana so štátom na báze životných situácií občana.
- Efektívna digitalizácia verejného priestoru.
- Reorganizácia verejnej správy s cieľom zvýšiť jej efektivitu a transparentnosť.

Krátkodobé priority

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pripraví audit využívania dát v riadení verejnej správy s cieľom navrhnuť zlepšenia v zbere a následnom využití rôznorodých dát opisujúcich životné situácie občanov, spoločenské javy a mechanizmy, fungovanie krajiny, aj fungovanie samotných procesov vo verejnej správe.

Ministerstvo zrealizuje komplexný audit personálneho IT vybavenia. Na takto vykonanú pasportizáciu bude pripravená komplexná stratégia vybavenia jednotlivých pracovísk s cieľom štandardizácie hardvérového a softvérového vybavenia pracovísk, čo bude mať za následok výraznú optimalizáciu a šetrenie investičných a prevádzkových prostriedkov rezortu.

Strednodobé priority

Veľká časť komunikácie štátu s občanmi a firmami sa týka registrových náležitostí (kataster, registrácia motorových vozidiel, registrácie firiem a združení), vydávania rôzneho druhu osvedčení (občianske preukazy, pasy, preukazy ZŤP, vodičské preukazy, zbrojné preukazy, osvedčenie o živnosti), a kontroly (životné prostredie, hygiena, BOZP, inšpekcia práce, a ďalšie).

Pri ministerstve vnútra vznikne Regulačná komisia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorá bude všetky tri oblasti monitorovať a pravidelne prinášať pre každý súbor úkonov monitorovaciu správu: čo úkony presne zahŕňajú, aké sú z pohľadu občana aj úradov nevýhody nastavenia, aké sú možné zlepšenia, prípadne ich automatizácia. Použije pritom najmä metodiku životných situácií.

Na ministerstve vnútra vznikne špecifický odbor pre modernizáciu štátnej správy. Jeho cieľom bude navrhovať zefektívnenie riadenia vnútri štátnej správy z hľadiska personálnej politiky, školení, osvetý, priestorových riešení pracovísk, vnútornej komunikácie štátnej správy, procesov monitoringu, plánovania a vyhodnocovania, využívania dát. Odbor bude mať podporu vlády pri zbere údajov potrebných pre svoju analytickú činnosť.

Ministerstvo tiež vyvinie systém klasifikácie a štandardizácie vybavenia zamestnanca verejnej správy.

Obrovské možnosti zlepšenia efektívnosti štátnej správy prináša digitalizácia. Digitálny koordinátor štátnej správy vznikne ako osobitný odbor, s cieľom pripraviť dôkladný audit digitálnych procesov vnútri štátnej správy a v spolupráci s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky pripraviť strategický rámec pre postupný prerod štátnej správy na digitálnu štátnu správu.

Sledujúc cieľ zabezpečenia optimálnej a efektívnej prevádzky informačných systémov v správe ministerstva a cieľ minimalizácie investícií do softvérového a hardvérového vybavenia pracovných staníc zamestnancov pracovísk ministerstva vykoná ministerstvo najmä:

- pasportizáciu súčasného hardvérového a softvérového vybavenia pracovných staníc,
- klasifikáciu a štandardizáciu vybavenia jednotlivých pracovísk,
- nastavenie optimálnej zdieľanej servisnej podpory.

V oblasti spolupráce so samosprávou posúdi efektívnu spoluprácu pri rozvoji informačných systémov v správe ministerstva a informačných systémov v správe samospráv. Výsledkom má byť zabezpečenie efektívneho rozvoja v rámci centralizácie výkonu služieb ministerstva a služieb na úrovni samospráv pri minimalizácii výdavkov do IT.

Zavedenie klientskych centier v minulosti dramaticky zlepšilo život občanov. Ministerstvo pripraví plán rozšírenia a ďalšieho zefektívnenia činnosti klientskych centier, s cieľom garantovať občanom, že akýkoľvek registrový úkon bude môcť kedykoľvek vybaviť v čo najkratšom, garantovanom čase.

Vláda tiež zabezpečí postupné dobudovanie siete klientskych centier ako „front office“ pracovísk okresných úradov, ktoré budú poskytovať požadované služby občanom na jednom mieste a bude tiež pokračovať v integrácii služieb najčastejšie navštevovaných úradov.

V rámci komplexnej reformy verejnej správy bude vláda podporovať rozvoj moderných centier zdieľaných služieb, prostredníctvom ktorých sa dosiahne zvýšenie efektívnosti a odbornej kvality rozhodovania na vybraných úsekoch výkonu miestnej štátnej správy okresnými úradmi a zabezpečí sa tiež združovanie kapacít pri poskytovaní služieb občanom.

S cieľom zabezpečiť efektívne plnenie úloh a poskytovanie služieb zamestnancami verejnej správy ministerstvo navrhne nový systém kontinuálneho vzdelávania zamestnancov vo verejnom sektore.

Napriek mimoriadne silnej intenzite diskusií o demokracii je podieľanie sa občanov na demokratických procesoch pomerne obmedzené. Na voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky sa zúčastňuje len pomerne malá časť oprávnených voličov. Vo voľbách do Európskeho parlamentu nám v účasti dlhodobo patria spodné priečky v rámci Európskej únie, extrémne nízka je aj účasť na voľbách do zastupiteľstiev vyšších územných celkov.

Relatívne nízka je aj občianska aktivita vo forme miestnych iniciatív či národných projektov smerujúcich k zlepšeniu aspektov demokracie, správy vecí verejných, ale aj rôznych aspektov života občanov.

Na druhej strane masmediálna scéna sa pri informovaní o veciach verejných často zameriava na jednoduché formátovanie správ, často s cieľom komerčne či politicky využiť šokujúce či škandalizujúce formulácie, čo nepomáha rozvoju komplexných znalostí a zručností občanov potrebných pre demokratickú správu vecí verejných. Prvým krokom k zlepšeniu je nastavenie objektívneho zrkadla stavu spoločnosti.

Aj preto je vhodné, aby každý rok nasledujúceho volebného obdobia vyšla správa Stav demokracie na Slovensku. Táto správa by mala na jednej strane zhrnúť tvrdé dáta z výkonu demokracie (napr. fakty o legislatívnom procese) a na druhej ukazovať stav nálad, postojov a znalostí obyvateľstva (napr. názory na volebný systém) na základe pravidelných prieskumov v priebehu roka.

Takéto prieskumy počas roka budú mať primeranú publicitu. A to aj formou relácií vo verejnoprávnej televízii s prezentáciou aktuálneho prieskumu a diskusiou panelu odborníkov. Podobne silnú publicitu bude mať samotná koncoročná správa. V tomto prípade sa budú zdôrazňovať najmä fakty súvisiace s legislatívnym procesom či znalosťami obyvateľstva.

Ministerstvo tiež pripraví novelizáciu legislatívy týkajúcej sa fungovania politických strán s cieľom zabezpečiť, aby sa verejné prostriedky určené na ich chod aj reálne na tieto účely využívali.

Ministerstvo vnútra a ministerstvo obrany ako akcionári Univerzitnej nemocnice sv. Michala zabezpečia ďalší rozvoj a modernizáciu nemocnice. Nemocnica výrazne rozšíri spoluprácu s prestížnymi zdravotníckymi zariadeniami v zahraničí a zapojí sa do siete International Network of Health Promoting Hospitals. To umožní zdieľanie najlepších postupov v oblasti podpory zdravia a zlepšenia kvality starostlivosti.

Rozvoj Univerzitnej nemocnice sv. Michala ako centra excelentnosti v oblasti medicínskeho vzdelávania prispeje k prilákaniu a udržaniu talentovaných lekárov a zdravotníckych pracovníkov na Slovensku.

Dlhodobé priority

Ministerstvo vnútra pripraví a zrealizuje program scelenia a zefektívnenia administratívnej infraštruktúry štátu. Cieľom bude vytvoriť taký súbor budov pre potreby ústrednej štátnej správy, ktorý bude efektívne centralizovať administratívne kapacity v moderných a efektívne zariadených priestoroch, pričom tieto budovy budú primerane architektonicky reprezentovať Slovenskú republiku. Program má za cieľ optimalizáciu fungovania štátnej správy, čo prinesie významné úspory na investičných aj prevádzkových nákladoch.

V gescii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vznikne osobitný subjekt, do ktorého sa sústredí kľúčová časť majetku ústrednej štátnej správy. Daný subjekt bude majetok profesionálne spravovať, poskytovať ho ostatným entitám ako službu a zároveň bude poskytovať centralizované poradenstvo ostatným subjektom verejnej správy pri operáciách s nehnuteľným majetkom (prenájmy, predaje, rekonštrukcie, vrátane verejných obstarávaní, či vyhľadávania nájomcov alebo kupcov).

Vznikne štátna agentúra pre pomoc neziskovému sektoru, udeľujúca krátkodobé aj dlhodobé granty. Cieľom je podporiť tú časť občianskeho sektora, ktorá sa reálne zaujíma o zlepšenie života v krajine.

Ministerstvo pripraví návrh na zjednodušené zakladanie jednoduchých občianskych združení. Pre najjednoduchšiu formu občianskeho združenia by mala platiť okamžitá online registrácia (po zaplatení príslušného poplatku). Pôjde o typ organizácií bez vlastného účtovníctva (prípadné finančné operácie budú realizovať donori). Zrýchli a zjednoduší sa aj registrácia ostatných foriem neziskových organizácií.

Rozvinie sa tiež program verejných kampaní. Organizovať ich bude Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Úrad vlády Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a prípadne ďalšie subjekty. Program bude mať štyri hlavné témy:

- Propagácia ohľaduplnosti voči druhým. A to najmä v bežných denných situáciách, ako je nakupovanie, výmena názorov či šoférovanie.
- Propagácia rodiny.
- Propagácia ochrany detí. A to vrátane propagácie zvýšenia citlivosti voči tomu, ako deti trávia voľný čas a či sa im venuje dostatočná pozornosť alebo ohľaduplného, neagresívneho správania k deťom.
- Propagácia kultúry. A to vrátane čítania kvalitnej beletrie, čítania deťom či vyhľadávania kultúrnych podujatí.

Kampane budú zverené špičkovým odborníkom a budú sa postupne realizovať počas celého volebného obdobia.

Ministerstvo zabezpečí posúdenie aktuálneho stavu budovy Slovenského národného archívu z hľadiska komplexnej ochrany ním spravovaných archívnych dokumentov a následne prijme rozhodnutie, ktoré umožní efektívne plnenie úloh Slovenského národného archívu.

Ministerstvo zabezpečí pokračujúcu digitalizáciu archívnych dokumentov štátnych archívov. Vláda bude podporovať realizáciu Koncepcie rozvoja štátnych archívov do roku 2028 vypracovanú na základe podkladov zo Stratégie ochrany archívnych dokumentov.

Vláda vytvorí podmienky pre zavedenie jednotného informačného systému na správu registratúry orgánov verejnej moci pre plynulý výkon verejnej moci elektronicky a bezpečnú správu z neho vzniknutých elektronických dokumentov.

Vláda bude pokračovať v elektronizácii volebných procesov vytvorením elektronického registra kandidátov a kandidátnych listín pre všetky druhy volieb.

V nadväznosti na elektronizáciu volebných procesov vláda prehodnotí dĺžku lehôt na vyhlásenie volieb tak, aby bolo možné vyhlásiť voľby najneskôr 90 dní pred ich konaním. Vláda vytvorí podmienky pre hlasovanie poštou aj pre voľby prezidenta Slovenskej republiky pre voľby, ktoré sa uskutočnia v roku 2029.

VNÚTORNÝ PORIADOK A BEZPEČNOSŤ

Vnútorná bezpečnosť krajiny si vyžaduje mnoho úsilia, aby malo obyvateľstvo pocit efektívnej ochrany ako pred kriminalitou, ktorá spôsobuje fyzickú či majetkovú ujmu, tak aj pred antisociálnymi javmi. Pocit bezpečia aj reálna bezpečnosť sú hlavným predpokladom hospodárskeho a sociálneho rozvoja krajiny.

Celková bezpečnostná situácia v Slovenskej republike je dnes verejnosťou vnímaná ako relatívne dobrá, aj vďaka kvalitnej práci polície v rokoch 2006 až 2020, no niektoré extrémistické činy spolu s nezvládnutým manažmentom migračnej krízy v posledných rokoch naznačujú negatívny trend tohto vnímania. Úroveň kriminality je však v Slovenskej republike stále nižšia ako vo väčšine západných krajín a výrazne nižšia, ako v komplikovaných 90. rokoch. Úlohou bezpečnostných zložiek ale aj ďalších štruktúr rezortu vnútra je zabezpečiť, aby sa tento trend vnímania úrovne bezpečnosti zlepšil a vysoká úroveň bezpečnosti bola udržiavaná.

Zároveň bude potrebné zamerať sa na zabezpečenie prevencie resp. čo najrýchlejšieho komplexného vyšetrenia týkajúcich sa problémov občanov ako sú krádeže, domáce násilie, násilie na školách, drogová trestná činnosť a ďalšie.

Jednou z hlavných výziev vnútornej bezpečnosti v blízkej budúcnosti bude masová migrácia občanov mnohých štátov Ázie a Afriky do Európy. Bude si vyžadovať mnoho opatrení a zmien v domácej legislatíve, ale aj účinnú spoluprácu so zahraničnými partnermi.

Vláda bude zároveň dôkladne sledovať a vyhodnocovať vývoj konfliktu na Ukrajine s cieľom čo najviac ochrániť občanov Slovenskej republiky pred akýmikoľvek negatívnymi dopadmi prípadnej ďalej sa zhoršujúcej situácie v tejto susednej krajine. Rovnako bude pokračovať vo všetkej potrebnej humanitárnej podpore krajine a aj jej občanom, ktorí ju museli v dôsledku konfliktu opustiť a nachádzajú sa na území Slovenskej republiky.

Príslušné orgány budú takisto v spolupráci s partnermi v zahraničí prísne sledovať a vyhodnocovať riziká v iných krajinách mimo Európskej únie, ktoré by mohli viesť k zintenzívneniu migračných tokov či k iným rizikám (pohyb nebezpečných osôb, prenos chorôb, doprava nebezpečných látok) pre územia štátov Európskej únie vrátane Slovenskej republiky.

Bezpečnosť Slovenskej republiky takisto znamená aj bezpečnosť dodávok životne dôležitých surovín, najmä energetických nosičov. Slovenská republika musí byť v spolupráci s partnermi v zahraničí pripravená monitorovať situáciu aj za hranicami Európskej únie a v prípade potreby sa podieľať na diplomatických alebo aj priamych intervenciách s cieľom zabezpečiť plynulosť dodávok do štátov Európskej únie, vrátane Slovenskej republiky.

Vláda bude podporovať slovenský bezpečnostný a obranný priemysel s cieľom zabezpečiť a rozvíjať domáce výrobné kapacity. Domáci bezpečnostný a obranný priemysel je významnou súčasťou bezpečnostnej architektúry štátu, pričom svoju nezastupiteľnú úlohu plní predovšetkým v oblasti zabezpečenia výrobných schopností v čase krízových situácií a ohrozenia bezpečnosti našej krajiny.

V neposlednom rade sa budú polícia aj ďalšie zložky intenzívnejšie podieľať na rozvíjaní komunitnej bezpečnosti tak, aby boli občania dostatočne chránení pred antisociálnym správaním zo strany jednotlivcov aj komunit.

Záujmom vlády je chrániť bezpečnosť svojich občanov a zabrániť zasahovaniu do našej suverenity cez ekonomické, vojenské, diplomatické a informačné nástroje hybridného

pôsobenia. Vláda sa zameria na posilňovanie odolnosti štátu a jej občanov proti hybridnému pôsobeniu zo strany zahraničných aktérov.

Vláda vytvorí legislatívne alebo nelegislatívne opatrenia, ktoré budú lepšie chrániť suverenitu krajiny a odradia potenciálnych aktérov od hybridných útokov. Vláda bude pri tvorbe legislatívy a opatrení zohľadňovať ich vplyv na obranu a bezpečnosť štátu a jeho záujmov.

Vláda vytvorí zákonné podmienky na kontrolu štátu nelojálnych polovojenských skupín a zároveň podporí záujmové organizácie venujúce sa vojenstvu, zbraňam a technike, ktoré spadajú pod bezpečnostné zložky štátu.

V kontexte zhoršenej geopolitickej situácie v bezprostrednej blízkosti Slovenskej republiky, ale aj v širšom meradle, je potrebné výrazným spôsobom preveriť pripravenosť prostriedkov civilnej ochrany a krízového manažmentu a vykonať nevyhnutné opatrenia na úrovni riadenia a investícií do tejto oblasti tak, aby bola zabezpečená ochrana obyvateľstva na celom území Slovenskej republiky.

Ministerstvo bude zodpovedné za obnovenie a ďalšiu koordináciu komunikácie jednotlivých bezpečnostných zložiek štátu, ktorá bola v rokoch 2020-2023 výrazne oslabená, čo sa prejavilo v mnohých prípadoch takmer úplného zlyhania krízového manažmentu štátu. V tejto oblasti ministerstvo pripraví nový koncept riadenia núdzových situácií, ktorý bude pokrývať nielen celý cyklus od riadenia rizík riadenia kríz a sanáciu a obnovu, ale aj integrované zapojenie všetkých potrebných zložiek štátu, samospráv a komunít v jednotlivých regiónoch.

Okrem sledovania týchto priorít v týchto kľúčových oblastiach, pristúpi ministerstvo aj ku krokom, ktoré budú viesť k zlepšeniu v oblasti podpory a riadenia využívaných zdrojov.

Krátkodobé priority

Nové vedenie ministerstva prinesie okamžité upokojenie situácie v polícii. Prvoradou prioritou pre nasledujúce týždne a mesiace bude dôkladná ochrana hraníc Slovenskej republiky. Na tento účel budú vyčlenené také objemy personálu a materiálneho zabezpečenia, aké si situácia vyžaduje, bez ohľadu na náklady.

Ministerstvo okamžite nadviaže spoluprácu so zahraničnými partnermi a bude vyvíjať úsilie o zintenzívnenie spolupráce ministerstiev vnútra krajín V4, aj Rakúska, Chorvátska a Slovinska. Aj v spolupráci so svojimi partnermi vyvinie maximálne úsilie na vytvorenie skutočne funkčného mechanizmu repatriácie nelegálnych migrantov mimo hraníc Slovenskej republiky aj Európskej únie.

Ministerstvo pripraví novú koncepciu ochrany domáceho kyberpriestoru. Cieľom bude nastaviť v spolupráci so SIS a ďalšími zložkami, efektívny monitoring šírenia hrozieb (vo forme poplašných správ, falošných správ a podobne) v digitálnom priestore a foriem intervencie voči týmto nebezpečenstvám. Súčasťou koncepcie bude nový definičný slovník a manuály s cieľom vyhnúť sa politizácii daných hrozieb, ku ktorej dochádzalo v minulosti.

Ministerstvo tiež pripraví audit fungovania policajnej inšpekcie a iných foriem kontroly kvality práce policajného zboru a iných bezpečnostných zložiek, s návrhmi, ako tieto kontrolné mechanizmy v budúcnosti nastaviť čo najefektívnejšie.

Medzi okamžité úlohy bude patriť aj záchrana časti prostriedkov, ktoré mal rezort vyčlenené v Pláne obnovy a odolnosti Slovenskej republiky tak, aby tieto prostriedky boli napriek nejasnej organizácii pre potreby Slovenskej republiky zachránené a účelne využité.

Strednodobé priority

Integrita hraníc je nevyhnutným základom vnútornej aj vonkajšej bezpečnosti Slovenska, rovnako ako všetkých členských štátov Európskej únie. Vláda bude na medzinárodných fórach dôsledne presadzovať postoj, že nekontrolovaná migrácia predstavuje hrozbu pre súdržnosť a vnútornú stabilitu Európskej únie.

Vláda bude v komunikácii so zahraničnými partnermi hľadať tam, kde to bude možné, efektívne európske riešenia, pričom bude zdôrazňovať nutnosť zamerať sa na riešenie príčin migrácie v krajinách jej pôvodu a zásadné zvýšenie miery návratov nelegálnych migrantov.

Vláda bude požadovať rázny postup celej Európskej únie proti nelegálnej migrácii a osobitne proti tým prípadom, kedy vonkajšie sily zneužívajú migráciu ako nástroj tlaku proti Európskej únii. Vláda bude proti akejkoľvek snahe vnútiť Slovenskej republike kvóty na prijímanie migrantov.

V rokovaní inštitúcií Európskej únie Slovensko nebude pasívne prijímať návrhy iných, ale bude aktívne navrhovať riešenia v spoločnom európskom záujme, ale najmä v záujme bezpečnosti suverénnej Slovenskej republiky.

Riadenou migračnou politikou bude štát umožňovať život na Slovensku iba tým cudzincom, ktorí v najvyššej miere spĺňajú predovšetkým predpoklady bezpečnosti. Na druhej strane takýmto cudzincom poskytne pomocnú ruku pre bezproblémové kultúrne a profesijné začlenenie sa do života v Slovenskej republike, vrátane pomoci pri uznávaní ich odborných kvalifikácií tak, aby boli čo najvyšším prínosom pre hospodárstvo a spoločnosť Slovenskej republiky.

Z hľadiska domácej bezpečnosti sa v polícii posilní princíp „komunitnej bezpečnosti“. Okresné riaditeľstvá budú musieť prísnejšie ako doteraz monitorovať konkrétnu situáciu v okrsku, dostanú nové manuály na aktívne riešenie problémov v spolunažívaní susedov, pri kontrole možných ohnísk napätých vzťahov či priamo kriminality.

Problémové lokality posilnia civilní intervenční pracovníci a takisto v nich bude vidieť, ak bude treba, viac policajtov na verejnosti, cez deň aj v noci.

Cieľom bude posilniť prvky bezpečnosti pre zvládanie antisociálneho správania aj ďalších situácií, ktoré negatívne pôsobia na fyzickú bezpečnosť či dodržiavanie právnych noriem (spolunažívanie susedov, znečisťovanie priestranstiev, ochrana štátnych a obecných úradníkov pri výkone rôznych druhov služby, ochrana ďalších pracovníkov verejného sektoru, napríklad učiteľov, bezpečný pohyb detí a mládeže v obci vrátane prechádzania cestných komunikácií, a podobne).

Pre tento účel vznikne aj spomínaná kategória civilných intervenčných pracovníkov, ktorí budú dohliadať na bezpečnosť v problémových lokalitách. Pre monitoring komunitnej bezpečnosti budú slúžiť občianske komisie (členov vymenuje minister vnútra, poradný hlas bude mať parlamentný výbor pre bezpečnosť), tie budú ustanovené na úrovni regiónov (krajov).

Poriadková polícia dostane manuál konkrétnych foriem spolupráce s obecnými políciami.

Vytvorí sa informačný systém polície pre verejnosť, ktorý bude prehľadne ukazovať štatistiky kriminality aj ďalšie údaje relevantné pre bezpečnosť tak, aby občania mali tieto informácie dostupné v prehľadných a aktuálnych formátoch, vrátane mapových vrstiev.

Polícia aj ministerstvo vnútra ako také bude ale pracovať aj na iných aspektoch zlepšovania bezpečnosti občanov. Jedným z príkladov je bezpečnosť na cestách, kde ministerstvo vnútra aj v spolupráci s ministerstvom dopravy zavedie efektívny systém

monitorovania bezpečnosti priechodov pre chodcov, priehľadnosti križovatiek či kontroly efektívnosti dopravného značenia.

Vláda pripraví návrh modernizácie a aktualizácie platových taríf a kariérneho systému, prinesie príslušníkom Policajného zboru Slovenskej republiky väčšiu materiálnu istotu a pocit ocenenia za svoju službu vrátane zohľadnenia reálnej rizikovosti konkrétneho druhu policajnej práce.

Osobitnú pozornosť bude treba venovať kriminalite mládeže a systému dočasného umiestnenia do ústavnej a inštitucionálnej starostlivosti. Pre tieto oblasti vznikne konkrétny akčný plán s cieľom intervenovať pri korekciách antisociálnych javov ale aj pri ochrane mladistvých a detí pri problémoch týkajúcich sa ich rodinného pozadia či sociálnej a komunitnej situácie.

Upraví sa tiež okruh pôsobnosti Národnej kriminálnej agentúry tak, aby mohla byť nasadzovaná na prípady síce mimo okruhu najzávažnejšej kriminality, ale takých, ktoré sú komplikované, alebo kde komplikácie pri vyšetrovaní môžu vznikáť pre miestne väzby.

Vznikne nový systém školení a kontroly kvality pre vysoko intervenčné zásahy (zásahy pri protestoch, zásahy pri potenciálne život ohrozujúcich situáciách, zásahy pri zadržiavaní páchateľov a podozrivých). Školenie a priebežnú kontrolu kvality budú vykonávať tri celoslovenské centrá. Cieľom je, aby sa výrazne zvýšila zvlášť efektívnosť zásahov proti ozbrojeným páchateľom alebo proti narušeniam poriadku v neprehľadných situáciách za účasti väčšieho množstva ľudí. Dôjde k vyššej štandardizácii postupov v týchto situáciách.

Pripraví sa audit vnútornej administratívnej činnosti polície aj audit využitia budov. Cieľom bude okrem iného zásadne znížiť byrokratické nasadenie príslušníkov policajného zboru v rôznych administratívnych a byrokratických oblastiach a ich presunutie priamo do terénu.

V príslušných zložkách vzniknú aktualizované štúdie o zvládaní špeciálnych situácií (povodne, požiare, epidémie, kyberútoky, zásobovacie problémy, zamorenie, sociálne výbuchy, drobné a väčšie sabotáže s politickým pozadím, terorizmus, a ďalšie). Cieľom bude zvýšiť robustnosť štátu pre prípady neštandardných situácií.

Ministerstvo vnútra výrazne zmodernizuje a rozšíri svoje analytické kapacity pre potreby bezpečnosti fungovania štátu a bezpečnosti občanov a hospodárstva Slovenskej republiky vzhľadom na aktuálne domáce a medzinárodné prostredie.

Rezorty vnútra a obrany pripraví plán posilňovania niektorých prvkov brannej uvedomelosti a branných zručností dospelých aj mládeže.

Ministerstvo vnútra tiež pripraví komplexný investičný program s cieľom výrazne zlepšiť materiálne vybavenie policajných staníc a ďalších objektov rezortu.

Významnou súčasťou fyzickej bezpečnosti obyvateľstva je aj bezpečnosť v dopravných situáciách. Dôraz bude kladený na zabezpečenie zvýšenej ochrany pre cyklistov a chodcov. V tomto smere vznikne národný program dopravnej bezpečnosti. Zákon sa upraví tak, aby mal chodec na prechode absolútnu prednosť, v súlade s režimom vo väčšine krajín západnej Európy.

Pripraví sa zmena legislatívy dopravného značenia tak, aby priechody pre chodcov mali vyššiu viditeľnosť. Dopravná polícia sa bude oveľa výraznejšie podieľať na kontrole iných situácií okrem merania rýchlosti (dodržiavanie ďalších dopravných predpisov) a kontroly dodržiavania zákonov a noriem pri osádzaní dopravného značenia.

Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky si právom udržiava vysokú dôveru obyvateľov Slovenskej republiky vďaka vysokej kvalite svojej práce, ktorá nás reprezentuje aj pri pomoci na záchranných prácach v zahraničí.

Ministerstvo dohliadne na ďalšiu modernizáciu Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky s cieľom udržať jeho vysokú akcieschopnosť aj odpovedať na nové trendy v technológiách (napr. zavádzaním alternatívnych ekologických pohonov vozidiel a s tým súvisiacej nabíjacej/čerpaciej infraštruktúry). Ministerstvo pripraví analýzu stavu príslušníkov Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky a bude sa držať odporúčaní OECD pri zabezpečovaní adekvátnej početnosti zboru.

Samozrejmosťou bude modernizácia vybavenia zboru, vrátane modernizácie existujúcich hasičských staníc. Ministerstvo vytvorí legislatívne podmienky na úseku ochrany pred požiarom zachytávajúce zmeny vývoja v národnom hospodárstve a zmeny v práve Európskej únie. Postará sa o modernizáciu špecializovaných pracovísk Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ako napríklad akreditovanej skúšobne na skúšanie horľavosti materiálov a výrobkov a takisto o aktualizáciu vzdelávania a výcviku príslušníkov Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, aj dobudovaním výcvikových areálov v Strednej škole požiarnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Žiline a vo Výcvikovom centre Hasičského a záchranného zboru Lešť.

Ministerstvo, aj vláda ako celok si uvedomujú neoceniteľný prínos dobrovoľníctva v oblasti ochrany pred požiarom, a preto bude ministerstvo ďalej prehĺbovať spoluprácu s Dobrovoľnou požiarou ochranou Slovenskej republiky, inými občianskymi združeniami pôsobiacimi v tejto oblasti a podporou dobrovoľných hasičských zborov obcí, zlepšovaním ich materiálo-technického vybavenia a zvyšovaním odbornej pripravenosti a výcviku ich členov.

Ministerstvo sa zasadí o zvýšenie kvality, efektivity a bezpečnosti horskej záchrany na Slovensku prostredníctvom zavádzania moderných technológií a postupov, aj prostredníctvom legislatívnych zmien s cieľom optimalizácie systému horskej záchrany smerom k účinnej záchrane ľudských životov. Príslušné rezorty budú spolupracovať pri budovaní zázemia pre horskú záchranu vrátane adekvátnych záchranných staníc prostredníctvom efektívneho čerpania eurofondov.

Vláda materiálne posilní Letecký útvar Ministerstva vnútra Slovenskej republiky s cieľom zvýšiť letecké kapacity potrebné pre záchranné akcie a riešenie krízových situácií.

Vláda tiež materiálne a komunikačne podporí nový rámec pre riadenie krízových situácií, ktorý ministerstvo pripraví tak, aby pokrýval celý cyklus vážnejších kríz od riadenia rizík až po odstraňovanie následkov a vzniknutých škôd, vrátane pravidelných aktivít v oblasti prevencie a udržiavania potrebnej infraštruktúry (kryty civilnej ochrany, komunikačná a logistická podpora a pod.).

V oblasti riadenia majetku a zdrojov ministerstvo pripraví plán prechodu na jeho centrálnu riadenie a prevod do jedinej entity, ktorá bude svoje zdroje efektívne poskytovať jednotlivým útvarom a organizáciám verejnej správy ako službu. Ministerstvo tiež zrealizuje komplexný investičný program s cieľom výrazne zlepšiť materiálne vybavenie policajných staníc a ďalších objektov rezortu.

Ministerstvo vykoná komplexný audit personálnej a technickej pripravenosti pre oblasť zabezpečenia civilnej ochrany obyvateľstva. Na audit bude nasledovať návrh na strategický rozvoj oblasti civilnej ochrany a krízového manažmentu na všetkých úrovniach štátu reflektujúci riziká súčasnosti najmä v súvislosti so situáciou na Ukrajine, Blízkom východe a v spojitosti s potenciálnymi teroristickými útokmi na území Európskej únie. V tejto oblasti nastaví novú politiku spolupráce s Ministerstvom obrany Slovenskej republiky.

Dlhodobé priority

Ministerstvo zabezpečí ďalší rozvoj Akadémie Policajného zboru s cieľom poskytovať kvalitné vzdelávanie aj ďalšie vzdelávanie príslušníkov policajného zboru ako z hľadiska komplexnej teoretickej prípravy, tak pri výcviku pre konkrétne situácie a zlepšovanie špecifických zručností.

Zváži sa nový systém záloh pre bezpečnostné sily. Pôjde o dobrovoľníkov, ktorí prejdú výcvikom a budú pravidelne, niekoľkokrát ročne, preskúšaní zo znalostí a zručností pre nasadenie v špeciálnych situáciách. Sily budú k dispozícii pre nasadenie v mimoriadnych situáciách a budú tiež hlavným zdrojom náboru pre armádu.

Hoci budú spadať pod ministerstvo obrany, sily budú mať rozvinutú spoluprácu aj so zložkami ministerstva vnútra. Budú tiež organizovať osvetu (vrátane cvičení) pre mládež aj dospelých. Vznikne aj aktivita pre mládež, školskí kadeti. Budú sa formou extrakurikulárnej činnosti vzdelávať vo zvládaní mimoriadnych situácií a zároveň udržiavať v primeranej fyzickej a psychickej kondícii.

Ministerstvo zabezpečí kontinuálnu podporu rozvoja športu a športovej infraštruktúry vo svojej pôsobnosti. Revitalizovaná športová infraštruktúra bude v maximálnej miere v súčinnosti s mestami a obcami poskytnutá na využívanie širokej verejnosti.

5. K VPLYVOM VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Článok 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje, že Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodne zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Podľa článku 7 ods. 2 ústavy môže Slovenská republika medzinárodnou zmluvou, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon častí svojich práv na Európsku úniu.

Podľa čl. 7 ods. 3 ústavy Slovenská republika sa môže s cieľom zachovať mier, bezpečnosť a demokratický poriadok za podmienok ustanovených medzinárodnou zmluvou zaradiť do organizácie vzájomnej kolektívnej bezpečnosti.

Podľa čl. 7 ods. 4 ústavy sa na platnosť medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodných politických zmlúv, medzinárodných zmlúv vojenskej povahy, medzinárodných zmlúv, z ktorých vzniká Slovenskej republike členstvo v medzinárodných organizáciách, medzinárodných hospodárskych zmlúv všeobecnej povahy, medzinárodných zmlúv, na ktorých vykonanie je potrebný zákon, a medzinárodných zmlúv, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, sa vyžaduje pred ratifikáciou súhlas Národnej rady Slovenskej republiky.

ZAHRANIČNÁ A EURÓPSKA POLITIKA

NÁVRAT SUVERENITY DO SLOVENSKEJ ZAHRANIČNEJ POLITIKY A OCHRANA SLOVENSÝCH ZÁUJMOV

Vláda bude dôsledne presadzovať suverénnu a aktívnu zahraničnú politiku a chrániť slovenské národno-štátne záujmy, reagujúc tak na výzvy spojené s globálnou nestabilitou a novými hrozbami súvisiacimi s terorizmom, vojenskými konfliktmi či prílevom nelegálnych migrantov.

Vláda sa bude riadiť heslom „Slovensko na prvom mieste“, čo znamená byť solidárni, zodpovední a predvídateľní v zahraničnej politike so zreteľom na národnoštátne záujmy Slovenskej republiky. Zahraničná politika Slovenskej republiky bude dôsledne plniť svoje základné poslanie, a to starostlivosť a ochranu jej občanov, vrátane ochrany záujmov slovenských podnikateľov v zahraničí.

Vláda považuje členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii za nenahradiiteľné. Európska únia ako jedinečný a výnimočný projekt je pre Slovensko jeho životným priestorom. Po významných krokoch k hlbšej európskej integrácii Slovenska bude nevyhnutné zachovať všetky pozitíva vyplývajúce z tohto členstva pre občanov Slovenskej republiky, vrátane voľného pohybu osôb z členských štátov, využívaním slobodného ekonomického priestoru pre zvýšenie výkonnosti hospodárstva Slovenskej republiky ako základu pre trvalo udržateľný rast kvality života občanov.

Vláda spája výnimočnosť Európskej únie s právom slovenskej politickej reprezentácie a občanov Slovenskej republiky na kritický názor na fungovanie a činnosť orgánov Európskej únie. Mnohé rozhodnutia orgánov a aparátu Európskej únie vyvolávajú na Slovensku verejný nesúhlas. Vláda bude počas celého volebného obdobia presadzovať a podporovať iniciatívy podporujúce samostatnú zahraničnú a ekonomickú politiku Európskej únie, rovnocenné partnerstvo Európskej únie s USA, návrat k mierovej podstate Európskej únie, rešpektovanie

jednotlivých členských štátov bez ohľadu na ich ekonomickú silu a veľkosť, ale radikálne odmietajúcich:

- oslabovanie postavenia jednotlivých členských krajín Európskej únie zrušením práva veta pri rozhodnutiach vyžadujúcich súhlas všetkých členov Európskej únie,
- neodôvodnené presúvanie kompetencií z členských štátov na Európsku úniu,
- rušenie doterajšieho rozhodovania v inštitúciách a orgánoch Európskej únie, ktoré si vyžaduje súhlas všetkých členov Európskej únie.

Jednoznačnými prioritami vlády bude zachovanie adekvátnej výšky kohéznych fondov a spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Zohľadňovanie slovenských národných záujmov je dôležité pri návrhoch európskej migračnej politiky. Vláda dôrazne odmietne akékoľvek snahy o povinné kvóty na prerozdeľovanie nelegálnych migrantov, alebo povinnosť platiť za takýchto migrantov akékoľvek represívne platby.

Vláda bude podporovať spoločné ambiciózne európske postupy pri ochrane klímy a životného prostredia za predpokladu, že nebudú drasticky ohrozovať konkurencieschopnosť Európskej únie a viesť k znižovaniu životnej úrovne občanov členských krajín Európskej únie.

Vláda považuje dobudovanie a skvalitnenie ekonomického piliera zahraničnej politiky Slovenskej republiky za strategickú kľúčovú prioritu.

Vláda bude podporovať plnenie záväzkov vyplývajúcich z členstva v Severoatlantickej aliancii (NATO). Slovenská republika bude naďalej dôveryhodným a solidárnym spojencom. Slovenská republika sa bude aktívne uchádzať o členstvo v Bezpečnostnej rade OSN na obdobie rokov 2028 až 2029. Podpora medzinárodného práva a ľudských práv bude prioritou aj v ostatných medzinárodných organizáciách.

Zástupcovia vlády budú aktívne pôsobiť v orgánoch Európskej únie a NATO, aby vplývali na medzinárodné rozhodnutia a procesy, ktoré sú dôležité pri presadzovaní záujmov Slovenskej republiky a jej ekonomiky. Vláda je pripravená predložiť opatrenia na zdokonalenie mechanizmu tvorby a obsahu stanovísk Slovenskej republiky k návrhom aktov Európskej únie.

Efektívna a vzájomne výhodná spolupráca v rámci vyšehradského formátu V4 je nevyhnutná pri presadzovaní spoločných záujmov a riešení krízových situácií. Vláda podporí všetky projekty zamerané na ďalšie prehĺbenie vzťahov medzi Slovenskou republikou, Českou republikou, Poľskou republikou a Maďarskom. Vláda bude venovať osobitnú pozornosť vzácnosti blízkosti Slovenskej republiky a Českej republiky a nedovolí vystavenie tohto unikátneho vzťahu akémukoľvek nebezpečenstvu. Bude hľadať nové formy neprerušenia a skvalitnenie tohto vzťahu najmä medzi mladšou generáciou. Rozdielne pohľady účastníkov vyšehradského formátu na aktuálne zahraničné udalosti, predovšetkým na vojnový konflikt na Ukrajine, by nemali ohrozovať historicky vynikajúce vzájomné priateľské vzťahy a strategický význam tohto regionálneho zoskupenia pri riešení otázok súvisiacich s európskou agendou.

Vláda bude, vychádzajúc zo skúsenosti vlády v rokoch 2016 až 2020, pokračovať v úsilí a najlepšej praxe spolužitia s príslušníkmi maďarskej menšiny v Slovenskej republike a slovenskej menšiny v Maďarsku.

Vláda si uvedomuje riziká pokračovania vojnového konfliktu na Ukrajine pre Slovenskú republiku. V záujme ukončiť vojnový konflikt na Ukrajine podporí všetky zmysluplné mierové plány s návrhmi na okamžité ukončenie bojov na Ukrajine a na diplomatické riešenie konfliktu v súlade s medzinárodným právom. Vláda bude aj naďalej podporovať humanitárnu pomoc Ukrajine, ale nebude pokračovať vo vojenskej pomoci

Ukrajine na vládnej úrovni. Zasadí sa za využitie fondov Európskej únie pri podpore prihraničných regiónov Slovenska a zapojení sa slovenských firiem do obnovy Ukrajiny.

Vláda bude hodnotiť návrhy na uvalenie sankcií proti ktorémukoľvek štátu na svete na základe analýz efektivity navrhovaných sankcií pri dosahovaní zamýšľaných cieľov a najmä na základe ich ekonomických a sociálnych dopadov na občanov Slovenska.

Vláda so znepokojením vníma pokusy postaviť medzi Západom a Východom novú železnú oponu. Slovenská republika mieni suverénne, v kontexte členstva v Európskej únii a NATO, pokračovať v zahraničnej politike na všetky štyri svetové strany. Berúc do úvahy presun geopolitického a ekonomického ťažiska do indo-pacifického regiónu vláda prehĺbi a výrazne posilní diplomatické a ekonomické aktivity v tejto oblasti. Dôraz bude venovať krajinám globálneho juhu a osobitne oblastiam s tradičnými politickými a ekonomickými väzbami na Slovensko. Uvedomujúc si hrozbu globálneho konfliktu vláda podporí všetky projekty na mierové riešenie konfliktu na Blízkom východe.

Vláda za svoje kľúčové priority považuje ekonomickú diplomaciu. Základnou úlohou bude definovanie a systematické a cieľavedomé rozvíjanie účasti slovenských podnikateľských subjektov na európskych a globálnych trhoch, o ktoré má slovenský priemysel a podnikatelia záujem. Vyhľadávanie a využitie príležitosti a uplatnenia slovenských podnikov musia byť dominantnou úlohou našich zastupiteľstiev v zahraničí. Je potrebné efektívnejšie a dynamickejšie využiť nielen sieť zastupiteľských úradov, ale súčasne vytvoriť priestor pre intenzívnejšiu a kvalifikovanejšiu spoluprácu predstaviteľov príslušných rezortov, ich podriadených organizácií ako napríklad SARIO, Slovenského investičného holdingu, Eximbanky, podnikateľských subjektov, Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, zamestnávateľských podnikateľských odborných zväzov a proexportných špecialistov. Vláda vytvorí predpoklady pre posilnenie siete ekonomickej diplomacie v prioritných teritóriách. Zároveň vláda vníma potrebu podpory nielen exportu tovarov a služieb na zahraničné trhy, ale aj potrebu vytvorenia systému podpory investícií slovenských firiem v zahraničí a ich účasti v zahraničných konzorciách na významných národných projektoch v zahraničí. Vláda bude podporovať medzinárodnú spoluprácu inovatívnych slovenských firiem nielen z tradičných sektorov hospodárstva, ale aj z perspektívnych odvetví, vrátane pomoci pri vytváraní účasti slovenských vedeckých a výskumných štruktúr v nadnárodných výskumných sieťach a organizáciách.

Kultúrna diplomacia bude i naďalej neoddeliteľnou súčasťou aktivít veľvyslanectiev a slovenských inštitútov. Pomoc a ochrana slovenských občanov v zahraničí, ktorá je integrálnou súčasťou zahraničnej služby, bude trvalo realizovaná s maximálnou ústretovosťou a profesionalitou. Vláda posilní starostlivosť o zahraničných Slovákov či už materiálne, alebo ďalšími formami aktívnej spolupráce a hlásení sa k slovenským diaspóram.

Vláda prostredníctvom zahraničnej politiky bude zvyšovať úsilie na návrat občanov Slovenskej republiky na Slovensko.

Vláda bude podporovať prepojenie športovej diplomacie s ekonomickou a inovačnou diplomaciou Slovenskej republiky.

OBNOVA UKRAJINY A STRATEGICKÉ INICIATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE

Odolnosť Slovenskej republiky je dôležitý komponent pripravenosti na obdobia kríz. Spoločne s obnovou tvoria rámec, ktorý umožní Slovensku udržateľne sa rozvíjať. Na to sú potrebné dve veci: schopnosť včas identifikovať národný záujem a identifikovať riziká

a príležitosti v rámci megatrendov a európskych stratégií, ktoré sa týkajú viacerých rezortov, a tiež schopnosť prepájať ich na využívanie relevantných európskych nástrojov.

Obnova Ukrajiny s prepojením na jej integráciu do Európskej únie, prepojenie konkurencieschopnosti s transformáciou na bezemisnú ekonomiku, či plánovaná vnútorná reforma Európskej únie, ktorá sa bude týkať fungovania jednotlivých politík v budúcnosti, zasahujú do takmer všetkých oblastí ekonomiky, a preto si budú vyžadovať zapojenie viacerých rezortov. Tieto oblasti patria medzi príklady výziev, ktoré budú formovať to, ako úspešné bude Slovensko v Európskej únii aj do budúcnosti. Ich nadrezortnej koordinácii je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť.

Krátkodobé priority

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky zriadi útvar strategických iniciatív európskeho významu, ktorého cieľom bude identifikovať, popri Pláne obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, aj ďalšie strategické oblasti so zásadným dopadom na odolnosť Slovenska a s výrazne nadrezortným charakterom. Kľúčová preto bude spolupráca s rezortmi. Príkladom je stabilizácia a obnova Ukrajiny, ktorá predstavuje príležitosť pre rozvoj Slovenska, osobitne našich východných regiónov.

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky zrealizuje revíziu doterajších aktivít súvisiacich s prípravou na zapojenie Slovenskej republiky do stabilizácie a obnovy Ukrajiny a pripraví cestovnú mapu ďalších krokov. Vzhľadom na predpokladanú integráciu Ukrajiny do Európskej únie nie je možné čakať na to, kým vojna na Ukrajine skončí, a je potrebné zapájať kľúčových aktérov vrátane podnikateľského sektora do konkrétnych iniciatív už v tejto fáze. Slovenská republika má ako sused osobitné postavenie pri integrácii Ukrajiny do jednotného trhu, rozvoji a modernizácii prepojení medzi Ukrajinou a Európskou úniou, vrátane cezhraničných a regionálnych. Vláda na tento účel zriadi aj finančné nástroje na národnej úrovni.

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky nadviaže vo vyššie uvedených oblastiach úzku spoluprácu s Európskou komisiou, partnermi v Európskej únii a s ďalšími krajinami s cieľom byť súčasťou európskych aj medzinárodných iniciatív, ako aj realizovať vyššie uvedené priority v súlade s národnými záujmami Slovenskej republiky.

Strednodobé priority

Pre vládu bude cestovná mapa predstavovať kľúčový dokument pre realizovanie krokov v rámci zapojenia do stabilizácie a obnovy Ukrajiny s ohľadom na jej integráciu do Európskej únie.

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky posilní svoje analytické kapacity a pripraví v spolupráci s rezortmi analýzu dopadov a príležitostí vnútornej reformy Európskej únie na Slovensko a na základe toho navrhne odporúčania pre pozíciu Slovenskej republiky na rokovaní o novom viacročnom finančnom rámci na roky 2028-2034.

Vláda posilní svoju schopnosť venovať pozornosť strategickým témam a iniciatívam, ktoré budú identifikované ako majúce zásadný dopad na budúci rozvoj Slovenska. Úrad podpredsedu vlády sa bude aktívne angažovať na národnej aj európskej úrovni v legislatíve, ktorá sa bude týkať európskych strategických iniciatív s cieľom konzistentne presadzovať národné záujmy naprieč rezortmi na európskej úrovni.

Pri príležitosti 20. výročia Slovenska v Európskej únii vláda zlepši komunikáciu o európskych témach tak, aby sa týkala nielen komunikácie projektov zo zdrojov Európskej únie, ale aj konkrétnych politík, vďaka ktorým sa Slovensko už 20 rokov rozvíja.

Dlhodobé priority

Vláda bude presadzovať v rámci obnovy Ukrajiny najmä také projekty, ktoré budú zodpovedať záujmom Slovenskej republiky, ako aj predstavovať príležitosť pre jej ďalší rozvoj. Tieto bude podporovať finančne aj na národnej úrovni.

Vláda bude dbať na to, aby bola Slovenská republika pripravená maximálne využiť tie oblasti, do ktorých bude v budúcnosti smerovať na EÚ úrovni najviac finančných zdrojov a ktoré jej prinesú hospodársky rast s vyššou pridanou hodnotou.

BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA

Rýchlo sa meniace bezpečnostné prostredie v Európe a okolí vyžaduje adekvátne zásahy vlády s cieľom zlepšiť pripravenosť Ozbrojených síl Slovenskej republiky na nové a pokračujúce bezpečnostné výzvy. V kontexte medzinárodného ukotvenia Slovenskej republiky bude vláda presadzovať a zohľadňovať v prvom rade bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky a to ako na domácej, tak na zahraničnej pôde.

V zmysle platnej Obrannej stratégie Slovenskej republiky vychádzajúcej z Ústavy Slovenskej republiky, Charty OSN a príslušných strategických dokumentov Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO) a Európskej únie bude vláda jednoznačne presadzovať mierové riešenie sporov. Vojna na Ukrajine, podľa dostupných informácií, nemá vojenské riešenie. Preto okamžité presadzovanie prímeria a začiatok mierových rokovaní považuje vláda za jediné správne riešenie.

Jedinou nenahraditeľnou zložkou systému obrany je Profesionálny vojak. Vláda pri modernizácii a rozvoji ozbrojených síl bude klásť hlavný dôraz na ochranu živej sily. Zachovanie a prehĺbovanie bezpečnosti a obransychopnosti štátu, ako aj jeho občanov je nevyhnutným predpokladom pre návrat pokoja a stability do spoločenskej, sociálnej a ekonomickej oblasti. Vláda má záujem vytvoriť čo najlepšie podmienky pre realizáciu suverénnej obrannej a bezpečnostnej politiky, ktorá bude postavená na pilieroch presadzovania národných záujmov Slovenskej republiky.

Krátkodobé priority

Ministerstvo obrany vníma nelegálnu migráciu ako zásadné bezpečnostné riziko pre Slovenskú republiku a jej občanov. Už v minulosti sa viackrát potvrdilo, že nelegálna migrácia viedla k zvýšeniu asymetrického ohrozenia členských štátov Európskej únie. Aj z toho dôvodu je zabránenie nelegálnej migrácii otázka nielen civilnej bezpečnosti, ale musí byť aj neoddeliteľnou súčasťou obrannej stratégie. V tejto súvislosti bude vláda rozvíjať tú časť ozbrojených síl, ktorá bude aktívne prispievať k riešeniu krízových situácií na civilno - vojenskom rozhraní a posilní tak personálne, ako aj technické kapacity.

Ministerstvo poskytne v súčinnosti s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky všetky možné dostupné a nevyhnutné materiálne – technické, či personálne prostriedky na to, aby v krátkodobom horizonte došlo k zabráneniu nelegálnej a nekontrolovateľnej migrácii a zvráteniu momentálneho nepriaznivého stavu.

Vláda nepristúpi k ďalšiemu odovzdávaniu vojenskej pomoci z prostriedkov ministerstva obrany. Vláda však bude naďalej všestranne podporovať humanitárnu a technickú pomoc Ukrajine.

Po nepochopiteľnom zbavení sa všetkých prostriedkov protivzdušnej obrany predchádzajúcou vládou sa vláda sústreďí na urýchlenie obnovenia suverenity v oblasti ochrany vzdušného priestoru Slovenskej republiky v čo najskoršom možnom termíne.

Vláda sa bude usilovať o obnovenie trvalej protivzdušnej obrany územia Slovenskej republiky a rovnako aj o to, aby vzdušný priestor Slovenskej republiky opätovne chránili výlučne vzdušné sily Slovenskej republiky.

Vláda prehodnotí zmluvnú základňu uzatvorenú predchádzajúcim vedením Ministerstva obrany Slovenskej republiky tak v komerčnej sfére, ako aj v politickej sfére s dôrazom na vyváženosť spoločných záväzkov. V tejto súvislosti otvorí rokovanie s našimi zahraničnými partnermi pre odstránenie nevýhodného postavenia Slovenskej republiky z takýchto zmlúv.

Na zefektívnenie činnosti rezortu obrany vláda vykoná racionalizáciu všetkých jeho organizačných štruktúr. V procese obstarávania využije spoločné projekty vyzbrojovania s ostatnými bezpečnostnými zložkami, ako aj so zahraničnými partnermi. Takto získané finančné prostriedky prednostne využije na rozvoj Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Ministerstvo zabezpečí dôstojné oslavy Slovenského národného povstania zodpovedajúce 80. výročiu najvýznamnejšieho vojenského vystúpenia slovenského národa, s účasťou čo najširšej verejnosti, ktoré sa budú konať v Banskej Bystrici. V kontexte ozbrojených síl je potrebné prehĺbiť vzťah medzi príslušníkmi ozbrojených síl a širokou verejnosťou.

Strednodobé priority

Vláda bude popri štandardných bezpečnostných požiadavkách na modernú techniku rozvíjať spôsobilosti modernej ochrany jednotiek bezpilotnými prostriedkami, robotickými prieskumnými prostriedkami a rozvoj ďalších obranných taktík. Hlavným účelom zvýšených investícií do tejto oblasti je minimalizácia rizika strát na zdraví a životoch vojakov počas konfliktu. A preto vláda vyvinie čo najvyššie úsilie pri modernizácii s cieľom poskytnúť čo najvyššiu ochranu.

Vláda zintenzívni dialóg so záujmovými organizáciami v rezorte obrany za účelom zvýšenia motivácie pre personálnu stabilizáciu Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Vytvorí zároveň predpoklady pre vznik fondu na budovanie a rozvoj obrannej infraštruktúry, v ktorom sa budú sústreďiť prostriedky určené predovšetkým na rozvoj tej civilnej infraštruktúry štátu, ktorá je zásadným spôsobom využívaná Ozbrojenými silami Slovenskej republiky tak v prípade mieru, ako aj v prípade krízových situácií.

Vláda sa bude snažiť o všestranný rozvoj Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Ani výrazne negatívne ekonomické podmienky zapríčinené nehospodárnou politikou bývalej vlády, ktoré si vyžadujú racionálnu konsolidáciu verejných financií nemôžu byť ospravedlnením ďalšieho zhoršovania úrovne pripravenosti a bojaschopnosti ozbrojených síl.

V súvislosti so zvyšujúcim sa počtom krízových situácií vláda zabezpečí rozvoj ženijného vojska tak, aby došlo k posilneniu bezpečnostného systému s dôrazom na rýchle riešenie krízových situácií. Vláda zväži možnosti zmeny dislokácie lietadiel F-16 zo základne Sliač na základňu Kuchyňa.

Rozsiahly konflikt za hranicami Slovenskej republiky preukázal, že Slovensko nemusí byť v budúcnosti vystavené len lokálnemu riziku, ale vzhľadom na nestabilné prostredie na východ od našich hraníc existuje riziko rozšírenia na väčší regionálny konflikt. Z toho vyplýva, že zasiahnuté územie takýmto regionálnym konfliktom môže zahŕňať viacero členských štátov NATO v jednom časovom úseku. Preto sa pozornosť z použitia článku 5 Severoatlantickej

zmluvy musí presunúť aj na článok 3 Severoatlantickej zmluvy a na ešte zásadnejší rozvoj individuálnych schopností obrany, ako základu kolektívnej schopnosti odolávať ozbrojenému útoku. V tejto súvislosti upravíme obrannú stratégiu tak, aby bola založená na zvýšení dôrazu na individuálnu schopnosť obrany v prípade vzniku regionálneho konfliktu. Individuálnu schopnosť efektívne sa brániť vníma vláda ako nedeliteľnú súčasť kolektívnej obrany. Vláda zároveň doplní nové spôsobilosti, ktoré vyplývajú z aktuálnych potrieb operačného prostredia.

Vláda sa v prvom rade bude snažiť zabezpečiť modernizáciu zbraňových systémov a ostatnej techniky v podmienkach domácich výrobcov, prípadne širšej kooperácie krajín V4 a prispieť tak k pozitívnemu rastu HDP, ako aj výrobných spôsobilostí výskumu a vývoja moderných technológií.

Vláda chce zásadne podporovať domáci zbrojársky priemysel, ako tradičnú súčasť slovenského hospodárstva a zvýšiť jeho exportné možnosti aktívnou spoluprácou a nasadzovaním výsledkov domácich výrobcov do prostredia ozbrojených síl. V tomto kontexte chce vláda zaviesť aktívny dialóg s domácimi výrobcami a záujmovými organizáciami. Pre vládu je zároveň výzvou realizovať spolu so súkromným sektorom výskum, vývoj a výrobu v oblasti bojových a obranných technológií, ktoré nám môžu v medzinárodnom prostredí zabezpečiť konkurenčnú výhodu a zvýšiť obranyschopnosť Slovenskej republiky.

Dlhodobé priority

Vláda vníma skutočnosť, že rezort obrany musí pravidelne a pružne reagovať na rýchlo sa meniace bezpečnostné prostredie v Európe a vo svete. Vláda bude v reakcii na zmeny prijímať potrebné systémové a operatívne opatrenia, iniciovať legislatívne zmeny, či spolupvytvárať a zavádzať súvisiace rozhodnutia medzinárodného spoločenstva. V kontexte rýchlo sa meniaceho bezpečnostného prostredia vláda prehodnotí a prispôbí jednotlivé strategické dokumenty.

V súvislosti so zásadnou zmenou bezpečnostného prostredia, vláda vníma nevyhnutnosť zvýšenia početných stavov Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj potrebu zásadného posilnenia aktívnych záloh slúžiacich pre potreby prípadného ohrozenia a krízových situácií. Vláda bude flexibilne pristupovať k meniacemu sa bezpečnostnému prostrediu pri zachovaní dvojpercentného podielu z HDP ako nevyhnutného finančného rámca pre rozvoj ozbrojených síl.

Vláda podporuje posilnenie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky Európskej únie so zachovaním osobitostí jednotlivých členských štátov. Vláda presadzuje návrat Európskej únie k mierovému nastaveniu ako základného kameňa vzniku Európskej únie. Najvyšším cieľom únie v oblasti obrany má byť zabezpečenie a udržanie mieru v európskom priestore a jeho strategická kontrola.

Okrem spolupráce na úrovni NATO a Európskej únie sa bude vláda významne podieľať na obnovení spolupráce a aktívnej komunikácie v rámci formátu V4, vďaka ktorému sú jednotlivé členské štáty V4 schopné efektívnejšie presadzovať svoje spoločné záujmy v rámci širších medzinárodných organizácií.

Vláda bude zároveň nabádať medzinárodné spoločenstvo a medzinárodné organizácie, aby venovali zvýšenú pozornosť otázkam terorizmu či nelegálnej a nekontrolovateľnej migrácie, ktoré predstavujú pre Slovensko a Európsku úniu zásadné bezpečnostné ohrozenia.

ZÁVER

Predložené Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky je strategický dokument rozvoja Slovenska určený pre obdobie zložitého spoločenského, politického, ekonomického a medzinárodného vývoja.

Vláda Slovenskej republiky ako vrcholný orgán výkonnej moci od prvého dňa pristúpi s maximálnym nasadením k jeho napĺňaniu tak, aby so ňou uniesla svoju ústavno-politickú zodpovednosť. Aby Slovenky, Slováci, príslušníci národnostných menšín a ostatní občania Slovenskej republiky mohli po skončení jej mandátu konštatovať, že na Slovensku sa žije lepšie, pokojnejšie a bezpečnejšie ako v rokoch 2020 – 2023.